POLIROM

Georges
SIMENON

Maigret şi clientul de sîmbătă

Maigret

virtual project

Maigret

Georges Simenon, *Maigret et le client du samedi*

Maigret et le client du samedi © 1962 Georges Simenon Limited, all rights reserved.
Maigret şi clientul de sîmbătă © 2013 Georges Simenon Limited, all rights reserved.
GEORGES SIMENON ® Simenon.tm, all rights reserved.
MAIGRET ® Georges Simenon Limited, all rights reserved.
Translation of the novel © 2013 by Editura POLIROM, all rights reserved.

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea prin orice mijloace şi sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum şi alte fapte similare săvîrşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: Danny Lyon

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:
SIMENON, GEORGES

Maigret şi clientul de sîmbătă / Georges Simenon; trad. de Nicolae Constantinescu. – Iaşi: Polirom, 2013

ISBN print: 978-973-46-3497-2
ISBN ePub: 978-973-46-3704-1
ISBN PDF: 978-973-46-3705-8

I. Constantinescu, Nicolae (trad.)

821.133.1(493)-312.4=135.1

Printed in ROMANIA

Georges
SIMENON

Maigret
şi clientul de sîmbătă

Traducere de Nicolae Constantinescu

www.virtual-project.eu

POLIROM
2013

I

Fără vreun motiv, fără ca noi să fim în vreun fel responsabili pentru asta, unele imagini se agaţă de noi, stăruie cu încăpăţînare în amintirea noastră, chiar dacă abia sîntem conştienţi că le-am înregistrat şi nu sînt legate de nimic important. Aşa se face, probabil, că ani de zile mai tîrziu Maigret ar fi putut să reconstituie minut cu minut, gest cu gest, acel sfîrşit de după-amiază liniştită de la Poliţia Judiciară.

Astfel, nu putea să uite pendula de marmură neagră, cu ornamente de bronz, spre care îşi îndreptase privirea cînd indica ora şase şi optsprezece minute, ceea ce însemna că era puţin trecut de şase şi jumătate. În alte zece birouri de la Poliţia Judiciară, la director, ca şi la ceilalţi comisari divizionari, pendule identice stăteau alături de sfeşnicele lor şi, din timpuri imemoriale, toate rămîneau în urmă.

De ce-i venise gîndul ăsta tocmai în ziua aceea, şi nu în celelalte zile? O clipă, se întrebă

în cîte administrații, în cîte ministere figura, pe cadranul alburiu, semnătura, cu litere frumos înclinate, a unui anume F. Ledent, care furnizase pe vremuri un lot din aceste pendule, și gîndurile îi zburară la negocierile, la intrigile, la șperțurile care precedaseră o tranzacție atît de importantă.

F. Ledent murise de o jumătate de secol, poate de vreun secol întreg, dacă era să te iei după stilul pendulelor sale.

Lampa cu abajur verde era aprinsă, pentru că era ianuarie. Și lămpile din restul imobilului erau la fel.

Lucas, în picioare, punea într-un dosar gălbui documentele pe care Maigret i le dăduse unul după altul.

— Îl las pe Janvier la *Crillon*?

— Nu prea tîrziu. Trimite pe cineva diseară să-l schimbe.

Avuseseră loc, unul după altul, ca întotdeauna, mai multe furturi de bijuterii din hotelurile de lux de pe Champs-Élysées și fusese organizată peste tot o supraveghere discretă.

Maigret apăsă mașinal pe butonul unei soneri. Bătrînul Joseph, aprodul cu lanț de argint, deschise curînd ușa.

— Mai aşteaptă cineva la mine? întrebă comisarul.

— În afară de nebună...

Nu era important. De luni de zile, femeia venea de două-trei ori pe săptămînă la Poliţia Judiciară, se strecura fără o vorbă în sala de aşteptare şi se punea pe tricotat. Nu ceruse niciodată să fie anunţată. În prima zi, Joseph o întrebase la cine venise.

Ea îi zîmbise cu un aer maliţios, aproape ştrengăresc, şi răspunsese:

— Comisarul Maigret mă va chema cînd va avea nevoie de mine...

Joseph îi întinsese o fişă. Femeia o completase cu un scris regulat, care sugera o educaţie primită la mănăstire. O chema Clémentine Pholien şi locuia pe strada Lamarck.

Atunci, comisarul îi ceruse lui Janvier s-o primească.

— Aţi fost convocată?

— Comisarul Maigret ştie.

— V-a trimis o convocare?

Ea zîmbise, delicată, graţioasă, în pofida vîrstei.

— Nu e nevoie de convocare.

— Aveţi ceva să-i spuneţi?

— Poate.

— Este foarte ocupat în acest moment.

— Nu-i nimic. Voi aştepta.

Aşteptase pînă la şapte seara şi plecase. Îşi făcuse din nou apariţia peste cîteva zile, cu aceeaşi pălărie mov, acelaşi lucru de mînă, şi se aşezase, ca o clientă obişnuită, în sala de aşteptare cu geamuri.

Pentru orice eventualitate, adunaseră informaţii despre ea. Ţinuse mult timp o mercerie în Montmartre şi beneficia de o rentă confortabilă. Nepoţii şi nepoatele încercaseră de mai multe ori s-o interneze, dar, de fiecare dată, cei de la spitalul psihiatric o trimiseseră acasă, spunînd că nu era periculoasă.

De unde pescuise numele lui Maigret? Nu-l cunoştea din vedere, deoarece comisarul trecuse de mai multe ori pe lîngă „cuşca de sticlă" cînd bătrîna era înăuntru, dar aceasta nu-l recunoscuse.

— Ei, Lucas, închidem şi noi?

Plecau devreme, mai ales pentru o zi de sîmbătă. Comisarul umplu o pipă şi îşi luă pardesiul, pălăria şi fularul din dulap.

Trecu pe lîngă „cuşca de sticlă", întorcînd capul din precauţie, şi, în curte, regăsi ceaţa puţin gălbuie care se lăsase asupra Parisului în cursul după-amiezii.

Nu era grăbit. Cu gulerul ridicat, cu mîinile în buzunare, dădu ocol Palatului de Justiţie, trecu pe sub marele orologiu şi traversă Pont-au-Change. Pe la mijlocul podului, avu senzaţia că cineva îl urmărea şi se întoarse brusc. Trecători erau mulţi în ambele sensuri şi cam toţi mergeau repede din cauza frigului. Era aproape sigur că, la zece metri de el, un bărbat în negru făcuse dintr-odată cale-ntoarsă.

Totuşi, nu dădu nici o importanţă, pentru că, la urma urmelor, fusese doar o impresie.

Cîteva minute mai tîrziu, aştepta autobuzul în Piaţa Châtelet şi îşi găsea loc pe platformă, unde putea continua să fumeze. Oare pipa aceea avea un gust aparte? Ar fi putut să jure. Poate din cauza ceţii, a particularităţii aerului. Un gust foarte plăcut.

Nu reflecta la nimic anume, se lăsa în voia gîndurilor, privind absent capetele ce se legănau ale vecinilor săi.

Apoi păşi din nou pe trotuar, pe bulevardul Richard-Lenoir aproape pustiu, şi recunoscu de departe luminile apartamentului său. Urcă scara, zărind liniile uşor luminoase de sub uşi, auzi voci în surdină şi zvon de muzică la radio.

Uşa se deschise, ca de obicei, înainte să fi pus mîna pe clanţă şi doamna Maigret,

luminată din spate, îşi duse misterios un deget la buze.

El o privi întrebător, încercînd să vadă în spatele ei.

— E cineva..., şopti ea.

— Cine?

— Nu ştiu... E ciudat...

— Ce ţi-a spus?

— Că trebuie neapărat să-ţi vorbească.

— Cum arată?

— N-aş putea să-ţi spun, dar miroase a băutură.

Doamna Maigret pregătise pentru cină o *quiche lorraine**, ştia asta după mirosul care venea din bucătărie.

— Unde e?

— L-am poftit în salon.

Îi luă pardesiul, pălăria şi fularul. Lui i se păru că apartamentul era mai puţin luminat ca de obicei, dar, evident, era numai o impresie. Dădu din umeri şi deschise uşa salonului, unde, de ceva mai mult de o lună, un televizor ocupa un loc important.

Bărbatul, într-un colţ, rămăsese în picioare, cu pardesiul pe el şi pălăria în mînă. Părea

---

* Tartă cu ou, smîntînă şi şuncă (n.tr.).

impresionat şi abia dacă îndrăznea să se uite la comisar.

— Îmi cer scuze că v-am urmărit pînă acasă..., bîigui el.

Maigret observase imediat că avea buză de iepure şi îi părea bine că se afla în sfîrşit faţă în faţă cu personajul.

— Aţi venit la Poliţia Judiciară să-mi vorbiţi, nu-i aşa?

— Da, de mai multe ori...

— Vă numiţi... O clipă... Planchon...

— Exact, Léonard Planchon.

Şi repetă, din ce în ce mai umil:

— Îmi cer scuze...

Se uită de jur împrejurul salonului şi privirea i se opri la uşa rămasă întredeschisă, ca şi cum i-ar fi venit să fugă din nou. De cîte ori plecase aşa, fără să-l fi întîlnit pe comisar?

De cel puţin cinci ori. Întotdeauna, sîmbăta după-amiaza. Astfel că, pînă la urmă, îl numiseră „clientul de sîmbătă".

Semăna oarecum cu povestea nebunei, cu variante. Poliţia Judiciară, ca şi ziarele, atrage tot felul de oameni cu comportament mai mult sau mai puţin bizar, iar unii ajung să fie cunoscuţi, feţele lor devin familiare.

— Întîi v-am scris, murmură el.

— Luaţi loc.

Prin uşa cu geam se vedea masa pusă în sufragerie şi bărbatul aruncă o privire spre ea.

— E ora la care vă aşezaţi la masă, nu-i aşa?

— Luaţi loc, repetă comisarul, oftînd.

Se întorcea şi el o dată devreme acasă şi masa trebuia să mai aştepte. Nici tartă, nici telejurnal! De cîteva săptămîni, căpătase obiceiul să se uite la televizor, împreună cu soţia, în timp ce mîncau, ceea ce îi făcuse să-şi schimbe locul la masă.

— Spuneţi că mi-aţi scris?

— Cel puţin zece scrisori.

— Semnate cu propriul nume?

— Primele nu erau semnate... Le-am rupt. La fel şi pe celelalte. Atunci, am luat hotărîrea să vin la dumneavoastră...

Maigret simţea şi el mirosul de alcool, dar interlocutorul nu era beat. Doar nervos. Îşi strîngea atît de tare degetele încrucişate încît falangele se albiseră. Puţin cîte puţin, prindea curaj să se uite la comisar, iar privirea îi era aproape imploratoare.

Ce vîrstă avea? Greu de spus. Nu era nici tînăr, nici bătrîn, dînd impresia că nu fusese niciodată tînăr. Treizeci şi cinci de ani?

Nu era ușor nici să determini categoria socială din care făcea parte. Avea hainele prost croite, dar de bună calitate, iar mîinile foarte curate, dar ale unui lucrător manual.

— De ce ați rupt scrisorile?

— Mi-a fost teamă să nu mă credeți nebun.

Și, ridicînd ochii, adăugă, simțind nevoia să convingă:

— Nu sînt nebun, domnule comisar. Vă implor să credeți că nu sînt nebun.

În general, ăsta era semn rău, și totuși Maigret era deja pe jumătate convins. Își auzea soția trebăluind în bucătărie. Scosese probabil din cuptor tarta, care, oricum, de acum era ratată.

— Așadar, mi-ați scris mai multe scrisori. Apoi, v-ați prezentat la Poliția Judiciară... Într-o sîmbătă, dacă nu mă înșel?

— E singura zi în care sînt liber.

— Cu ce vă ocupați, domnule Planchon?

— Antreprenor pentru lucrări de zugrăvit. O, unul foarte modest! În plin sezon, se întîmplă să folosesc cinci-șase muncitori. Înțelegeți!

Din cauza buzei de iepure, era greu să-ți dai seama dacă zîmbea timid sau făcea o grimasă. Avea ochii de un albastru foarte deschis și părul blond bătînd în roșcat.

— Această primă vizită datează de aproximativ două luni... Aţi scris pe fişă că voiaţi să mă vedeţi personal. De ce?

— Pentru că n-am încredere decît în dumneavoastră. Am citit în ziare...

— Bun! În sîmbăta aceea, în loc să aşteptaţi, aţi plecat după vreo zece minute...

— Mi-a fost teamă.

— De ce anume?

— Mi-am zis că n-o să mă luaţi în serios. Sau c-o să mă împiedicaţi să fac ce aveam în cap.

— Aţi revenit sîmbăta următoare...

— Da.

În acea zi, Maigret se afla în şedinţă cu şeful cel mare şi cu alţi doi comisari divizionari. Cînd ieşise, după o oră, sala de aşteptare era goală.

— Şi-atunci v-a fost teamă?

— Nu mai ştiam...

— Ce nu mai ştiaţi?

— Dacă mai voiam să merg pînă la capăt...

Îşi trecu o mînă peste frunte.

— E atît de complicat! Vedeţi dumneavoastră, sînt momente în care mă zăpăcesc.

În alt rînd, Maigret i-l trimisese pe Lucas. Bărbatul refuzase să-i spună pentru ce venise, afirmînd că era ceva personal, şi fugise pur şi simplu.

— Cine v-a dat adresa mea?

— V-am urmărit. Sîmbăta trecută, am fost cît pe ce să intru în vorbă cu dumneavoastră pe stradă, apoi mi-am zis că nu era un loc potrivit pentru o discuţie ca aceea pe care voiam s-o am cu dumneavoastră. Nici în biroul de la Poliţia Judiciară. Poate o să înţelegeţi...

— De unde ştiaţi că voi veni acasă în seara asta?

Şi, brusc, Maigret îşi aminti senzaţia pe care o avusese pe Pont-au-Change.

— Eraţi ascuns pe chei, nu-i aşa?

Planchon făcu „da" din cap.

— M-aţi urmărit pînă la autobuz?

— Întocmai... Atunci, am luat un taxi şi am ajuns aici cu cîteva minute înaintea dumneavoastră...

— Aveţi necazuri, domnule Planchon?

— Mai mult decît necazuri:

— Cîte pahare aţi băut înainte să veniţi?

— Două... Poate trei? Înainte nu beam, abia dacă un pahar de vin la masă...

— Şi acum?

— Depinde de zile. Sau, mai curînd, de seri, pentru că nu beau în timpul zilei. Mai adineauri, am dat pe gît trei pahare de coniac doar ca să-mi fac curaj. V-am supărat?

Maigret își fuma lent pipa, fără să-și ia ochii de la interlocutorul său, încercînd să-și formeze o părere. Încă nu reușise. Intuia la Planchon o latură patetică, care îl deruta. Lăsa impresia unei patimi stăpînite, a unei suferințe strivitoare, dar și a unei răbdări extraordinare.

Ar fi băgat mîna în foc că omul acela avea puține contacte cu semenii lui și că, la el, totul se petrecea în interior. De două luni, era chinuit de nevoia de a vorbi. Încercase, sîmbătă de sîmbătă, să se prezinte în fața comisarului și, de fiecare dată, renunțase în ultimul moment.

— Ce-ar fi să-mi spuneți pur și simplu toată povestea?

Altă privire spre sufragerie, unde cele două tacîmuri așteptau în fața televizorului.

— Mi-e rușine că vă reții de la masă... Va dura mult... Soția dumneavoastră o să se supere... Auziți? Dacă vreți, o să aștept aici pînă mîncați. Sau mă întorc puțin mai tîrziu. Chiar așa! O să mă întorc puțin mai tîrziu...

Dădea să se ridice, dar comisarul îl obligă să rămînă la locul lui.

— Nu, domnule Planchon! De data asta, sînteți hotărît, nu-i așa? Spuneți-mi ce vă tulbură. Spuneți-mi față către față ce mi-ați scris în toate scrisorile pe care le-ați rupt...

Atunci, brusc, fixînd covorul cu motive vegetale roşii, bărbatul bîigui:

— Vreau să-mi ucid soţia...

Privirea i se ridică imediat spre faţa comisarului, care, nu fără greutate, reuşi să nu aibă nici o reacţie.

— Intenţionaţi să vă omorîţi soţia?

— Trebuie! Nu mai am altă ieşire... Nu ştiu cum să vă explic. În fiecare seară îmi spun că asta se va întîmpla, că e imposibil să nu se întîmple într-o zi sau alta. Atunci, m-am gîndit că, dacă v-aş spune...

Bărbatul scoase o batistă din buzunar, îşi şterse lentilele ochelarilor, căutîndu-şi cuvintele, iar Maigret observă că-i atîrna un nasture de la haină.

În pofida emoţiei, Planchon surprinse această scurtă privire şi schiţă un zîmbet sau o grimasă.

— Da... Şi asta..., zise el din vîrful buzelor. Nici măcar nu se mai preface...

— Că ce?

— Că are grijă de mine... Că e soţia mea...

Regreta oare că venise? Se foia pe scaun şi privea uneori spre uşă ca şi cum ar fi vrut să se repeadă brusc afară.

— Mă întreb dacă nu cumva am greşit. Şi totuşi, sînteţi singurul om de pe lume în care

am încredere. Mi se pare că vă cunosc de mult timp. Sînt aproape sigur că veți înțelege...

— Sînteți gelos, domnule Planchon?

Cele două priviri se întîlniră. Maigret avu impresia că citea o sinceritate totală în ochii lui.

— Cred că nu mai sînt. Am fost... Nu! Acum, e ceva depășit...

— Și vreți totuși s-o omorîți?

— Pentru că nu există altă soluție. Atunci, mi-am zis că, dacă v-aș preveni printr-o scrisoare sau prin viu grai... Întîi, era mai cinstit. Apoi, poate, prin faptul însuși, mi-aș schimba gîndul. Înțelegeți? Nu! E imposibil să înțelegeți dacă n-o cunoașteți pe Renée. Scuzați-mă dacă mă încurc... Renée e soția mea. Pe fiica mea o cheamă Isabelle și are șapte ani. E tot ce mi-a mai rămas pe lume... Nu aveți copii, nu-i așa?

Se uită din nou în jur, vrînd parcă să se convingă că nu zăceau pe undeva jucării sau cîteva dintre nenumăratele nimicuri care dezvăluie prezența unui copil într-o casă.

— Vor să mi-o ia și pe ea. Fac totul pentru asta. Și nu se ascund. Aș vrea să puteți vedea cum se poartă cu mine. Credeți că am creierul deranjat?

— Nu.

— Să știți că ar fi mai bine... Aș fi închis imediat. Așa cum voi fi închis dacă-mi omor soția. Sau dacă-l omor pe el... Ca să fac bine lucrurile, ar trebui să-i omor pe amîndoi. În cazul ăsta, eu fiind la închisoare, cine se va mai ocupa de Isabelle? Vedeți care e problema? M-am gîndit la planuri complicate... Am găsit cel puțin zece, pe care le puneam de fiecare dată la punct cu minuțiozitate. Nu trebuia să fiu prins. S-ar fi crezut că plecaseră amîndoi. Am citit într-un ziar că mii de femei dispar în fiecare an la Paris și că poliția nu-și dă osteneala să le caute. Cu atît mai mult, dacă și el ar fi dispărut în același timp cu ea... Uitați! La un moment dat, am ales chiar și locul unde să ascund cadavrele. Lucram pe un șantier, sus pe Montmartre. Acolo se toarnă beton... I-aș fi transportat noaptea, în camioneta mea, și n-ar mai fi fost găsiți niciodată.

Se înfierbînta, vorbea acum cu o oarecare volubilitate, urmărind totuși permanent reacțiile comisarului.

— S-a mai întîmplat să vină cineva și să vă spună că vrea să-și omoare soția sau pe oricine altcineva?

Toată povestea asta era atît de neașteptată, încît Maigret se surprinse încercînd să-și amintească.

— Nu în felul ăsta..., recunoscu el în cele din urmă.

— Credeți că mint, că inventez o poveste ca să fiu interesant?

— Nu.

— Credeți că vreau într-adevăr să-mi omor soția?

— Cu siguranță că ați avut intenția.

— Și că o voi face?

— Nu.

— De ce?

— Pentru că ați venit la mine.

Planchon se ridică. Era prea nervos, prea crispat ca să mai stea jos. Ridică brațele spre tavan.

— Asta-mi spun și eu! aproape că hohoti. Ăsta e motivul pentru care, de fiecare dată, am plecat înainte să fiu primit... Și tot din același motiv trebuia să vă vorbesc. Nu sînt un criminal... Sînt un om cinstit... Și totuși...

Maigret se ridică și el, luă carafa mică cu rachiu de porumbe din dulap și îi turnă un pahar vizitatorului său.

— Dumneavoastră nu beți? murmură acesta, rușinat.

Apoi, privind spre sufragerie:

— Aşa e, n-aţi mîncat... Iar eu vorbesc fără rost! Aş vrea să vă explic totul dintr-odată şi nu ştiu de unde să încep.

— Preferaţi să vă pun întrebări?

— Poate că aşa ar fi mai uşor...

— Luaţi loc.

— O să încerc...

— De cît timp sînteţi căsătorit?

— De opt ani.

— Locuiaţi singur?

— Da. Întotdeauna am fost singur... De cînd a murit mama, cînd aveam cincisprezece ani. Locuiam pe strada Picpus, aproape de-aici. Era menajeră...

— Şi tatăl?

— Nu l-am cunoscut.

Roşise.

— Aţi intrat ucenic?

— Da. Am devenit zugrav. Aveam douăzeci şi şase de ani cînd patronul meu, care stătea pe strada Tholozé, a aflat că avea o boală de inimă şi a hotărît să se retragă la ţară.

— Aţi preluat afacerea?

— Aveam economii... Nu cheltuiam aproape nimic. Mi-au trebuit totuşi şase ani ca să achit datoria.

— Unde v-aţi întîlnit soţia?

— Ştiţi strada Tholozé, cea care dă în strada Lepic, exact în faţă la *Moulin de la Galette*? E o funcătură, care se termină printr-o scară cu cîteva trepte. Locuiesc la capătul de jos al acestei scări, într-o casă dintr-o curte, ceea ce e practic pentru scări şi pentru material.

Se domolea. Debitul verbal devenea mai regulat, monoton.

— Pe la mijlocul străzii, la stînga cum urci, există o sală de bal popular, *Bal des Copains*, unde mă duceam uneori să petrec o oră-două sîmbăta seara.

— Dansaţi?

— Nu. Mă aşezam într-un colţ, comandam o limonadă, pentru că încă nu beam, ascultam muzica şi priveam perechile.

— Aveaţi iubite?

El răspunse cu sfială:

— Nu...

— De ce?

Îşi duse mîna spre buză.

— Nu sînt chipeş... Femeile m-au impresionat întotdeauna. Mi se pare că infirmitatea mea le inspiră dezgust.

— Şi aţi întîlnit acolo una care se numea Renée...

— Da... Era multă lume în seara aceea. Am fost aşezaţi la aceeaşi masă. Nu îndrăzneam să-i vorbesc. Ea era la fel de timidă ca mine. Se vedea bine că nu era obişnuită...

— Cu balurile?

— Cu balurile, cu toate, cu Parisul... În cele din urmă, mi-a vorbit şi am aflat că nu era nici o lună de cînd sosise în oraş. Am întrebat-o de unde era. Venea din Vandeea, de la Saint-Sauveur, lîngă Fontenay-le-Comte, care e şi satul mamei mele. Cînd eram copil, am fost acolo de mai multe ori cu ea să-mi văd mătuşile şi unchii. Asta a facilitat lucrurile. Vorbeam despre persoane pe care le cunoşteam amîndoi.

— Ce făcea Renée la Paris?

— Era fată în casă la o lăptăreasă de pe strada Lepic.

— Diferenţă de vîrstă?

— Acum, am treizeci şi şase de ani şi ea, douăzeci şi şapte. O diferenţă de aproape zece ani. Atunci, abia dacă avea optsprezece...

— V-aţi căsătorit foarte repede?

— Ne-a luat vreo zece luni. Pe urmă s-a născut un copil, o fetiţă, Isabelle. Mi-a fost foarte frică tot timpul cît soţia mea a fost însărcinată...

— De ce?

Îşi arătă încă o dată buza de iepure.

— Mi se spusese că e ereditară. Slavă Domnului, fiica mea e normală! Seamănă cu mama ei, doar că e blondă şi are ochii albaştri ca mine.

— Soţia e brunetă?

— Aşa cum sînt multe în Vandeea, se pare că din cauza marinarilor portughezi care veneau acolo să pescuiască.

— Şi acum vreţi s-o omorîţi?

— Nu văd altă soluţie... Am fost fericiţi toţi trei. Poate că Renée nu era o bună gospodină. Nu vreau s-o vorbesc de rău... Şi-a petrecut copilăria la o fermă unde nu se prea preocupau de ordine şi de curăţenie. În smîrcurile de-acolo, aceste ferme se numesc cabane şi, iarna, se întîmplă ca apa să vină peste ei în casă...

— Ştiu.

— Aţi fost acolo?

— Da.

— Mi se întîmpla deseori să fac eu treaba în casă la sfîrşitul zilei. La vremea aceea, era moartă după cinema şi, după-amiaza, o lăsa pe Isabelle la portăreasă ca să se ducă la film.

Vorbea fără resentimente.

— Nu mă plîngeam. Nu trebuie să uit că e prima femeie care s-a uitat la mine ca la un om normal. Înţelegeţi şi asta, nu-i aşa?

Nu mai îndrăznea să întoarcă privirea spre sufragerie.

— Şi eu care nu vă las să vă aşezaţi la masă! Ce-o să creadă soţia dumneavoastră?

— Continuaţi. Cîţi ani aţi fost fericit?

— O clipă... N-am socotit niciodată. Nici măcar nu ştiu exact cînd a început totul. Aveam o mică afacere care mergea bine. Cheltuiam ce cîştigam pe amenajarea casei, zugrăvitul, modernizarea ei, instalarea unei bucătării noi... Dacă veniţi la noi... Dar nu veţi veni! Sau, dacă da, atunci asta va însemna că...

Îşi strîngea din nou degetele acoperite de fire de păr roşiatic.

— Probabil că nu ştiţi cum e meseria mea. În unele perioade, e mult de lucru, iar în altele, aproape deloc. E greu să păstrezi aceiaşi muncitori. În afară de bătrînul Jules, căruia îi zicem Tataie şi care a lucrat şi pentru fostul meu patron, i-am schimbat aproape în fiecare an.

— Pînă în ziua...

— Pînă în ziua în care acest Roger Prou a intrat în casa noastră. E un bărbat frumos, voinic, isteţ, care ştie meserie. La început, îmi părea bine că pusesem mîna pe un lucrător ca el, pe care mă puteam bizui pe deplin la locul de muncă.

— I-a făcut curte soţiei dumneavoastră?

— Sincer, nu cred. Avea femei cîte voia, uneori chiar dintre cliente. Nu pot să spun nimic, pentru că, la început, n-am observat nimic, dar sînt aproape sigur că Renée a făcut primul pas. O înţeleg într-un fel. Nu numai că sînt desfigurat, dar nu sînt nici genul de om cu care o femeie poate să se distreze.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Nimic. Nu sînt foarte vesel. Nu ies din casă cu dragă inimă. Plăcerea mea este să stau acasă seara, iar, duminica, să ies la plimbare cu soţia şi fiica. Luni întregi, n-am bănuit nimic. Cînd eram la muncă, lui Prou i se întîmpla să dea o fugă pînă pe strada Tholozé să aducă ceva materiale. O dată, cînd am venit acasă pe neaşteptate – acum doi ani –, am găsit-o pe fiica mea singură în bucătărie. O văd şi-acum... Stătea pe jos. Am întrebat-o: „Unde e mămica?". Mi-a răspuns, arătînd spre dormitor: „Acolo!". Avea atunci cinci ani. Nu mă auziseră intrînd şi i-am găsit pe jumătate goi. Prou părea preocupat. Soţia mea m-a privit însă în faţă şi mi-a spus: „Ei bine, acum ştii!".

— Ce-aţi făcut?

— Am plecat. Nu ştiam încotro mergeam şi nici ce voiam să fac. M-am trezit la o tejghea,

unde m-am îmbătat pentru prima dată în viaţa mea. Mă gîndeam mai ales la fetiţă. Îmi puneam în gînd să mă duc s-o iau. Îmi ziceam: „E a ta! N-au dreptul s-o ţină ei...". Apoi, după ce am rătăcit o bucată de noapte, m-am întors acasă. Mi-a fost foarte rău. Soţia mă examina cu o privire dură şi, cînd am vomat pe covoraşul de lîngă pat, a bombănit: „Îmi faci silă!". Aşa a început totul! Cu o zi înainte, eram un om fericit. Deodată...

— Unde e Roger Prou?

— La mine acasă, bîigui Planchon, lăsînd capul în jos.

— De doi ani?

— Da, aproape...

— Locuieşte cu soţia dumitale?

— Locuim toţi trei...

Îşi şterse din nou lentilele ochelarilor şi clipi.

— Vi se pare incredibil?

— Nu.

— Înţelegeţi că nu am fost în stare s-o părăsesc?

— Să vă părăsiţi soţia?

— La început, pentru ea am rămas. Acum, nu mai ştiu. Cred că numai pentru fiica mea, dar poate că mă înşel. Vedeţi dumneavoastră, mi se părea imposibil să trăiesc fără Renée.

Cînd mă gîndeam că rămîn singur... Şi nu aveam dreptul s-o dau afară din casă. Eu o implorasem să se căsătorească cu mine. Eu eram răspunzător, nu?

Îşi trase nasul, aruncînd o privire spre carafa mică cu rachiu. Maigret îi umplu din nou paharul, pe care bărbatul îl goli pe nerăsuflate.

— O să ziceţi să sînt beţiv... Şi e adevărat că aproape asta am ajuns... Seara, n-au chef să mă vadă acasă. Puţin lipseşte să nu mă dea afară de tot. Nu vă puteţi închipui cît de răi sînt cu mine...

— Prou s-a instalat în casă din ziua în care i-aţi surprins?

— Nu, nu imediat. A doua zi dimineaţă, am fost surprins cînd l-am văzut venind la lucru ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. N-am îndrăznit să-l întreb ce avea de gînd. Îmi era teamă să nu-l pierd, v-am spus. Nu mai ştiam unde-mi era locul. Am băgat capul între umeri. Sînt sigur că au continuat să se vadă şi, curînd, nu şi-au mai luat măsuri de precauţie. Eu eram cel care ezitam să mă întorc acasă, care făceam zgomot ca să-mi anunţ prezenţa... Într-o seară, a rămas la cină. Era aniversarea lui şi Renée pregătise o masă specială. Luase şi o sticlă de vin spumos. La desert, soţia m-a întrebat: „Nu

te duci să faci o plimbare? Nu înţelegi că ne stinghereşti?!". Şi am plecat... M-am dus să beau. Îmi puneam tot felul de întrebări şi încercam să răspund la ele. Inventam poveşti... Nu mă gîndeam încă s-o omor, jur! Spuneţi-mi că mă credeţi, domnule comisar... Spuneţi-mi că nu mă consideraţi nebun... Spuneţi-mi că nu sînt un personaj dezgustător, cum pretinde soţia mea...

Silueta doamnei Maigret trecea iar şi iar în spatele uşii cu geam a sufrageriei şi Planchon se tîngui:

— Nu vă las să mîncaţi... Soţia dumneavoastră o să se supere. De ce nu vă duceţi la masă?

În orice caz, era prea tîrziu pentru telejurnal.

II

De două-trei ori, Maigret fusese tentat să se ciupească pentru a se asigura că personajul care gesticula în faţa lui era real, că scena era adevărată, că erau amîndoi vii.

În aparenţă, era un om banal, unul dintre milioanele de oameni muncitori, şterşi, pe care îi întîlneşti zilnic în metrou, în autobuz, pe trotuare, mergînd cu decenţă şi demnitate spre împlinirea nu se ştie cărei sarcini şi a cărui destin. În mod paradoxal, buza de iepure îl făcea mai impersonal, ca şi cum această infirmitate le-ar conferi celor afectaţi de ea aceeaşi fizionomie.

O clipă, comisarul se întrebase dacă nu cumva Planchon alesese intenţionat, dînd dovadă de o şiretenie diabolică, să-l aştepte la el acasă în loc să fie primit în biroul banal de la Poliţia Judiciară. Oare nu mai degrabă intuiţia îl făcuse să părăsească de mai multe ori sala de aşteptare cu geamuri şi pereţii împodobiţi cu fotografiile poliţiştilor căzuţi la datorie?

La Poliţia Judiciară, unde ascultase mii de confesiuni, unde forţase atîţia inşi să facă mărturisiri sfîşietoare, Maigret şi-ar fi văzut vizitatorul într-un fel de lumină rece.

Aici, la el acasă, era o atmosferă familiară: prezenţa doamnei Maigret în încăperea de alături, mirosul mîncării care îl aştepta, mobilele, obiectele, cele mai mici răsfrîngeri de lumină, toate la locul lor de ani şi ani de zile. Cum intra pe uşă, toate astea îl învăluiau ca o haină veche pe care o îmbraci cînd vii acasă, şi se obişnuise atît de mult cu acest decor, încît, chiar după o lună, simţea încă acel televizor aşezat în faţa uşii cu geam a sufrageriei ca pe o prezenţă străină.

Ar fi oare în stare, în această ambianţă, să ia un interogatoriu la fel de lucid şi de detaşat ca în biroul lui, unul dintre acele interogatorii care durau şi ore în şir, uneori noaptea întreagă, şi care îl epuizau la fel de mult ca pe interlocutor?

Pentru prima dată în cursul carierei sale, un om venea la el, după ce ezitase săptămîni la rînd, după ce îl urmărise pe stradă, după ce-i scrisese, pretindea el, scrisori şi le rupsese, după ce stătuse ore în sala de aşteptare; un om care nu avea nimic excepţional în ţinută şi

înfăţişare pătrunsese la el în casă, umil şi încăpăţînat totodată, ca să-i spună, în esenţă:

„Am de gînd să omor două persoane: pe soţia mea şi pe amantul ei. Am pregătit totul în acest scop, m-am gîndit la toate detaliile ca să nu fiu prins...".

Şi, în loc să reacţioneze cu scepticism, Maigret îl asculta cu o atenţie pasionată şi nu scăpa nici una dintre schimbările fizionomiei lui. Abia dacă mai regreta emisiunea de varietăţi pe care îşi pusese în gînd s-o urmărească în seara aceea la televizor, lîngă soţia lui, căci, fiind încă în stadiul de neofiţi, erau fascinaţi de tot ce se transmitea pe micul ecran.

Mai mult: în momentul în care bărbatul arătase spre doamna Maigret, care se plimba prin sufragerie, fusese gata să-i propună: „Haideţi să mîncaţi ceva cu noi!".

Pentru că îi era foame şi intuia că va mai dura ceva timp. Simţea nevoia să ştie mai mult, să pună întrebări, să se convingă că nu se înşela.

Interlocutorul îl întrebase de două-trei ori, chinuit de teamă: „Spuneţi, credeţi că sînt nebun?".

Se gîndise şi el la această ipoteză. Ştia din experienţă că există multe grade de nebunie, iar fosta patroană de mercerie care venea să tricoteze surîzătoare în sala de aşteptare,

zicîndu-şi că va avea nevoie de ea, era un astfel de exemplu.

Bărbatul băuse înainte să vină la el. Recunoscuse că bea în fiecare seară, iar comisarul îl servise cu rachiu pentru că individul avea nevoie de alcool.

Alcoolicii se afundă de bunăvoie într-o lume a lor, care seamănă cu lumea adevărată, dar cu o oarecare distorsiune ce nu e întotdeauna uşor de descoperit. Şi sînt şi ei sinceri.

Toate ideile acestea îi trecuseră prin minte în timp ce asculta, dar nu era mulţumit de nici una. Încerca să înţeleagă mai mult, să se cufunde în universul stupefiant al lui Planchon.

— Aşa am început să mă simt în plus, zise acesta, privindu-l cu ochii lui albaştri. Nu ştiu cum să vă explic. O iubeam. Cred că o iubesc încă. Da, sînt aproape sigur că încă o iubesc şi voi continua s-o iubesc, chiar dacă trebuie s-o omor. În afară de mama, este singura fiinţă care s-a arătat interesată de mine fără s-o deranjeze infirmitatea mea. În plus, e soţia mea... Orice ar face, e soţia mea, nu-i aşa? Mi-a dăruit-o pe Isabelle... A purtat-o în pîntece... Nu vă puteţi închipui ce luni am trăit cînd a fost însărcinată... Mi se întîmpla să mă aşez în genunchi în faţa ei, mulţumindu-i pentru... Nu găsesc

cuvintele... Era ceva din viaţa mea în viaţa ei, înţelegeţi? Iar Isabelle e puţin din viaţa noastră a amîndurora. Înainte, eram singur. Nimeni nu avea grija mea, nimeni nu mă aştepta seara. Munceam fără să ştiu pentru ce... Îşi luase deodată un amant şi abia dacă putem să fiu supărat pe ea. E tînără... E frumoasă... El, Roger Prou, e mai viguros decît mine. E ca un animal care emană forţă şi sănătate...

Doamna Maigret, resemnată, se întorsese în bucătărie. Maigret îşi umplu încet încă o pipă.

— Mi-am zis o mulţime de lucruri. Îmi spuneam mai ales că nu va dura, că se va întoarce la mine, că va înţelege că eram legaţi unul de celălalt, orice ar face. Vă plictisesc?

— Nu. Continuaţi.

— Nu mai ştiu foarte bine ce spun... Cred că în scrisori mă exprimam mai clar şi mult mai pe scurt. Dacă aş mai merge la biserică, ca atunci cînd trăia mama, m-aş fi dus probabil să mă spovedesc. Nu mai ştiu cum m-am gîndit la dumneavoastră. La început, nu-mi imaginam că voi avea curajul să vin la dumneavoastră. Acum, cînd sînt aici, aş vrea să spun totul dintr-odată. Jur că nu vorbesc atît de mult pentru că am băut. Îmi pregătisem fiecare frază... Unde rămăsesem?

Clipea des şi se juca în mînă cu o scrumieră de aramă, pe care o luase, fără să-şi dea seama, de pe o măsuţă.

— În seara aniversării lui Prou, v-au dat afară...

— Nu chiar, pentru că ştiau că voi veni înapoi. M-au trimis la plimbare ca să petreacă seara singuri.

— Speraţi încă să fie numai o aventură?

— Vă par naiv?

— Ce s-a petrecut de atunci?

Oftă şi dădu din cap ca unul care nu mai reuşea să-şi urmărească şirul gîndurilor.

— Multe! La cîteva zile după aniversare, cînd am venit acasă, pe la două-trei dimineaţa, am găsit un pat de campanie instalat în sufragerie. N-am înţeles imediat că era pentru mine. Am întredeschis uşa dormitorului. Erau amîndoi în patul nostru şi dormeau sau se prefăceau că dorm. Ce-aş fi putut să fac? Roger Prou e mai voinic decît mine... În plus, nu prea mă ţineam bine pe picioare. Sînt convins că ar fi fost în stare să dea în mine. Şi apoi, nu voiam să se trezească Isabelle. Nu înţelege încă. Pentru ea, eu rămîn tatăl ei... Am dormit pe patul de campanie şi, cînd s-au sculat, dimineaţă, eram deja la atelier. Muncitorii m-au privit cu

un aer batjocoritor. Numai bătrînul Jules, cel căruia îi spunem Tataie și are tot părul alb, a avut altă atitudine. Lucra acolo dinaintea mea, cred că v-am spus. Mă tutuiește. A venit la mine în fundul atelierului și a mormăit: „Ascultă, Léonard, e timpul s-o dai pe muierea asta afară. Dacă n-o faci acum, o să se sfîrșească rău". A înțeles că nu aveam curajul. Mă privea în ochi, cu o mînă pe umărul meu, și în cele din urmă a spus, oftînd: „Nu te știam atît de bolnav...". Nu eram bolnav. Pur și simplu, o iubeam încă, aveam nevoie de ea, de prezența ei, chiar dacă se culca cu altul... Vă cer să-mi răspundeți sincer, domnule Maigret...

Nu spusese „domnule comisar", cum ar fi făcut la Poliția Judiciară, ci „domnule Maigret", părînd să sublinieze că venise acolo la om, nu la comisar.

— Ați mai întîlnit cazuri ca al meu?

— Mă întrebați dacă alți bărbați au rămas cu soțiile lor știind că aveau amanți?

— Cam așa ceva...

— Sînt mulți.

— Numai că, presupun, li se păstrează locul în casă, soțiile cel puțin se prefac că le acordă o anumită importanță? Mie, nu! Sînt aproape doi ani de cînd mă împing încet afară. Abia

dacă mi se mai pune tacîmul la masă. Nu Prou este străinul, ci eu. În timpul mesei, vorbesc între ei, rîd, i se adresează fiicei mele ca și cum n-aș fi decît o fantomă... Duminica, iau camioneta să se plimbe la țară. La început, rămîneam cu Isabelle și găseam întotdeauna cum s-o distrez. Oare aș fi plecat, dacă n-ar fi fost Isabelle? Nu știu... În orice caz, acum, fiica mea se duce cel mai adesea cu ei, pentru că e mai plăcut să se plimbe cu mașina. Mi-am pus toate întrebările posibile, nu numai seara, după ce-am băut cîteva pahare, ci și dimineața și toată ziua, în timp ce lucrez. Pentru că lucrez mult în continuare. Întrebări sentimentale, dar și practice. Chiar m-am dus să consult un avocat, acum trei luni. Nu i-am spus tot ce v-am povestit dumneavoastră, pentru că aveam impresia că abia dacă mă asculta și că îl agasam. „În definitiv, ce vreți?", m-a întrebat. „Nu știu." „Divorțul?" „Nu știu. Mai mult decît orice, vreau să-mi păstrez fiica." „Aveți dovezi ale purtării imorale a soției dumneavoastră?" „Vă spun că, în fiecare noapte, dorm pe un pat de campanie, iar ei doi, în dormitorul meu..." „Va fi necesară o constatare a comisarului de poliție. Sub ce regim v-ați căsătorit?" Mi-a explicat că, dacă n-am semnat un contract de căsătorie, eu și

Renée ne-am căsătorit sub regimul comunității de bunuri, ceea ce înseamnă că mica mea afacere, casa, mobila, tot ce posed, inclusiv hainele de pe mine, îi aparțin în aceeași măsură ca și mie. „Și fiica mea?", am insistat. „Or să-mi dea fiica?" „Depinde. Dacă purtarea imorală este dovedită și dacă judecătorul..."

Strîngea din dinți.

— Mi-a mai spus ceva, continuă el după o clipă. Înainte să mă duc la el, ca și înainte de a veni aici, băusem un pahar-două, ca să prind curaj. A remarcat imediat, am înțeles după felul în care se purta cu mine. „Judecătorul va decide care dintre voi doi este mai capabil să-i ofere fetei o existență normală." Asta mi-a spus-o și soția, dar cu alte cuvinte. „Ce aștepți ca să pleci?", mi-a repetat ea de cîteva ori. „Chiar n-ai demnitate? Nu înțelegi că ești în plus aici?" I-am răspuns, cu încăpățînare: „N-o să-mi părăsesc niciodată fiica...". „E și fiica mea, nu? Îți închipui că aș lăsa-o să plece cu un bețiv ca tine?" Nu sînt bețiv, domnule Maigret. Vă implor să mă credeți, în ciuda aparențelor. Înainte, nu beam niciodată, nici măcar un păhărel din cînd în cînd. Dar ce-aș putea să fac seara, singur, pe străzi? Am căpătat obiceiul să intru în bistrouri, să mă așez la tejghea ca să simt oameni

în jurul meu, să-i aud vorbind... Beau un pahar, apoi două... Şi mă gîndesc... Şi asta mă forţează să mai beau unul, apoi altul... Am încercat să mă opresc şi m-am simţit atît de rău, încît îmi venea să mă arunc în Sena. M-am gîndit deseori la asta. E soluţia cea mai uşoară. M-a reţinut gîndul la Isabelle. Nu vreau să le-o las lor. La gîndul că, într-o zi, îi va spune „tată"...

Acum, plîngea şi, fără falsă ruşine, îşi scotea batista din buzunar, în timp ce Maigret îl privea tot fix.

Desigur, exista o distorsiune. Băut sau nu, bărbatul se ambala, se afunda cu bună ştiinţă în disperarea lui.

Dintr-un punct de vedere strict poliţist, nu era nimic de făcut. Omul nu era vinovat de nimic. Avea de gînd să-şi omoare soţia şi pe amantul ei, cel puţin aşa pretindea. Dar nici măcar nu le adusese la cunoştinţă această intenţie, astfel încît nu se putea vorbi de ameninţare cu moartea.

Pe plan legal, comisarul n-ar fi putut decît să-i zică: „Întoarce-te după...".

Cînd ar fi fost în sfîrşit vinovat! Ar fi putut să adauge, fără să se teamă prea mult că ar greşi: „Dacă le spui juraţilor toată povestea aşa

cum mi-ai povestit-o mie și ai un avocat bun, o să fii probabil achitat".

Oare asta să fi fost soluția pe care Planchon venise, într-un fel, s-o cerșească de la el? Preț de cîteva secunde, Maigret chiar bănui asta. Nu-i plăceau bărbații care plîng. Îi privea cu neîncredere pe cei care se confesează cu prea multă ușurință. Și etalarea sentimentelor cu ajutorul alcoolului îl irita.

Cina era deja ratată, ca și spectacolul de la televizor. Planchon nu părea că are de gînd să plece. Și lui părea să-i placă atmosfera caldă din apartament. Avea să se întîmple cu el așa cum se întîmplă cu acei cîini rătăciți pe care îi mîngîi în treacăt și de care pe urmă nu mai poți să scapi?

— Scuzați-mă..., bîigui Planchon, ștergîndu-se la ochi. Vă par probabil ridicol. E prima dată în viață cînd spun cuiva tot ce am pe suflet.

Maigret ar fi vrut să-l întrebe: „De ce mie?".

Pentru că ziarele scriseseră prea mult despre el și reporterii îi construiseră reputația unui polițist uman, în stare să înțeleagă totul.

— Cît timp a trecut de cînd mi-ați scris prima dată?

— Mai bine de două luni. Eram într-o cafenea mică din Piața Tertre.

La vremea aceea, se vorbise mult despre Maigret, cu ocazia unei crime comise de un tînăr de optsprezece ani.

— Şi aţi scris vreo zece scrisori pe care le-aţi rupt? Şi asta cam într-o săptămînă...

— Aproximativ... Mi se întîmpla să scriu două-trei în aceeaşi seară şi să le rup abia a doua zi dimineaţă.

— Aşadar, timp de şase-şapte săptămîni, aţi venit în fiecare sîmbătă la Poliţia Judiciară...

Cu felul lui aparte de a se anunţa, de a aştepta în „cuşca de sticlă" şi de a dispărea înainte să fie primit, devenise un personaj aproape la fel de legendar ca fosta patroană de mercerie care tricota. Oare Janvier sau Lucas îl numise „clientul de sîmbătă"?

Or, în tot acest timp, Planchon nu-şi pusese în aplicare ameninţarea. Revenise în fiecare noapte în casa de pe strada Tholozé, se culcase pe patul de campanie şi se sculase primul dimineaţa, reluîndu-şi lucrul ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Totuşi, omul era mai subtil decît s-ar fi putut crede.

— Ghicesc la ce vă gîndiţi, murmură el, cu tristeţe.

— La ce mă gîndesc?

— Că accept această situație de aproape doi ani. Că, de două luni, tot spun că-mi voi omorî soția sau îi voi ucide pe amîndoi...

— Și?

— Din moment ce încă n-am făcut-o... Recunoașteți! Vă spuneți că nu voi avea niciodată curajul.

Maigret scutură din cap.

— Nu e nevoie de nici un curaj pentru asta. Asasinatul e la îndemîna oricărui idiot.

— Și cînd nu există altă soluție? Puneți-vă în locul meu... Aveam o afacere bună, o soție, un copil... Mi se ia totul... Nu numai soția și fiica, ci și mijlocul de trai. Pentru că nu pomenesc niciodată că ar vrea să plece. În mintea lor, eu sînt în plus și deci eu trebuie să plec. Asta încerc să vă fac să înțelegeți. Chiar și cu clienții! S-a întîmplat treptat. Prou era doar unul dintre muncitorii mei, un muncitor inteligent și harnic, recunosc... E mai bun de gură decît mine. Și e mai priceput decît mine în relațiile cu clienții și mai ales cu clientele. Fără să-mi dau seama, a început să facă pe patronul și, cînd oamenii telefonează pentru o treabă, vor să vorbească aproape întotdeauna cu el. Dacă aș dispărea mîine, absența mea abia dacă ar fi observată. Măcar fiica mea ar întreba de

mine? Nu e sigur... E mai vesel decît mine. Îi spune istorioare, îi cîntă, o duce în cîrcă...

— Cum îi spune fetiţa?

— Îi spune Roger, ca şi soţia mea. Nu se miră că dorm amîndoi în aceeaşi cameră. În timpul zilei, patul de campanie e strîns şi pus într-un dulap, ca şi cum prezenţa mea ar fi ştearsă. Dar v-am reţinut prea mult... Aş vrea să-i cer scuze soţiei dumneavoastră, care probabil e supărată pe mine.

Dar acum Maigret nu voia să-l lase să plece, ţinînd neapărat să înţeleagă.

— Ascultaţi-mă, domnule Planchon...

— Vă ascult.

— De două luni, încercaţi să luaţi legătura cu mine ca să-mi spuneţi, pe scurt: „Am de gînd s-o ucid pe soţia mea şi pe amantul ei". Asta e, nu-i aşa?

— Da.

— De două luni, trăiţi zilnic cu gîndul acesta.

— Da. Nu e nimic altceva de...

— O clipă! Presupun că nu vă aşteptaţi să vă răspund: „Faceţi-o!".

— Probabil că nu aveţi dreptul.

— Dar credeţi că vă împărtăşesc punctul de vedere?

Strălucirea scurtă din ochii interlocutorului îi arătă că nu era departe de adevăr.

— Din două, una. Îmi cer scuze dacă sînt brutal. Ori nu aveți intenția să ucideți pe nimeni, ci doar dorința, după ce beți...

Planchon dădu din cap cu tristețe.

— Lăsați-mă să termin. Ori, ziceam, nu sînteți cu adevărat hotărît și urmăriți să vă convingă cineva să vă răzgîndiți.

Bărbatul repetă același argument:

— Nu e nimic altceva de făcut...

— Vă așteptați să găsesc o soluție?

— Nu există nici una.

— Bun! Să spunem că această ipoteză e inexactă. Eu văd o alta. Chiar ați plănuit să vă ucideți soția și pe amantul ei. Ba chiar v-ați gîndit și la locul unde să vă debarasați de cadavre...

— M-am gîndit la toate...

— Dar veniți la mine, care am misiunea să prind criminalii...

— Știu...

— Ce știți?

— Că asta nu pare logic.

După aerul său încăpățînat, se simțea că ținea la ideea lui. Păsise în viață fără bani, fără posibilități, fără prea multă instruire. După cîte putea să-și dea seama Maigret, avea o inteligență destul de mediocră.

Rămas singur la Paris după moartea mamei sale, reușise totuşi, în cîțiva ani, printr-o hotărîre îndîrjită, să devină patronul unei mici afaceri prospere.

Se putea spune oare că acest om nu era perseverent în planurile sale, chiar dacă se apucase de băutură?

— Aţi pomenit adineauri de spovedanie. Mi-aţi spus că, dacă aţi fi continuat să mergeţi la biserică, v-aţi fi dus să vă spovediţi la un preot.

— Așa cred...

— Şi ce credeţi că v-ar fi spus acest preot?

— Nu știu. Presupun că ar fi încercat să mă abată de la planul meu.

— Şi eu?

— Şi dumneavoastră...

— Doriţi aşadar să fiţi reţinut, să fiţi împiedicat să faceţi o prostie.

Planchon păru brusc dezorientat. Cu o clipă înainte, îl privea încă pe Maigret cu încredere, cu speranță. Deodată, s-ar fi zis că nu vorbeau aceeași limbă, că toate cuvintele schimbate pînă atunci erau zadarnice.

Dădu din cap şi puteai citi în ochii lui un fel de reproș, în orice caz, o decepţie. Murmură foarte încet:

— Nu-i asta...

Poate că era pe punctul să-şi ia pălăria şi să plece, regretînd această vizită inutilă.

— O clipă, Planchon. Încearcă să mă asculţi, în loc să-ţi urmăreşti propria gîndire.

— Încerc, domnule Maigret.

— Ce bine, ce consolare ţi-ar fi adus spovedania la un preot?

Răspunse, tot dintr-o suflare:

— Nu ştiu...

Era încă prezent fără să fie. Începea deja să se închidă în el, să nu mai audă vocea comisarului decît aşa cum, seara, auzea vocile anonime din bistrourile în care intra să bea.

— Tot ai fi ucis după aceea?

— Presupun că da... E timpul să plec...

Şi Maigret, parcă vexat că îl dezamăgise, se încăpăţîna, căuta un mic adevăr pe care credea uneori că îl presimte.

— Nu vrei să fii împiedicat să faci ce-ai hotărît să faci.

— Nu...

Şi adăugă, cu un zîmbet ciudat:

— Dacă nu sînt băgat la închisoare, nu e posibil. Şi nu pot fi băgat la închisoare cît timp n-am făcut nimic...

— Aşa încît ai venit la mine după un fel de iertare a păcatelor. Ai nevoie să ştii că vei fi

înțeles, că nu ești un monstru și că planul dumitale este singura soluție care îți rămîne.

Bărbatul repetă:

— Nu știu...

Era atît de absent, încît lui Maigret îi venea să-l scuture de umeri, să-i vorbească mai tare, față lîngă față, ochi în ochi.

— Ascultă, Planchon...

Și el se repeta. Era poate a zecea oară cînd rostea aceste cuvinte.

— După cum ai spus, n-am dreptul să te arestez. Dar am posibilitatea să te pun sub supraveghere, chiar dacă asta nu poate să împiedice nimic. Vei fi arestat imediat. Nu eu te voi judeca, ci un tribunal, care nu va încerca neapărat să înțeleagă și ar putea să rețină mai ales premeditarea. Mi-ai spus că nu mai ai rude la Paris...

— Nu mai am nicăieri.

— Ce se va întîmpla cu fiica dumitale, fie și numai în acele luni cît vor dura cercetarea judiciară și așteptarea procesului? Și după aceea?

Iar și iar, același:

— Știu...

— Și atunci?

— Nimic.

— Ce-ai să faci?

— Nu știu. Nu mai știu. Vreau să încerc.

— Ce?

— Să mă obișnuiesc.

Maigret ar fi vrut să-i strige că nu asta îl întreba.

— Ce te împiedică să pleci?

— Cu fiica mea?

— Ești capul familiei încă.

— Și ea?

— Te gîndești la soția dumitale?

Planchon dădu rușinat din cap în semn că da. Apoi adăugă:

— Și afacerea mea?

Asta arăta că, în povestea lui, nu era vorba numai de pasiune.

— Voi vedea.

— O să mai vii la mine?

— V-am spus tot. V-am răpit și așa prea mult timp. Soția dumneavoastră...

— Nu te gîndi la soția mea, ci la dumneata. Bine, nu mai veni la mine. Dar vreau să păstrăm contactul. Nu uita că dumneata ai venit să-mi vorbești.

— Îmi cer scuze.

— O să-mi telefonezi în fiecare zi.

— Aici?

— Aici sau la birou. Îți cer doar să mă suni.

— De ce?

— Aşa. Ca să păstrăm legătura. Îmi vei spune: „Sînt aici...". Asta îmi va fi de ajuns.

— O voi face.

— În fiecare zi?

— În fiecare zi.

— Şi dacă, la un moment dat, te-ai simţi gata să-ţi pui planul în aplicare, m-ai suna?

Bărbatul ezită, păru să cîntărească argumentele pro şi contra.

— Asta înseamnă că n-aş face-o, rosti el în cele din urmă.

Sfîrşi ca un ţăran la tîrg:

— Înţelegeţi, dacă telefonez ca să vă anunţ...

— Răspunde la întrebare.

— Voi încerca...

— Asta e tot ce-ţi cer. Acum, du-te acasă.

— Mai tîrziu.

— De ce?

— Nu e ora încă. Sînt amîndoi în sufragerie. Eu ce-aş face acolo?

— O să baţi iar bistrourile?

Planchon dădu din umeri, resemnat, şi aruncă o privire spre rachiul de porumbe. Agasat, Maigret îi mai umplu o dată paharul.

— Mai bine bei aici decît în altă parte...

Bărbatul ezită, cu paharul în mînă, puţin ruşinat.

— Mă disprețuiți?

— Nu disprețuiesc pe nimeni.

— Dar dacă ar trebui să disprețuiți pe cineva?

— Cu siguranță, nu pe dumneata.

— Spuneți asta ca să mă încurajați?

— Nu. Pentru că așa cred.

— Vă mulțumesc.

De data asta, avea pălăria în mînă şi privea în jur ca şi cum ar fi căutat ceva.

— Aș vrea să-i explicați soției dumneavoastră...

Maigret îl împinse încetişor spre uşă.

— V-am stricat seara... Şi ei...

Era pe palier, deja mai anonim decît în apartamentul lui Maigret, un omuleț foarte obişnuit, după care nimeni n-ar fi întors capul pe stradă.

— La revedere, domnule Maigret.

Uf! Uşa fusese închisă şi doamna Maigret se ivi brusc din bucătărie.

— Am crezut că n-o să mai sfîrşească şi că n-ai să reuşeşti să mai scapi de el. Eram gata să intru ca să-ți ofer o scuză.

Se uita atentă la soțul ei.

— Pari preocupat.

— Sînt.

— E nebun?

— Nu cred.

Ea îi punea rareori întrebări. Dar totul se întîmplase în casa lor. În timp ce aducea supa, vru totuși să știe și murmură:

— De ce-a venit?

— Să se spovedească!

Ea nu avu nici o reacție și se așeză la locul ei.

— Nu dai drumul la televizor?

— Probabil că programul e pe terminate.

Pe vremuri, sîmbătă seara, cînd nu era reținut la birou, mergeau amîndoi la cinema, mai puțin pentru spectacol și mai mult ca să iasă împreună. Braț la braț, se îndreptau spre bulevardul Bonne-Nouvelle și se simțeau bine așa, fără să fie nevoie să vorbească.

— Mîine ne vom duce să facem o plimbare în Montmartre, o anunță Maigret acum.

Tot braț la braț, asemenea celor ieșiți la plimbare duminica. Voia să revadă strada Tholozé, să caute, în fundul unei curți, casa unde locuiau Léonard Planchon, soția, fiica lui, Isabelle, și Roger Prou.

Avusese dreptate? Greșise? Găsise cuvintele potrivite?

Planchon găsise, venind la el, ceea ce căutase?

La ora aceea, stătea într-un bistrou și bea, gîndindu-se probabil la tot ceea ce spusese.

Era imposibil de știut dacă această întrevedere, atît de dorită și atît de des amînată, îi adusese vreo alinare sau dacă, dimpotrivă, avea să provoace un fel de declic.

Era prima dată cînd Maigret părăsea un om pe palierul locuinței sale, întrebîndu-se dacă acesta, puțin mai tîrziu, nu va omorî două persoane.

S-ar fi putut întîmpla chiar în noaptea aceea, dintr-o clipă în alta, poate chiar în momentul în care Maigret se gîndea la toate astea.

— Ce ai?

— Nimic. Nu-mi place povestea asta...

Se gîndi să telefoneze la comisariatul din arondismentul XVIII și să ceară să fie supravegheată casa lui Planchon. Dar puteai să pui un polițist să stea de pază în dormitor?

Din stradă, un agent n-ar fi împiedicat nimic.

III

A fost o duminică dimineață ca toate celelalte, plină de leneveală, fără activitate, puțin cam monotonă. În această zi, cînd avea norocul s-o petreacă acasă, Maigret avea obiceiul să doarmă pînă tîrziu și, chiar dacă nu-i era somn, rămînea în pat, știind foarte bine că soției nu-i plăcea „să se împiedice de el" pînă nu termina grosul treburilor.

Aproape întotdeauna, o auzea sculîndu-se cu mare grijă, pe la ora șapte, alunecînd din pat, mergînd pînă la ușă în vîrful picioarelor; apoi auzea declicul comutatorului din încăperea vecină și o linie luminoasă apărea la nivelul podelei.

Adormea din nou, fără să se fi trezit de-a binelea. Știa că lucrurile se petreceau astfel și această certitudine îl urmărea în somn.

Nu era somnul din celelalte zile, ci acela de duminică dimineață, și avea parcă altă consistență și altă savoare. De exemplu, din jumătate în jumătate de oră, auzea clopotele și era

conştient de străzile pustii, de absenţa camioanelor, de trecerea rară a autobuzelor.

Şi mai ştia că nu avea responsabilităţi, că nimic nu-l grăbea, nu-l aştepta afară.

Mai tîrziu, se auzea zumzetul înăbuşit al aspiratorului în celelalte încăperi; şi mai tîrziu, simţea aroma de cafea, la care era foarte sensibil.

Oare nu toate cuplurile au tabieturile lor de care se agaţă şi care dau savoare celor mai mohorîte zile?

Îl visă pe Planchon. Nu era chiar un vis. Îl vedea, ca în ajun, în micul lor salon, dar acesta avea altă atitudine. În loc să fie răvăşite din cauza emoţiei, a disperării, trăsăturile lui desfigurate de buza de iepure exprimau o maliţie ironică. Cu toate că omul nu mişca buzele, Maigret era conştient că zicea: „Recunoaşteţi că-mi daţi dreptate, că nu-mi rămîne nimic altceva de făcut decît s-o omor! Nu îndrăzniţi s-o spuneţi, pentru că sînteţi poliţist şi vă e teamă să nu vă compromiteţi. Totuşi, nu mă reţineţi. Aşteptaţi să mă duc să termin cu ea şi cu el...".

O mînă îi scutură uşor umărul şi o voce familiară rosti formula rituală:

— E ora nouă...

Soţia îi întindea prima ceaşcă cu cafea, pe care o bea întotdeauna înainte să se dea jos din pat.

— Cum e afară?

— Frig. Vînt.

Trase perdelele, deja proaspătă şi fercheşă în halatul de lucru de un albastru pal. Cerul era alb, aerul părea şi el alb, un alb de gheaţă.

În halat de casă şi papuci, Maigret se aşeză în sufragerie, unde era ordine şi curăţenie. Dimineaţa avea să treacă urmînd anumite ritualuri, care se stabiliseră treptat de-a lungul anilor.

Oare nu tot aşa se întîmpla şi în apartamentele pe care le zărea de cealaltă parte a bulevardului Richard-Lenoir, ca şi în majoritatea locuinţelor din Paris şi din alte părţi? Acele mici obiceiuri, acea tihnă nu răspundeau oare unei anumite necesităţi?

— La ce te gîndeşti? îl întrebă ea.

Observase că era preocupat, posac.

— La tipul de ieri.

Soţia lui Planchon nu-şi trezea soţul cu cafea caldă. Cînd deschidea ochii, după un somn agitat de beţiv, acesta se trezea pe un pat de campanie, în sufragerie, şi se scula primul, auzind poate, în camera vecină, respiraţii regulate,

ghicind două corpuri calde și relaxate în toropeala așternutului.

Această imagine îl impresiona mai mult decît lungul monolog al interlocutorului din seara trecută. Planchon vorbise mai ales despre zilele săptămînii. Dar cum se petreceau lucrurile duminica? Muncitorii nu-l așteptau în curte sau în remiză. Nici el nu avea nimic de făcut. La el acasă, cei care dormeau pînă tîrziu erau probabil Renée și amantul ei.

Oare Planchon făcea cafeaua pentru toată lumea, punea masa în bucătărie? Fiica lui, în cămașă de noapte, cu picioarele goale și fața încă boțită de somn, se așeza oare lîngă el?

Bărbatul îi spusese că fata nu punea întrebări, dar asta n-o împiedica pe Isabelle să privească în jur și să gîndească. Ce credea despre viața unui cuplu și despre cea a tatălui ei?

Maigret își mînca croasanții, în timp ce doamna Maigret începea să pregătească prînzul. Din cînd în cînd, schimbau cîteva cuvinte prin ușa bucătăriei. Ziarele de seară, pe care nu le citise în ajun, se aflau pe masă, împreună cu săptămînalele pe care le păstra pentru duminica dimineață.

Telefonul pe care îl dădea la Poliţia Judiciară era alt obicei. Poate că de data asta sună doar puţin mai devreme, cu oarecare neliniște.

În acea duminică era de serviciu Torrence. Îi recunoscu vocea și și-l imagină în birourile aproape pustii.

— Nimic nou?

— Nimic important, şefule, doar că a avut loc încă un furt de bijuterii noaptea trecută.

— Tot la *Crillon*?

— La *Plazza*, pe Avenue Montaigne.

Totuși, postase cîte un inspector în fiecare dintre hotelurile de lux de pe Champs-Elysées și din împrejurimi.

— Cine era acolo?

— Vacher.

— Și n-a văzut nimic?

— Nimic. Mereu aceeași tehnică.

Bineînţeles, fuseseră studiate fișele tuturor hoţilor de bijuterii, inclusiv fișele de la Interpol. Modul de a opera al acestuia nu corespundea cu al nici unui specialist cunoscut și hoţul dădea lovitură după lovitură, ca și cum ar fi vrut, în numai cîteva zile, să adune o avere și să se retragă.

— Ai trimis pe cineva să-l ajute pe Vacher?

— Dupeu s-a dus și el acolo. Dar nu pot să facă nimic deocamdată. Cei mai mulți clienți dorm încă.

Torrence găsi probabil ciudată următoarea întrebare:

— Nu s-a întîmplat nimic în arondismentul XVIII?

— Nimic de care să-mi amintesc. Staţi să consult fișele. O clipă... *Bercy*... *Bercy*... Trec peste toți acești *Bercy*...

Așa numea poliția bețivii mai mult sau mai puțin agitați care erau duși să-și petreacă noaptea la comisariat.

— Încăierare, la trei și cincisprezece minute, în Piața Pigalle... O prostituată a șterpelit din buzunarul unui client... Și încă una... Agresiune cu cuțitul la ieșirea de la un bal, pe bulevardul Rochechouart...

Bilanțul obișnuit al unei seri de sîmbătă.

— Nici un asasinat?

— Nu văd.

— Mulțumesc. Serviciu ușor! Dă-mi un telefon dacă se ivește ceva nou la *Plazza*...

Doamna Maigret, din cadrul ușii, întrebă pe cînd el punea receptorul în furcă:

— Ești îngrijorat din cauza tipului de ieri?

El o privi ca unul care nu știa ce să răspundă.

— Crezi c-o să-i omoare pînă la urmă?

Cînd se culcaseră, îi spusese soției sale confesiunea lui Planchon, pe un ton detașat, ca și cum nu ar fi luat povestea în serios.

— Nu crezi că are mintea deranjată?

— Nu știu. Nu sînt psihiatru.

— De ce crezi că a venit la tine? De cum l-am văzut pe palier, am înțeles că nu era o vizită ca oricare alta și îți mărturisesc că mi-a fost frică.

La ce bun să se necăjească? Îl privea cumva chestia asta? În orice caz, nu deocamdată. Îi răspunse evaziv soției sale și, instalat în fotoliu, se apucă să citească ziarele.

Dar, după nici zece minute, se ridică, luă cartea de telefon și găsi numele Planchon, Léonard, antreprenor, strada Tholozé.

Bărbatul nu mințise în privința identității. Maigret ezită o clipă, apoi formă numărul și, în timp ce soneria răsuna în casa necunoscută, simți o mică strîngere în piept.

La început crezu că nu era nimeni acasă, pentru că sună mult fără să i se răspundă. Apoi se auzi un declic și o voce întrebă:

— Ce este?

Era vocea unei femei care nu părea bine dispusă.

— Aș vrea să vorbesc cu domnul Planchon.

— Nu-i aici.

— Sînteți doamna Planchon?

— Da, eu sînt.

— Nu știți cînd se întoarce soțul dumnea-voastră?

— A ieșit adineauri cu fiica lui.

Maigret reținu că spusese fiica *lui*, nu fiica *mea* sau fiica *noastră*. Înțelese și că cineva, aflat în încăpere, îi vorbea femeii, spunîndu-i probabil: „Întreabă cine e...".

Într-adevăr, după o scurtă tăcere, ea întrebă:

— Cine e la telefon?

— Un client. O să revin...

Închise. Renée era în viață, probabil și Roger Prou, iar Planchon plecase să se plimbe cu fiica lui, ceea ce dovedea că, în casa de pe strada Tholozé, ca și în alte părți, existau obiceiuri duminicale.

Nu se mai gîndi aproape deloc la Planchon în cursul dimineții. După ce răsfoi ziarele fără mare curiozitate, rămase un timp în picioare la fereastră, privind oamenii care se întorceau de la biserică și mergeau repede, aplecați în față, cu trăsăturile învinețite de frig. Apoi

făcu baie și se îmbrăcă, în timp ce un miros de mîncare se răspîndea în toate colțurile apartamentului.

La prînz, mîncau față în față, pentru că nu se uitau la televizor. Vorbiră despre fiica doctorului Pardon, care aștepta al doilea copil, apoi despre alte lucruri, de care comisarul uită aproape imediat.

Pe la ora trei, după ce vasele fuseseră spălate și în apartament era din nou ordine, el propuse:

— Hai să facem o plimbare!

Doamna Maigret își puse haina de astrahan. El alese cel mai gros fular.

— Unde vrei să mergem?

— În Montmartre.

— Așa-i. Mi-ai spus de ieri. Luăm metroul?

— E mai cald.

Coborîră la stația din Piața Blanche și începură să urce încet spre strada Lepic, unde prăvăliile aveau obloanele trase.

În dreptul străzii Abbesses, strada Lepic face un cot mare, în timp ce strada Tholozé urcă drept, în pantă abruptă, și se unește iar cu ea la *Moulin de la Galette*.

— Pe aici locuiește?

— Puțin mai sus, exact la capătul de jos al scării...

Pe la jumătatea drumului, în stînga, Maigret zări o faţadă vopsită în violet şi litere care, seara, deveneau luminoase: *Bal des Copains*. Pe trotuar se aflau trei tineri, care păreau să aştepte pe cineva, iar dinăuntru se auzeau acordurile unui acordeon. Încă nu se dansa. În fundul sălii întunecoase, acordeonistul exersa.

Acolo, cu nouă ani în urmă, Planchon Singuraticul o întîlnise pe Renée, din întîmplare, pentru că era multă lume şi un chelner grăbit o pusese pe fată să se aşeze la masa lui.

Soţii Maigret merseră mai departe, gîfîind puţin. Între imobilele de cinci-şase etaje încă se vedeau case joase, care datau de pe vremea cînd Montmartre era un sat.

În sfîrşit, ajunseră în faţa unei porţi de fier deschise spre o curte pavată, în fundul căreia se înălţa o casă din piatră, aşa cum poţi vedea mai ales în suburbii. Era o construcţie cu un singur etaj, deja înnegrită, învechită, cu cărămizi galbene şi roşii în jurul ferestrelor. Lemnăria era proaspăt vopsită într-un albastru care nu se potrivea cu ansamblul.

— Aici locuieşte?

Nu îndrăzniră să se oprească, mulţumindu-se să vadă cît puteau în trecerea lor lentă. Doamna Maigret avea să-şi amintească mai tîrziu că

perdelele erau foarte curate. Maigret reţinu scările din curte, o cărucioară cu două roţi, o remiză din lemn prin ferestrele căreia se zăreau bidoane cu vopsea.

Camioneta nu se afla în curte. Nu exista garaj. Perdelele nu se mişcară. Nu se vedea nici un semn de viaţă. Trebuia să tragă concluzia că Planchon, soţia sa, Isabelle şi Prou plecaseră cu toţii să se plimbe cu maşina?

— Ce facem?

Maigret nu avea habar. Simţise nevoia să vadă şi acum, după ce văzuse, nu avea nici un plan.

— Dacă tot sîntem aici, hai să urcăm pînă în Piaţa Tertre!

Băură acolo o carafă mică de vin roze şi un pictor pletos le propuse să le facă portretul.

La ora 18, soţii Maigret se întorseseră acasă. Comisarul telefonă la Poliţia Judiciară. Dupeu revenise la birou. Nu descoperise nimic la *Plazza*, unde unii clienţi, care petrecuseră noaptea în afara hotelului, nu sunaseră încă să ceară micul dejun.

De data asta, nu rată programul de la televizor, deşi era un film poliţist care îl făcu să mormăie toată seara.

În fond, cu toate că îl delecta monotonia duminicilor, savura şi mai mult momentul în

care, luni dimineaţa, îşi lua în primire biroul. Se duse la raport, dădu mîna cu colegii. Fiecare vorbi mai mult sau mai puţin despre cazurile aflate sub investigaţie, el însă preferă să nu spună nimic despre vizita pe care o primise sîmbătă seara. Se temea oare să nu fie ridicol considerînd-o importantă?

Era singura zi a săptămînii în care dădeau mîna cu toţii. Îi regăsi pe Lucas, pe Janvier, pe tînărul Lapointe, pe toţi ceilalţi, şi fiecare, mai puţin cei cîţiva care fuseseră de serviciu, îşi petrecuse, ca şi el, duminica în familie.

Se hotărî să-i aleagă pe Lapointe şi pe Janvier, pe care îi luă în biroul lui.

— Aţi păstrat legitimaţiile pe care am cerut să ni le facă cînd cu cazul Rémond?

Era un caz mai vechi, de la începutul toamnei. Trebuiau să găsească dovezi contra unui anume Rémond, cu identităţi multiple, bănuit că ar fi comis escrocherii în multe ţări din Europa. Ocupa o garsonieră într-un mic hotel de pe strada Ponthieu şi, ca să intre acolo fără ştirea lui şi fără să trezească bănuielile patroanei, Janvier şi Lapointe se prezentaseră într-o dimineaţă arătînd nişte legitimaţii cu aspect oficial ale unui oarecare serviciu de reevaluare a suprafeţei construite.

— Trebuie să măsurăm fiecare cameră, fiecare coridor..., anunţaseră ei.

Aveau sub braţ o servietă burdușită cu hîrtii şi tînărul Lapointe lua note cu un aer grav, în timp ce Janvier îşi întindea ruleta.

Nu era o stratagemă foarte legală, dar nici prima şi nici ultima dată cînd avea să se dovedească utilă.

— Vă duceţi pe strada Tholozé. La capătul de sus, pe dreapta, o să găsiţi o casă în fundul curţii.

Maigret ar fi dat mult să se ducă el şi să adulmece prin colţurile acelei case, despre care dorea să cunoască totul.

Dădu instrucţiuni minuţioase şi, după plecarea celor doi colaboratori, se înhămă la treburile curente.

Cerul era tot alb şi apăsător, iar Sena, de un cenuşiu urît. Janvier şi Lapointe se întoarseră aproape de amiază şi Maigret zăbovi un timp să semneze cîteva acte şi să-l sune pe Joseph să le ia.

— Spuneţi, copii!

— Am sunat..., începu Janvier.

— Bănuiesc. Şi v-a deschis femeia. Cum arată?

Inspectorii se uitară unul la altul.

— O brunetă, destul de înaltă, bine făcută...

— Frumușică?

De data asta, răspunse Lapointe:

— Aș spune mai curînd o femelă frumoasă...

— Cum era îmbrăcată?

— Cu un capot roșu și papuci de casă. Nu era pieptănată. Sub capot, se întrezărea o cămașă de noapte galbenă.

— I-ați văzut fiica?

— Nu. Era probabil la școală.

— Camioneta se afla în curte?

— Nu. Și în atelier nu era nimeni.

— Cum v-a primit?

— Cu neîncredere. Întîi ne-a cercetat cu privirea prin perdeaua unei ferestre. Apoi i-am auzit pașii pe coridor. A întredeschis ușa și a întrebat, arătîndu-și doar o parte din față: „Ce este? N-am nevoie de nimic". I-am explicat despre ce era vorba.

— Nu s-a mirat?

— A întrebat: „Faceți asta pe toată strada?". Și cînd i-am răspuns că da, s-a hotărît să ne lase să intrăm. „Durează?" „Cel mult o jumătate de oră." „Trebuie să măsurați toată casa?"

Acum, cei doi inspectori îi împărtășeau șefului impresiile lor. Cel mai mult îi frapase bucătăria.

— O bucătărie superbă, șefule, foarte luminoasă, modernă, cu toate accesoriile. Nu te

aştepţi să găseşti aşa o bucătărie într-o casă veche. Am văzut acolo chiar şi o maşină de spălat vasele!

Maigret nu se arătă surprins. Nu stătea în firea lui Planchon să-i ofere soţiei tot confortul posibil?

— În fond, casa e foarte veselă. Vezi imediat că te afli în locuinţa unui zugrav, pentru că totul pare proaspăt zugrăvit. În camera fetiţei, mobilele sînt vopsite în roz.

Şi acest detaliu se potrivea cu caracterul „clientului de sîmbătă".

— Spune mai departe.

— Lîngă bucătărie se află o cameră de zi destul de mare, care serveşte ca sufragerie şi are mobilier rustic.

— Aţi găsit patul de campanie?

— Da, în dulap.

Janvier adăugă:

— Am remarcat, cu un aer indiferent: „E practic, cînd dorm prietenii la tine".

— N-a avut nici o reacţie?

— Nu. S-a ţinut după noi peste tot, supraveghindu-ne mişcările, nu foarte convinsă că eram trimişi de o instituţie oficială. La un moment dat, a întrebat: „La ce folosesc toate măsurătorile astea pe care le faceţi?". I-am

îndrugat că, din cînd în cînd, este necesar, din cauza transformărilor aduse imobilelor, să se revadă baza de impozitare funciară și că, dacă nu s-au extins, nu vor avea decît de cîștigat... Nu cred că e foarte inteligentă, dar nu e o femeie care se lasă ușor trasă pe sfoară și am intuit că va încerca să telefoneze la așa-zisul nostru birou. De aceea, ne-am mișcat cît am putut de repede. La parter, mai sînt două încăperi: un dormitor și o cameră mai mică, care servește ca birou și unde se află telefonul. În dormitor, tot cu un aspect vesel, era încă dezordine. Biroul seamănă cu oricare alt birou de mic meseriaș, cu cîteva fișete, facturi prinse într-un cîrlig, o sobă cu foc continuu și eșantioane care acoperă șemineul. Baia nu e la parter, ci la etaj, lîngă camera fetiței.

— Asta e tot?

Lapointe interveni:

— Pe cînd ne aflam acolo, a sunat cineva la telefon. Ea a cerut de două ori să i se repete numele, l-a scris pe un blocnotes și a spus: „Nu, nu e aici, e la lucru. Poftim? Da, domnul Prou... Îi voi transmite și va veni la dumnea-voastră, probabil în după-amiaza asta...". Acum, șefule, dacă vă interesează dimensiunea fiecă-rei încăperi...

Îşi terminaseră treaba. Maigret nu aflase mare lucru în plus faţă de ceea ce ştia deja, dar avea acum o idee mai precisă despre casă, care era exact aşa cum şi-o imaginase.

Oare cei doi bărbaţi, soţul şi amantul, lucrau împreună sau îşi alegeau şantiere diferite? Ca să-şi facă treaba, nu erau obligaţi să vorbească unul cu altul? Pe ce ton?

Maigret se duse acasă să ia prînzul şi întrebă dacă nu-l căutase cineva la telefon. Nu-l sunase nimeni şi abia puţin după şase, pe cînd se afla la birou, primi telefonul aşteptat.

— Alo!... Domnul Maigret?

— Da, eu sînt.

— Aici Planchon...

— Unde eşti?

— Într-o cafenea din Piaţa Abbesses, la doi paşi de o casă unde am lucrat toată ziua. Mă ţin de cuvînt. Mi-aţi cerut să vă telefonez...

— Cum te simţi?

Un moment de tăcere.

— Eşti calm?

— Sînt calm întotdeauna. M-am gîndit mult...

— Te-ai plimbat cu fiica ieri dimineaţă?

— De unde ştiţi? Am dus-o la talcioc.

— Şi după-amiază?

— Au luat maşina...

— Toţi trei?

— Da.

— Ai rămas acasă?

— Am dormit.

Aşadar, se afla acasă cînd Maigret trecuse împreună cu soţia, prin faţa porţii.

— M-am gîndit mult...

— Şi la ce concluzie ai ajuns?

— Nu ştiu... Nu există concluzie. Voi încerca să rezist cît voi putea de mult. În fond, mă întreb dacă vreau într-adevăr să se schimbe ceva. Oricum, după cum spuneaţi alaltăieri, risc s-o pierd pe Isabelle.

Maigret auzea clinchet de pahare, zvon vag de voci, ţăcănitul unei case de marcat.

— Mă suni şi mîine?

Bărbatul de la capătul firului avu o ezitare.

— Credeţi că e util?

— Aş prefera să mă suni în fiecare zi.

— N-aveţi încredere în mine?

Ce putea să răspundă?

— Haideţi că rezist!

Se auzi un rîs scurt şi plin de amărăciune.

— Am rezistat doi ani! Sînt destul de laş ca s-o ţin aşa încă mult timp. Pentru că sînt laş, nu? Recunoaşteţi că asta gîndiţi! În loc să acţionez, aşa cum ar fi făcut un bărbat

adevărat, am venit să mă smiorcăi la dumneavoastră acasă.

— Ai făcut bine venind şi nu te-ai smiorcăit.

— Nu mă dispreţuiţi?

— Nu.

— I-aţi povestit tot soţiei dumneavoastră, după ce-am plecat?

— Nici vorbă.

— Nu v-a întrebat cine era smintitul care v-a stricat seara?

— Îţi pui prea multe întrebări, domnule Planchon. Prea despici firul în patru...

— Îmi cer scuze.

— Du-te acasă.

— Acasă?

Maigret nu ştia ce să-i mai spună. Nu-şi amintea să mai fi fost vreodată atît de stînjenit.

— Dar, e casa dumitale, fir-ar să fie! Dacă nu vrei să te întorci acolo, du-te în altă parte. Nu mai lua bistrourile la rînd, unde nu faci decît să te întărîţi mai rău...

— Simt că sînteţi supărat.

— Nu sînt supărat. Aş vrea doar să nu mai repeţi întruna aceleaşi idei.

Lui Maigret îi părea rău. Poate nu trebuia să-i vorbească astfel. E greu, mai ales la telefon,

să găsești cuvintele pe care e potrivit să le spui unui bărbat ce se gîndește să-și omoare soția și șeful de echipă.

Situația era absurdă și, pe deasupra, s-ar fi zis că Planchon avea antene. Maigret nu era supărat, dar îi era necaz pe el că îl tulbura cu povestea asta, pe care n-ar fi îndrăznit s-o spună colegilor, de teamă să nu-l considere naiv.

— Fii calm, domnule Planchon.

Nu găsea decît formule din astea tîmpite care se folosesc pentru condoleanțe.

— Nu uita să mă suni mîine. Și spune-ți că ceea ce ai în minte n-ar rezolva nimic, dimpotrivă...

— Vă mulțumesc...

Fără tragere de inimă. Planchon era dezamăgit. Abia plecase de la lucru și nu băuse probabil încă destul ca să se producă o anumită distorsiune și să vadă lucrurile într-un anumit fel, ca, de exemplu, sîmbăta seara.

Fără băutură, nu-și făcea probabil iluzii. Cum se vedea pe el însuși, ce imagine își făcea despre rolul ridicol sau dezagreabil pe care îl juca într-o casă care era a lui?

Acel „vă mulțumesc" fusese rostit cu tristețe și Maigret ar fi vrut să mai vorbească, dar trebui să renunțe, pentru că interlocutorul îi

închisese. Mai exista o soluţie, pe care bărbatul o menţionase doar în treacăt sîmbătă şi care îl îngrijoră brusc pe comisar.

Acum, cînd Planchon îşi precizase acuzaţiile, împărtăşindu-le cuiva, cînd nu mai putea să-şi facă vreo iluzie despre el însuşi, oare nu va fi tentat să pună capăt situaţiei sinucigîndu-se?

Dacă ar fi ştiut de unde sunase, Maigret i-ar fi telefonat imediat. Dar ce i-ar fi spus?

La naiba şi iar la naiba! Nu era treaba lui. N-avea căderea să intervină. N-avea sarcina să facă ordine în viaţa oamenilor, ci să-i găsească pe cei care comiseseră o crimă sau un delict.

Lucră încă o oră, aproape cu furie, la cazul furtului de bijuterii, care avea să-i ia probabil săptămîni în şir. Părea clar că hoţul era, de fiecare dată, un client al hotelului de unde dispăreau bijuteriile. Furturile avuseseră loc în patru hoteluri diferite, la un interval de două-trei zile.

În aceste condiţii, părea uşor să se studieze listele clienţilor acestor hoteluri şi să se pună mîna pe cel sau pe cei care se regăseau pe diferitele liste. Numai că soluţia asta nu mergea. Şi nu obţinuseră mai multe rezultate nici cu semnalmentele oferite de cei de la recepţie.

Săptămîni? Poate chiar luni de zile, epilogul putînd să aibă loc foarte bine la Londra, la Cannes sau la Roma, dacă nu cumva aveau să dea de urma bijuteriilor la vreun traficant din Anvers sau din Amsterdam.

Totuşi, era mai puţin deprimant decît să se ocupe de unul ca Planchon. Maigret se duse acasă cu taxiul, pentru că era tîrziu. Mîncă, se uită la televizor, dormi şi se trezi, ca de obicei, cînd simţi mirosul de cafea.

La birou, mormăi:

— Fă-mi legătura cu comisariatul din arondismentul XVIII... Alo! XVIII?... Tu eşti, Bernard?... Nimic interesant noaptea trecută?... Nu... Nici o crimă?... Nici o dispariţie?... Ascultă! Aş vrea să pui sub supraveghere discretă o casă care se află în capătul de sus al străzii Tholozé, chiar lîngă trepte... Da... Bineînţeles, nu douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Numai noaptea... Omul tău să arunce o privire la fiecare rond... Să se asigure, de exemplu, că n-a dispărut din curte camioneta meşterului zugrav... Mulţumesc... Dacă nu mai e acolo noaptea, să mi se telefoneze acasă... Nimic precis... Aşa, o idee... Ştii cum se întîmplă... Mulţumesc, bătrîne!

Încă o zi de rutină, persoane de interogat nu numai în legătură cu bijuteriile, dar şi cu alte două-trei cazuri de mai mică importanţă.

De la şase, începu să tragă cu ochiul la telefon. Acesta sună de două ori, dar nu era Planchon. La şase şi jumătate, tot nu sunase, nici la şapte, iar Maigret era supărat pe el însuşi că era nervos.

Nu se putuse întîmpla nimic în cursul zilei. Părea neverosimil ca, profitînd, de exemplu, de faptul că fiica lui era la şcoală, Planchon să fi venit să-şi omoare soţia, apoi să fi aşteptat întoarcerea lui Prou ca să-l ucidă şi pe el.

Adevărul e că Maigret nu-l întrebase ce armă se gîndea să folosească. Meşterul zugrav îi spusese totuşi că-şi pregătise dubla crimă în cele mai mici detalii.

Nu avea probabil revolver şi, chiar dacă avea, era puţin probabil să se folosească de el. Oamenii de felul lui, majoritatea celor care fac o muncă manuală, au mai curînd tendinţa să folosească una dintre uneltele lor obişnuite.

Ce unealtă putea un zugrav...

Nu se putu abţine să nu rîdă singur, gîndindu-se la bidinea.

Planchon nu-l sună nici pînă la şapte şi un sfert, aşa că Maigret plecă acasă. Telefonul nu sună în cursul cinei, nici al serii.

— Tot te mai gîndești la el? îl întrebă soția.

— Nu tot timpul, bineînțeles, dar am o grijă.

— Mi-ai spus cîndva că se întîmplă rar ca oamenii care vorbesc mult să și treacă la fapte.

— Rar, bineînțeles. Dar se mai întîmplă.

— Ai răcit?

— Poate duminică, în Montmartre. Vorbesc pe nas?

Ea îi aduse o aspirină, iar el dormi toată noaptea și, cînd se trezi, afară ploua.

Așteptă să se facă ora zece ca să sune la comisariatul din arondismentul XVIII.

— Bernard?

— Da, șefule...

— Nimic pe strada Tholozé?

— Nimic. Mașina n-a părăsit curtea.

Abia la șapte seara, neavînd nici o veste, se hotărî să telefoneze acasă la Planchon, unde o voce de bărbat pe care n-o cunoștea îi răspunse:

— Planchon?... Da. Aici e... Dar nu e acasă. Lipsește în seara asta.

IV

Maigret avea impresia că interlocutorul fusese tentat să-i trîntească telefonul în nas, dar, în ultimul moment, avusese o ezitare, un fel de bănuială. Comisarul se grăbi să întrebe:

— Dar doamna Planchon?

— A ieşit.

— Şi ea va lipsi toată seara?

— Trebuie să se întoarcă dintr-un moment în altul. S-a dus să cumpere ceva din cartier...

Încă un moment de tăcere. Aparatul era atît de sensibil, încît Maigret auzea respiraţia lui Prou.

— Ce treabă aveţi cu ea? Cine sînteţi?

Maigret fu cît pe ce să spună că era un client şi să îndruge o minciună. După un timp, preferă să închidă.

Nu-l văzuse niciodată pe cel cu care vorbise. Puţinul pe care-l ştia îl aflase de la Planchon, iar acesta avea toate motivele să fie părtinitor.

Dar, imediat ce-i auzise sunetul vocii, Maigret simţise antipatie faţă de amantul lui Renée şi-i era ciudă. Totuşi, această antipatie nu se datora spuselor meşterului zugrav, ci vocii înseşi, cu accent tărăgănat şi agresiv. Ar fi putut să jure că Prou privea telefonul bănuitor, că nu răspundea niciodată direct la întrebări.

Era un gen de oameni pe care îl cunoştea foarte bine, dintre aceia care nu se lasă tulburaţi cu uşurinţă, care te măsoară cu o privire zeflemitoare şi, la prima întrebare stînjenitoare, îşi încruntă sprîncenele stufoase.

Chiar avea sprîncene stufoase? Şi fruntea îngustă?

Maigret îşi aranjă documentele pe birou şi, prost dispus, îşi continuă rutina chemîndu-l întîi pe Joseph.

— Mai aşteaptă cineva la mine?

Apoi băgă capul în biroul inspectorilor.

— Dacă mă caută cineva la telefon, sînt acasă...

Pe chei, deschise umbrela. Pe platforma autobuzului, se pomeni lipit de cineva ce purta un impermeabil pe care şiroia apa.

Înainte să se aşeze la masă, sună din nou acasă la Planchon. Nu era mulţumit de nimeni şi de nimic. Avea pică pe Planchon, care venise să-l tulbure cu povestea lui ridicolă şi patetică,

avea pică pe Roger Prou, Dumnezeu ştie de ce, şi era supărat şi pe sine însuşi. Aproape că avea pică şi pe soţia lui, care îl privea îngrijorată.

Oare era un obicei al casei să nu se răspundă imediat la telefon? S-ar fi zis că telefonul suna în gol. Apoi, îşi aminti că acesta se afla în birou. Probabil nu mîncau în sufragerie, ci în bucătărie, aşa că dura ceva pînă ajungeau la el.

— Alo!...

În sfîrşit, răspunsese cineva! O femeie.

— Doamna Planchon?

— Da. Cine e la telefon?

Vorbea normal, cu o voce destul de gravă, care nu era dezagreabilă.

— Aş fi vrut să vorbesc cu Léonard...

— Nu-i aici.

— Nu ştiţi cînd se întoarce? Sînt un prieten...

De data asta, ca atunci cînd vorbise cu Prou, urmă un moment de tăcere. Oare Roger Prou era lîngă ea şi se consultau din priviri?

— Care prieten?

— Nu mă cunoaşteţi. Trebuia să ne întîlnim în seara asta.

— A plecat...

— Pentru mult timp?

— Da.

— Puteţi să-mi spuneţi cînd se va întoarce?

— Nu ştiu...

— E la Paris?

O nouă ezitare.

— Poate să fie, dar nu mi-a lăsat adresa. Vă datorează bani?

Maigret închise din nou. Doamna Maigret, care auzise ce spusese, îl întrebă, servind supa:

— A dispărut?

— Aşa se pare.

— Crezi că s-a sinucis?

El mormăi:

— Nu cred nimic...

Îşi revedea „clientul" în salon strîngîndu-şi degetele pînă deveneau albe, îi revedea mai ales ochii limpezi, care îl priveau cu o expresie imploratoare.

Planchon băuse şi era înfierbîntat. Vorbise mult. Maigret se lăsase prins: ar fi trebuit să-i pună o mulţime de întrebări precise, ceea ce nu făcuse.

După cină, telefonă la Police-Secours. Era ora la care cei de serviciu mîncau cîte ceva, supraveghind în acelaşi timp aparatele, iar cel care îi răspunse avea gura plină.

— Nu, şefule. Nici o sinucidere de cînd am intrat în tură... Staţi să consult fişele de azi... O clipă... O bătrînă s-a aruncat pe fereastră, în bulevardul Barbès... Un cadavru scos din Sena cu puţin înainte de ora cinci, la podul de la Saint-Cloud... Starea lui face să se presupună că a stat în apă vreo zece zile. Altceva nu văd...

Era miercuri seara. A doua zi dimineaţă, în biroul lui, Maigret începu să mîzgălească pe o foaie de hîrtie.

Sîmbătă seara îl găsise pe Planchon aşteptîndu-l acasă, în apartamentul din bulevardul Richard-Lenoir.

Duminică dimineaţă, comisarul telefonase la el şi doamna Planchon îi spusese că soţul ei tocmai plecase la plimbare cu fetiţa.

Era adevărat, meşterul zugrav avea să-i confirme mai tîrziu. Isabelle şi tatăl ei se duseseră, ţinîndu-se de mînă, la talciocul de la Saint-Ouen.

În după-amiaza aceleiaşi duminici, Maigret şi soţia lui ieşiseră la plimbare şi trecuseră prin faţa casei de pe strada Tholozé. Camioneta nu era în curte. Prin perdele nu se zărea nimeni, dar avea să afle, tot de la Planchon, că acesta se găsea acasă şi dormea.

Luni dimineaţă: Janvier şi Lapointe, uzînd de mijloace mai mult sau mai puţin legale, se

prezentaseră la locuința lui Planchon și, sub privirea iscoditoare a lui Renée, vizitaseră toate încăperile, pe care se prefăceau că le măsurau.

După-amiază, Léonard Planchon îi telefonase la Poliția Judiciară de la o cafenea din Piața Abbesses, zicea el, și, în afară de murmur de voci și clinchet de pahare, se auzea doar țăcănitul unei case de marcat.

Ultimele cuvinte ale meșterului zugrav fuseseră: „Vă mulțumesc!".

Nu pomenise de vreo călătorie, cu atît mai puțin de sinucidere. Numai sîmbătă făcuse vag aluzie la această soluție, pe care o respinsese ca să n-o lase pe Isabelle în mîinile lui Reneé și ale amantului ei.

Marți, nici un telefon. Pentru orice eventualitate, ca să fie cu sufletul împăcat, Maigret ceruse poliției din arondismentul XVIII să supravegheze casa de pe strada Tholozé în cursul nopții. Nu o supraveghere continuă. Agenții, în cursul rondurilor, doar aruncau o privire ca să se asigure că nu se petrecea nimic anormal și camioneta era tot în curte. Și fusese.

În sfîrșit, miercuri. Nimic. Nici un telefon de la Planchon. Iar cînd comisarul telefonase, pe la șapte seara, Roger Prou îi răspunsese că meșterul zugrav nu se întorcea în acea seară

acasă. Răspunsurile fuseseră vagi, precaute. În acel moment, Renée nu se afla nici ea acasă.

Dar, după cum spusese amantul ei, o găsise acolo o oră mai tîrziu şi, din răspunsurile femeii, se înţelegea că nu se aştepta să-şi revadă soţul foarte curînd.

Maigret luă parte la raport, ca în fiecare dimineaţă, evitînd în continuare să vorbească despre acest caz, care nu exista în mod oficial. Puţin după ora zece, prin burniţa rece ca gheaţa, părăsi Poliţia Judiciară, luă un taxi şi ceru să fie dus pe strada Tholozé.

Încă nu ştia cum va proceda. Nu avea nici un plan precis.

— Aştept? îl întrebă şoferul.

Preferă să plătească cursa, deoarece ar fi putut să întîrzie.

Camioneta nu era în curte, dar un muncitor cu halatul murdar de vopsea trebăluia în remiză. Maigret se îndreptă spre casă şi apăsă pe butonul soneriei. O fereastră se deschise la etaj, chiar deasupra capului său, dar el rămase nemişcat. Apoi se auziră paşi pe scară, uşa se întredeschise, ca atunci cînd veniseră acolo Janvier şi Lapointe, şi zări un păr negru în dezordine, un ochi aproape la fel de negru, o faţă cu pielea foarte albă, pata roşie a unui capot.

— Ce doriți?

— Aș vrea să vă vorbesc, doamnă Planchon.

— Despre ce?

Ușa rămînea întredeschisă vreo cincisprezece centimetri.

— Despre soțul dumneavoastră.

— Nu e aici...

— Doresc să vă vorbesc tocmai pentru că trebuie să-l văd.

— Ce aveți cu el?

În sfîrșit, se hotărî să spună:

— Sînt de la poliție.

— Aveți o legitimație?

Îi arătă insigna. Schimbîndu-și atitudinea, femeia deschise mai larg ușa și îi făcu loc să intre.

— Îmi cer scuze. Sînt singură în casă și, în ultimele zile, am primit mai multe telefoane misterioase...

Trăgea cu ochiul la el, întrebîndu-se poate dacă nu cumva chiar el telefonase.

— Intrați! Casa e încă în dezordine...

Îl conduse în camera de zi, unde un aspirator se afla în mijlocul covorului.

— Ce-a făcut soțul meu?

— Trebuie să iau legătura cu el ca să-i pun cîteva întrebări.

— S-a bătut?

Doamna Planchon îi arătă un scaun, ezitînd să se aşeze şi ea, ţinîndu-şi capotul strîns în faţă.

— De ce mă întrebaţi asta?

— Pentru că-şi petrece serile şi o parte din nopţi prin bistrouri şi, cînd bea, are tendinţa să devină violent.

— V-a lovit vreodată?

— Nu... De altfel, nu l-aş fi lăsat. Dar s-a întîmplat să mă ameninţe...

— Cu ce să vă ameninţe?

— C-o să termine cu mine... Nu spunea cum...

— Asta s-a întîmplat de mai multe ori?

— Da, de mai multe ori.

— Ştiţi unde se află în acest moment?

— Nu şi nici nu vreau să ştiu.

— Cînd l-aţi văzut ultima dată?

Ea se gîndi.

— O clipă... Azi e joi... Ieri, miercuri... Alaltăieri, marţi... Era luni seara...

— La ce oră?

— Seara tîrziu.

— Nu vă amintiţi ora?

— Trebuie să fi fost pe la miezul nopţii.

— Vă culcaserăţi?

— Da.

— Singură?

— Nu! N-am nici un motiv să vă mint. Toată lumea din cartier cunoaște situația și adaug că toată lumea ne aprobă, pe mine și pe Roger. Dacă n-ar fi fost încăpățînarea soțului meu, de mult am fi fost căsătoriți.

— Vreți să spuneți că aveți un amant?

Nu fără oarecare mîndrie, ea răspunse privindu-l în ochi:

— Da.

— Și locuiește în această casă?

— Și ce dacă? Cînd un om ca Planchon se încăpățînează și refuză divorțul, trebuie să...

— De mult timp?

— Curînd se împlinesc doi ani.

— Soțul dumneavoastră accepta această situație?

— De multă vreme nu mai e soțul meu decît pe hîrtie! Și tot de mult vreme nu mai e bărbat. Nu știu ce aveți cu el. Nu mă privește ce-a făcut în afara casei. Pot însă să vă spun, fără teama de a fi contrazisă, că e un bețiv de la care nu mai poți să aștepți nimic. Fără Roger, afacerea s-ar fi dus de rîpă.

— Dați-mi voie să revin la seara de luni. Dormeați în această cameră...

Ușa camerei era întredeschisă și pe pat se vedea o plapumă portocalie.

— Da...

— Cu bărbatul căruia îi ziceți Roger.

— Roger Prou, un om de toată isprava, care nu bea și muncește din greu.

Vorbea despre el cu mîndrie și se ghicea că ar fi sărit în capul oricui ar fi îndrăznit să-l vorbească de rău.

— Soțul cinase cu dumneavoastră?

— Nu. Nu venise la masă.

— I se întîmpla des?

— Destul de des. Încep să înțeleg cum e cu bețivii... Un timp, păstrează încă o oarecare măsură, o oarecare demnitate. Apoi ajung să bea atît de mult încît nu le mai e foame și înlocuiesc mesele cu băutura.

— Soțul dumneavoastră ajunsese în acest hal?

— Da.

— Continua totuși să lucreze? Nu risca să cadă de pe scară sau de pe schelă?

— Ziua nu bea aproape deloc. Cît privește munca! Dacă ar fi fost să ne bazăm numai pe el...

— Mi se pare că aveți o fiică?

— De unde știți? Presupun că ați întrebat portăreasa. Mi-e indiferent, pentru că n-avem

nimic de ascuns. Da, am o fiică. O să-mplinească șapte ani.

— Așadar, luni ați cinat împreună, acest Roger Prou, dumneavoastră și fetița...

— Da.

— În această încăpere?

— În bucătărie. Nu văd care e diferența. Mîncăm aproape întotdeauna în bucătărie. E o crimă?

Începea să-și piardă răbdarea, derutată de cursul pe care îl lua interogatoriul.

— Presupun că fetița s-a culcat prima.

— Bineînțeles.

— La etaj?

Era evident mirată că era atît de bine informat. Oare făcuse deja o legătură între vizita lui și cea a bărbaților care veniseră să măsoare încăperile casei?

În orice caz, nu-și pierdea cumpătul, continua să se uite la vizitator fără să-și ferească privirea și, deodată, îi veni și ei rîndul să pună o întrebare:

— Ia spuneți, nu cumva sînteți vestitul comisar Maigret?

El dădu din cap afirmativ și ea se încruntă. Faptul că un polițist oarecare, un inspector de cartier, de exemplu, venea să se informeze despre soțul ei nu era ceva atît de extraordinar,

dată fiind viaţa pe care Planchon o ducea seara. Dar ca Maigret în persoană să se deranjeze...

— În cazul ăsta, trebuie să fie ceva important...

Apoi, întrebă cu oarecare ironie:

— Să nu-mi spuneţi că a omorît pe cineva!

— Îl credeţi în stare?

— Îl cred în stare de orice. Cînd un om ajunge în halul ăsta...

— Era înarmat?

— N-am văzut niciodată o armă în casă.

— Avea duşmani?

— După ştiinţa mea, duşman îi eram eu. Cel puţin în mintea lui. Mă ura. Numai din ură se încăpăţîna să stea aici în nişte condiţii pe care nici un bărbat nu le-ar fi acceptat. Măcar pentru fiica lui, ar fi trebuit să înţeleagă...

— Să ne întoarcem la ziua de luni. La ce oră v-aţi culcat, dumneavoastră şi Roger Prou?

— Imediat vă spun... Eu m-am culcat prima...

— La ce oră?

— Pe la zece. Roger lucra în birou, la facturi.

— El se ocupa de scripte şi de problemele financiare?

— Întîi că, dacă n-ar fi făcut-o, n-ar fi avut cine, pentru că soţul meu nu mai era în stare. Pe urmă, a investit destui bani...

— Vreți să spuneți că el și Planchon erau asociați?

— Practic... Nu erau acte între ei... Sau, mai bine zis, abia acum vreo cincisprezece zile au semnat un act...

Se întrerupse și se duse în bucătărie, unde ceva fierbea pe foc, dar reveni aproape imediat.

— Ce vreți să mai știți? Am treabă, am mîncare de făcut... Îndată trebuie să vină fata de la școală...

— Regret că trebuie să vă mai reții un moment.

— Tot nu-mi spuneți ce-a făcut soțul meu...

— Sper ca răspunsurile pe care mi le dați să mă ajute să-l găsesc. Dacă înțeleg bine, amantul dumneavoastră a adus bani în afacere?

— De fiecare dată cînd nu ajungeau pentru plata salariilor.

— Iar acum cincisprezece zile au semnat un act? Ce fel de act?

— Un act care spune că, în schimbul unei anumite sume, Prou devenea proprietarul afacerii.

— Cunoașteți la cît se ridică această sumă?

— Eu am bătut la mașină actul.

— Bateți la mașină?

— Să zicem... Avem în birou o mașină veche, de ani de zile. Planchon a cumpărat-o înainte

să fiu însărcinată, la cîteva luni după căsătorie. Mă plictiseam. Voiam să fac ceva. Am început să bat cu două degete facturile, apoi scrisori către clienţi şi furnizori.

— Mai bateţi la maşină?

— Cînd e nevoie...

— Aveţi acest document?

Ea îl privi cu mai multă atenţie.

— Mă întreb dacă aveţi dreptul să mă întrebaţi toate astea... Mă întreb chiar dacă sînt obligată să vă răspund...

— Nimic nu vă obligă, deocamdată.

— Deocamdată?

— Am oricînd posibilitatea să vă convoc în biroul meu ca martor.

— Ca martor la ce?

— Să spunem la dispariţia soţului.

— Nu e nici o dispariţie.

— Dar ce este?

— A plecat, atîta tot. Şi de mult ar fi trebuit să facă asta!

Se ridică totuşi.

— Nu văd de ce v-aş ascunde ceva. Dacă vă interesează documentul acesta, mă duc să-l aduc.

Se îndreptă spre birou, unde Maigret o auzi deschizînd un sertar. Reveni după cîteva clipe,

cu o foaie de hîrtie în mînă. Era o hîrtie cu antetul lui Léonard Planchon, antreprenor pentru lucrări de zugrăvit. Textul fusese bătut la o mașină cu panglică violetă și scrisul era neregulat, unele litere se suprapuneau și lipsea spațiul dintre două sau trei cuvinte.

Subsemnatul Léonard Planchon îi cedez lui Roger Prou, în schimbul sumei de 30 000 (treizeci mii) de franci noi, partea mea din antrepriza de zugrăvit, situată pe strada Tholozé, din Paris, pe care o dețin împreună cu soția mea, Renée, născută Babaud.

Această cesionare include contractul imobilului, materialele și mobilierul, cu excepția obiectelor mele personale.

Documentul purta data de 28 decembrie.

— De obicei, obiectă Maigret, ridicînd ochii, actele de acest fel se semnează în fața notarului. De ce n-ați făcut-o?

— Pentru că era inutil să plătim costurile. Cînd oamenii sînt de bună credință...

— Soțul dumneavoastră era așadar de bună credință?

— În orice caz, noi eram.

— Au trecut aproape trei săptămîni de cînd a fost semnat acest act. De atunci, Planchon nu mai avea nici un amestec în afacere. Mă întreb de ce continua să muncească...

— Şi de ce continua să locuiască în casă, deşi nu mai era nimic pentru mine de mult mai mult timp?

— În fond, lucra ca muncitor?

— Dacă vreţi...

— Era plătit?

— Presupun. Asta îl priveşte pe Roger.

— Cele trei milioane de franci vechi i-au fost vărsate prin cec?

— În numerar.

— Aici?

— Bineînţeles, doar nu în stradă!

— De faţă cu martori?

— Eram toţi trei. Treburile noastre personale ne privesc numai pe noi.

— Această tranzacţie nu avea nici o condiţie?

Ideea asta păru s-o frapeze şi femeia păstră un moment tăcerea.

— Exista una, dar n-a respectat-o.

— Care?

— Că va pleca şi mă va lăsa în sfîrşit să obţin divorţul.

— A plecat totuşi...

— După trei săptămîni!

— Să revenim la ziua de luni...

— Iar? O să dureze mult?

— Sper că nu. Eraţi culcată. Prou a venit şi el în pat. V-aţi trezit cînd a venit să se culce?

— Da.

— V-aţi uitat la ceas?

— Dacă vreţi să ştiţi, am avut altceva de făcut...

— Dormeaţi amîndoi cînd s-a întors Planchon?

— Nu.

— A descuiat uşa cu cheia?

— Doar nu cu pixul!

— Ar fi putut să fie prea beat ca să descuie singur.

— Era beat, dar a găsit gaura cheii!

— Unde se culca de obicei?

— Aici. Pe un pat de campanie.

Se ridică din nou, deschise un dulap şi arătă un pat de campanie pliat.

— Era deja desfăcut?

— Da. Îl desfăceam chiar eu, înainte să mă culc, ca să nu facă zgomot o jumătate de oră.

— Luni nu s-a culcat?

— Nu. L-am auzit urcînd la etaj.

— Ca să-şi sărute fetiţa?

— Nu se ducea niciodată să-și sărute fetița cînd era în starea asta.

— De ce a urcat?

— Asta ne întrebam și noi. Ascultam. A deschis șifonierul de pe palier unde sînt lucrurile lui. Apoi, a intrat în cămăruța care servește drept pod, pentru că nu avem pod. În sfîrșit, pe scară s-a auzit un adevărat vacarm și a trebuit să-l țin pe Roger, care voia să se ducă să vadă ce se întîmpla.

— Ce se întîmpla?

— Își cobora valizele.

— Cîte valize?

— Două. De altfel, nu aveam decît două în casă, pentru că nu călătoream ca să zic așa niciodată.

— N-ați vorbit cu el? Nu l-ați văzut plecînd?

— Ba da. Cînd a coborît în sufragerie, m-am sculat, făcîndu-i semn lui Roger să stea unde era, ca să evităm scenele.

— Nu vă era teamă? Mi-ați spus că, atunci cînd era băut, soțul era violent și i se întîmpla să vă amenințe.

— Roger era în camera de dincolo.

— Cum a fost această ultimă întrevedere?

— L-am auzit deja, prin ușă, vorbind singur și părînd să rîdă sarcastic. Cînd am intrat, m-a

privit din cap pînă în picioare și a izbucnit în rîs.

— Era foarte beat?

— Nu era la fel ca de obicei. Nu amenința. Nu lua atitudini dramatice și nici nu plîngea. Înțelegeți ce vreau să spun? Părea mulțumit de el și ai fi putut crede că era pe cale să ne facă o farsă bună.

— N-a zis nimic?

Mai întîi a exclamat: „Gata, nevestico!". Mi-a arătat mîndru cele două valize.

Femeia nu-și lua ochii de la Maigret, dar nici el n-o slăbea din priviri, fiind atent la cele mai mici tresăriri ale feței. S-ar fi zis că ea își dea seama, dar nu părea s-o jeneze.

— Asta-i tot?

— Nu. A mai rostit o frază complicată, care însemna ceva de genul: „Poți să le scotocești, ca să te convingi că nu iau nimic din ce-i al tău...". Mînca o parte din cuvinte, vorbea mai curînd pentru el decît pentru mine.

— Spuneți că părea mulțumit?

— Da. Repet, ca și cum ne-ar fi jucat o festă. L-am întrebat: „Unde te duci?". A făcut un gest atît de larg, încît era gata să-și piardă echilibrul. „Ai un taxi la poartă?" M-a privit rînjind iar și nu mi-a răspuns. Avea valizele în mînă

cînd l-am apucat de pardesiu. „Stai puţin! Trebuie să-ţi ştiu adresa pentru acţiunea de divorţ."

— Ce-a răspuns?

— Îmi amintesc foarte bine cuvintele, pentru că, puţin mai tîrziu, i le-am repetat lui Roger. „O s-o ai, frumoaso. Mai curînd decît îţi închipui..."

— N-a pomenit de fiica lui?

— N-a mai spus nimic altceva.

— Nu s-a dus s-o sărute?

— L-am fi auzit, pentru că Isabelle are camera exact deasupra dormitorului nostru şi podeaua trosneşte.

— S-a îndreptat cu valizele spre uşă... Erau grele?

— Nu le-am cîntărit... Destul de grele, dar nu exagerat, pentru că şi-a luat doar hainele, lenjeria şi obiectele de toaletă.

— L-aţi condus pînă la uşă?

— Nu.

— De ce?

— Pentru că aş fi avut aerul că-l escortez.

— Nu l-aţi văzut străbătînd curtea?

— Obloanele erau închise. Puţin mai tîrziu, m-am dus să pun zăvorul la intrare.

— Nu v-a fost teamă că pleacă cu camioneta?

— Aş fi auzit zgomotul motorului.

— N-aţi auzit nici un zgomot de motor? Nu-l aştepta nici un taxi?

— N-am de unde să ştiu. Eram prea fericită să-l ştiu în sfîrşit plecat din casă. Am dat fuga în dormitor şi, dacă vreţi să ştiţi tot, m-am aruncat în braţele lui Roger, care se sculase şi auzise totul prin uşă.

— Asta s-a întîmplat luni, nu-i aşa?

— Da, luni.

Abia marţi le ceruse Maigret celor de la comisariatul din arondismentul XVIII să supravegheze discret casa. După spusele lui Renée Planchon, era deja prea tîrziu.

— N-aveţi nici o idee despre locul unde a putut să se ducă?

Maigret parcă auzea şi acum ultimele cuvinte pe care Planchon i le spusese la telefon, chiar luni, pe la şase seara, pe cînd se afla într-un bistrou din Piaţa Abbeses: „Vă mulţumesc...".

Şi i se păruse, exact în acel moment, că în vocea bărbatului era un fel de amărăciune sau de ironie. Lucrul acesta fusese atît de clar încît, dacă ar fi ştiut unde să-l sune, ar fi făcut-o imediat.

— Soţul nu avea rude la Paris?

— Nici la Paris, nici în altă parte. Ştiu foarte bine pentru că mama lui era din acelaşi sat cu mine, Saint-Sauveur, în Vandeea.

Probabil nu avea habar că Planchon venise la Maigret şi îi făcuse mărturisiri. Tot ce-i spunea ea corespunde cu ceea ce comisarul ştia deja.

— Credeţi că s-a întors acolo?

— Pentru ce? Abia dacă cunoaşte locul, unde a fost de două-trei ori cu mama lui, cînd era mic. Dacă i-au mai rămas ceva rude, sînt probabil nişte veri îndepărtaţi, care nu s-au interesat niciodată de el.

— Nu ştiţi să aibă prieteni?

— Cînd era încă om ca toţi oamenii, era timid, sălbatic, încît şi acum mă întreb cum a făcut să intre în vorbă cu mine...

Maigret o supuse unui mic test.

— Unde l-aţi întîlnit prima dată?

— La *Bal des Copains*, puţin mai jos pe stradă. Nu pusesem niciodată piciorul acolo. Tocmai sosisem la Paris şi lucram în cartier. Ar fi trebuit să mă feresc...

— De ce anume?

— De un om cu o infirmitate.

— Ce legătură are infirmitatea cu caracterul lui?

— Habar n-am... Ştiu eu ce zic... Oamenii de felul lui tot timpul se gîndesc la asta, se simt diferiţi de ceilalţi. Îşi închipuie că toată lumea îi priveşte şi-i ia în rîs. Sînt mai sensibili decît ceilalţi, invidioşi, înăcriţi.

— Era deja înăcrit cînd v-aţi căsătorit cu el?

— Nu-mi amintesc. Nu voia să vadă pe nimeni. Abia dacă ieşeam undeva. Trăiam aici ca nişte prizonieri. Lui îi plăcea. Era fericit.

Se opri şi îl privi ca şi cum ar fi vrut să-i spună că durase destul.

— Asta e tot? întrebă ea.

— E tot deocamdată. Aş vrea să mă anunţaţi imediat ce primiţi veşti. Vă las numărul meu de telefon.

Ea luă cartea de vizită pe care el i-o întindea şi o puse pe masă.

— Fiica mea trebuie să sosească dintr-o clipă în alta.

— Nu s-a arătat mirată de lipsa tatălui ei?

— I-am spus că a plecat în călătorie.

Îl conduse pînă la uşă şi Maigret avu impresia că era preocupată, că acum ea ar fi vrut să-l reţină ca să-i pună întrebări. Dar care?

— La revedere, domnule comisar.

Nu era foarte mulţumit nici el şi, cu mîinile în buzunare, cu gulerul pardesiului ridicat, coborî strada Tholozé, trecu pe lîngă o fetiţă cu codiţe blonde, întoarse capul s-o urmărească o clipă cu privirea şi o văzu intrînd în curte. I-ar fi plăcut să-i pună şi ei cîteva întrebări.

V

Soția lui Planchon nu-l invitase să-și scoată pardesiul și Maigret stătuse așa aproape o oră în casa supraîncălzită. Acum, în ploaia măruntă, formată parcă din cristale invizibile de gheață, îl prindea frigul. De la plimbarea de duminică din același cartier, avea impresia că îl prinsese răceala și asta îi dădu o idee: în loc să străbată strada Lepic ca să găsească un taxi în Piața Blanche, să facă la stînga spre Piața Abbesses.

De acolo îi telefonase Planchon luni seara, la ultimul lor contact.

Mai mult decît Piața Tertre, devenită un adevărat magnet pentru turiști, Piața Abbesses, cu gura de metrou, cu *Théâtre de l'Atelier*, care părea o jucărie sau un decor, cu bistrourile și prăvăliile ei, reprezenta pentru comisar adevăratul Montmartre popular și Maigret își amintea că, atunci cînd o descoperise, la puțin timp după sosirea lui la Paris, într-o dimineață de

primăvară rece, dar însorită, se crezuse transportat într-un tablou de Utrillo.

Locul era plin de oameni simpli, de oameni din împrejurimi, a căror vînzoleală semăna cu a celor dintr-un sat mare în zi de tîrg, și s-ar fi zis că, tot ca într-un sat, exista între ei un aer de familie.

Știa din experiență că unii, dintre cei mai în vîrstă, nu puseseră, ca să zicem așa, niciodată piciorul în afara arondismentului și că existau încă prăvălii care se transmiteau din tată în fiu de cîteva generații.

Se uită pe geam în mai multe bistrouri înainte să zărească, pe tejgheaua unui mic local, o casă de marcat mică, care părea nouă.

Intră acolo, amintindu-și zgomotele auzite în timpul convorbirii telefonice cu Planchon.

Regăsi o căldură plăcută, un miros familiar de vin și de bucătărie. Mesele, șapte sau opt cel mult, erau acoperite cu hîrtie și, pe o tăbliță neagră, era scris meniul de la prînz: cîrnăciori de porc și piure de cartofi.

Doi zidari în haine de lucru mîncau deja, în fundul localului. Patroana, îmbrăcată în negru, stătea la casă, avînd în spate un zid de pachete de țigări, trabucuri și bilete la Loteria Națională.

Chelnerul, în cămașă și cu mînecile suflecate pînă la coate, încins cu un șorț albastru, servea la tejghea vin și aperitive.

Erau vreo zece inși care beau acolo și toate privirile se întoarseră spre el, lăsîndu-se o tăcere destul de lungă înainte ca discuțiile să reînceapă.

— Un grog! comandă el.

Oare doamna Maigret nu-i confirmase că vocea lui nu mai avea același timbru ca de obicei? Probabil îl păștea răgușeala.

— Lămîie?

— Da, vă rog.

În fund, la stînga, lîngă bucătărie, zări o cabină telefonică a cărei ușă avea geam.

— Spuneți-mi... Aveți un client cu buză de iepure?

Știa că oamenii de lîngă el ascultau, chiar și cei întorși cu spatele. Ghiciseră aproape sigur că era de la poliție.

— Buză de iepure..., repetă bărbatul în cămașă, care pusese grogul pe tejghea și turna acum vin dintr-o sticlă în alta.

Ezita să răspundă, dintr-un fel de solidaritate.

— Unul scund... Cu părul blond bătînd în roșcat...

— Ce-a făcut?

Un client, care părea comis-voiajor, interveni:

— Ești naiv, Léon! Dacă îți închipui c-o să afli ceva de la comisarul Maigret...

Urmară hohote de râs. Nu numai că ghiciseră că era de la poliție, dar îl și recunoscuseră.

— A dispărut..., murmură Maigret.

— Popeye?

Atunci, Léon îi explică:

— Îi zicem Popeye, pentru că nu-i știm numele și seamănă cu un personaj de desene animate.

Apoi, ducînd mîna la buze, vrînd parcă să le taie în două, adăugă:

— Gaura pare făcută anume ca să înfigi acolo o pipă.

— E un obișnuit al localului?

— Nu chiar, de vreme ce nu știm cine e, cu toate că locuiește cu siguranță în cartier. Dar venea des, aproape în fiecare seară.

— A fost aici luni?

— Staţi puţin... Azi e joi... Marţi, m-am dus la înmormîntarea bătrînei Nana... Vînzătoarea de ziare din colţ... Luni... Da... A fost aici luni.

— Ba chiar mi-a cerut o fisă pentru telefon, interveni patroana de la casă.

— Pe la șase?

— Cu puțin înainte de cină.

— N-a vorbit cu nimeni?

— Nu vorbea niciodată cu nimeni. Stătea la capătul tejghelei, cam unde vă aflați dumneavoastră acum, și comanda primul coniac. Rămînea acolo, cufundat în gînduri ce nu păreau deloc vesele, pentru că avea un aer destul de trist.

— Era multă lume luni seara?

— Mai puțină decît acum. Seara, nu oferim mîncare. Cîțiva clienți jucau belotă la masa din stînga.

Cea unde cei doi zidari mîncau cîrnăciori de porc fripți, făcîndu-i poftă comisarului. Unele feluri de mîncare par întotdeauna mai bune la restaurant, mai ales în micile bistrouri, decît acasă.

— Cîte pahare de coniac a băut?

— Trei sau patru, nu mai știu. Tu știi, Mathilde?

— Patru.

— Cam asta era porția lui. Stătea mai mult sau mai puțin... Uneori, s-a întîmplat să revină pe la nouă sau zece, și atunci nu arăta deloc bine. Presupun că lua la rînd barurile din cartier.

— Nu se amesteca niciodată în discuții?

— Nu, după cîte știu. A vorbit cineva de-aici cu el?

Răspunse și de data asta tot comis-voiajorul:

— Am încercat, o dată. Dar s-a uitat la mine ca şi cum nu m-ar fi văzut. Ce-i drept, era deja criţă.

— Nu se întîmpla să facă scandal?

— Nu era genul lui. Cu cît bea, cu atît era mai liniştit. Aş putea să jur că l-am văzut plîngînd, singur, la capătul tejghelei.

Maigret comandă încă un grog.

— Cine e? îl întrebă chelnerul cu şorţ albastru.

— Un mic antreprenor zugrav de pe strada Tholozé.

— Vă spuneam eu că e din cartier! Credeţi că s-a sinucis?

Maigret nu credea nimic, mai ales acum, după lunga discuţie pe care o avusese cu Renée. Aşa cum spusese Janvier – sau, poate, Lapointe –, te ducea cu gîndul mai mult la o femelă decît la o femeie, o femelă care se agaţă de masculul ei şi, la nevoie, îl apără cu ferocitate.

Renée nu se tulburase. Răspunsese la toate întrebările şi, dacă uneori ezitase, asta se întîmplase poate pentru că nu era foarte inteligentă şi încerca să înţeleagă bine sensul.

Cu cît oamenii sînt mai necioplţi, cu atît se arată mai neîncrezători, iar ea nu prea evoluase de cînd îşi părăsise satul din Vandeea.

— Cît face?

Cînd ieşi, toţi îl urmăriră cu privirea şi, probabil, după ce uşa se închise, începură imediat să vorbească despre el. Era obişnuit. Găsi aproape imediat un taxi şi se duse acasă.

Îşi mîncă fără tragere de inimă friptura de viţel şi soţia se întrebă de ce îi spuse deodată:

— Mîine, să faci nişte cîrnăciori de porc...

La ora două, se afla la Poliţia Judiciară. Înainte să urce la birou, se opri la Brigada de supraveghere a hotelurilor.

— Vreau să fie căutat un anume Léonard Planchon, antreprenor zugrav, treizeci şi şase de ani, domiciliat pe strada Tholozé. S-ar putea ca luni seara, destul de tîrziu, să se fi instalat, cu două valize, la un hotel, probabil unul modest, poate tot în zona Montmartre. E destul de mic de statură, cu un păr blond bătînd în roşcat şi are buză de iepure.

Inspectorii aveau să consulte fişele, să viziteze micile hoteluri...

Peste cîteva momente, aşezat la birou în faţa pipelor şi gîndindu-se pe care s-o aleagă, îl chemă la el pe Lucas.

— Să transmiţi o notă şoferilor de taxi. Aş vrea să ştiu dacă vreunul dintre ei a luat un client cu două valize, luni seara, pe la

miezul nopții, din zona străzii Lepic sau a Pieței Blanche.

Repetă semnalmentele, amintind de faimoasa buză de iepure.

— Dacă tot te ocupi de asta, anunță și gările, pentru orice eventualitate...

Asta era procedura și Maigret nu părea să creadă foarte mult în ea.

— Clientul de sîmbătă a dispărut?

— Așa s-ar zice...

O oră întreagă, nu se mai gîndi la Planchon, ocupat cu alte cazuri. Pe urmă, se ridică să aprindă lumina, deoarece afară se întuneca din ce în ce mai mult.

Deodată, se hotărî să se ducă la șeful cel mare.

— Trebuie să vă vorbesc despre o poveste care mă tracasează.

Se simțea puțin ridicol că-i acorda atîta importanță și, pe măsură ce vorbea, povestind întrevederea care avusese loc la el acasă sîmbătă, își dădea seama că relatarea lui nu era prea convingătoare.

— Nu crezi că e nebun sau pe jumătate nebun?

Astfel de oameni ajungeau și la șeful lui, pentru că unii, prin încăpățînare sau viclenie, reușeau să fie primiți chiar de directorul Poliției

Judiciare. Uneori, abia după ce terminau ce aveau de zis, îți dădeai seama că povestea lor nu stătea în picioare.

— Nu știu. Am vorbit cu soția lui...

Îi relată pe scurt discuția avută dimineață cu Renée.

După cum se aștepta, directorul Poliției Judiciare nu vedea lucrurile la fel și părea surprins de tulburarea lui Maigret.

— Te temi că s-a sinucis?

— E una dintre posibilități...

— Ți-a spus, zici, că o să-și ia viața... Atunci, nu-mi explic de ce s-a mai dus să-și ia lucrurile și s-a încurcat cu două valize.

Maigret trăgea din pipă fără să spună nimic.

— Poate că a vrut să se îndepărteze de Paris... Sau poate că s-a instalat în primul hotel ieșit în cale..., continuă directorul.

Comisarul dădea din cap.

— Aș vrea să aflu mai multe, spuse el, oftînd. Voiam să vă cer permisiunea să-l convoc pe amant la mine în birou.

— Ce fel de om e?

— Nu l-am văzut, dar, după cîte știu despre el, nu pare prea maleabil. Și aș vrea să le pun cîteva întrebări și muncitorilor.

— Avînd în vedere relaţia pe care o avem acum cu Parchetul, aş prefera să-i spui două vorbe şi procurorului.

Mereu acelaşi antagonism, mai mult sau mai puţin mocnit şi voalat, între Poliţia Judiciară şi domnii de la Palatul de Justiţie. Maigret îşi amintea de vremurile cînd putea să facă o anchetă pînă la capăt fără să dea socoteală cuiva şi nu lua legătura cu judecătorul de instrucţie decît după ce poliţia îşi termina treaba.

De atunci, ieşiseră legi noi, decrete peste decrete şi, ca să rămînă în legalitate, trebuiau să-şi supravegheze fiecare mişcare. Chiar şi vizita pe care o făcuse dimineaţă pe strada Tholozé ar fi putut să-i atragă mustrări severe, dacă Renée Planchon ar fi făcut plîngere.

— Nu aştepţi rezultatul căutărilor?

— Am presimţirea că nu vor duce la nimic.

— Bine, dacă ţii neapărat. Baftă!

Astfel, pe la cinci după-amiază, Maigret deschise uşiţa care despărţea Poliţia Judiciară de o lume cu totul diferită, aflată în acelaşi Palat de Justiţie.

De cealaltă parte erau procurorii, judecătorii, sălile de judecată, culoarele largi unde se agitau avocaţi în robă neagră, care păreau să bată din aripi.

Birourile Parchetului erau solemne, somptuoase în comparaţie cu cele ale poliţiei. Aici se respecta o etichetă strictă şi se vorbea pe şoptite.

— O să vă anunţ substitutului Méchin. E singurul liber în acest moment.

Aşteptă îndelung, aşa cum alţii aşteptau, ca să ajungă la el, în „cuşca de sticlă" de la Poliţia Judiciară. Apoi se deschise uşa unui birou stil Empire şi comisarul păşi pe un covor cu fond roşu.

Substitutul era înalt, blond şi costumul lui negru avea o croială perfectă.

— Luaţi loc, vă rog. Despre ce e vorba?

Se uita la ceasul de platină de la mînă ca un om ale cărui clipe sînt preţioase şi-ţi puteai imagina că trebuia să se ducă să ia ceaiul în vreun salon aristocratic.

Părea vulgar, aproape de prost-gust să vorbeşti aici despre modestul zugrav de pe strada Tholozé şi să-i înfăţişezi istorisirea întreruptă, de două-trei ori, de golirea paharului cu rachiu de porumbe, lacrimile, exclamaţiile de durere.

— Încă nu ştiu dacă e vorba de o simplă dispariţie, de sinucidere sau de crimă.

Rezumă de bine de rău situaţia. Substitutul îl asculta, privindu-şi mîinile cu unghiile îngrijite.

Erau mîini foarte frumoase, cu degete lungi și subțiri.

— Ce-ați dori să faceți?

— Aș vrea să-l interoghez pe amant, numitul Roger Prou. Poate și pe cei trei-patru muncitori folosiți de el...

— E un om care ar putea să protesteze, să ne facă necazuri?

— Mă tem că da.

— Credeți că e necesar?

Aici, chiar mai mult decît în biroul directorului, cazul căpăta un cu totul alt aspect și Maigret era tentat să renunțe, să și-l șteargă din minte pe omulețul cu buză de iepure care dăduse buzna în mod grotesc în viața din apartamentul din bulevardul Richard-Lenoir.

— Vă gîndiți la ceva anume?

— Nu știu. Totul e posibil. Tocmai ca să-mi fac o idee am nevoie să-l interoghez pe acest Prou.

În momentul în care nu mai spera să obțină aprobarea, substitutul se ridică după ce se uitase încă o dată la ceas.

— Trimiteți-i o convocare pentru informații. Dar fiți prudent. Cît despre muncitori, dacă țineți neapărat...

Un sfert de oră mai tîrziu, Maigret, în biroul lui, completa un formular administrativ. Apoi îl chemă pe Lucas.

— Aș vrea numele și adresa muncitorilor care lucrează la antrepriza Planchon de pe strada Tholozé. Te-ai putea adresa la Asigurările Sociale. Trebuie să aibă listele în fișierele lor.

O oră mai tîrziu, completa alte trei formulare, pentru că, în afară de Roger Prou, nu erau înscriși decît trei muncitori, inclusiv un tînăr italian, pe nume Angelo Massoletti.

După aceea, pînă la nouă seara, audie martori în legătură cu furturile de bijuterii, mai ales membri ai personalului hotelurilor unde fuseseră comise. Mîncă două sandviciuri, se duse acasă, bău iar un grog, luă două aspirine și se băgă în pat.

La nouă dimineața, un bărbat solid, cu părul alb și fața trandafirie, aștepta deja în anticameră și, după cîteva minute, era introdus în biroul lui Maigret.

— Vă numiți Jules Lavisse?

— Zis Tataie. Alții îmi zic Sfîntul Petru, probabil pentru că părul meu li se pare o aureolă.

— Luați loc.

— Mulțam! Stau mai mult pe scară decît pe scaun.

— Lucraţi de multă vreme pentru Léonard Planchon?

— Lucram cu el încă de cînd era doar un tinerel şi patronul se numea Lempereur.

— Sînteţi deci la curent cu ce se întîmplă în casa de pe strada Tholozé?

— Depinde.

— Depinde de ce?

— De ce-o să faceţi cu ce aş putea să vă spun.

— Nu înţeleg.

— Dacă o să-i spuneţi apoi patroanei sau domnului Roger, sînt doar un muncitor care nu ştie nimic. Cu atît mai mult dacă va trebui să repet ce-am spus la tribunal.

— De ce la tribunal?

— Pentru că, atunci cînd oamenii sînt convocaţi aici, înseamnă că se întîmplă ceva care nu prea e în regulă, nu?

— Aveţi impresia că în casa de pe strada Tholozé se întîmplă lucruri care nu prea sînt în regulă?

— Nu mi-aţi răspuns.

— Sînt toate şansele ca această discuţie să rămînă între noi.

— Ce doriţi să ştiţi?

— Care erau relaţiile dintre patron şi soţia lui?

— Nu v-a spus ea? V-am văzut ieri traversînd curtea şi aţi stat cu ea aproape o oră.

— Prou e de mult timp amantul ei?

— Amantul ei... Habar n-am... Dar sînt doi ani de cînd doarme în casă.

— Şi care a fost, de atunci, atitudinea lui Planchon?

Bătrînul zugrav zîmbi ironic.

— Păi, atitudinea unui încornorat!

— Vreţi să spuneţi că accepta de bunăvoie situaţia?

— De bunăvoie sau nu, nu prea avea ce altceva să facă.

— Era totuşi în casa lui.

— Poate că avea iluzia că era în casa lui, dar era mai ales în casa ei.

— Cînd a luat-o de nevastă, ea nu avea nimic.

— Îmi amintesc. Cu toate astea, prima dată cînd am văzut-o, am înţeles că el nu va mai avea un cuvînt de spus.

— Credeţi că Planchon e un om slab?

— Poate că ăsta e cuvîntul... Aş zice însă că e mai curînd un tip de ispravă şi un nefericit. Ar fi putut să fie fericit cu oricare altă femeie. A trebuit să dea peste asta...

— Au fost totuşi fericiţi cîţiva ani.

Bătrînul dădu din cap, sceptic.

— Dacă vreţi...

— Sînteţi de altă părere?

— Poate că el era fericit. Poate că ea era fericită separat. Numai că nu erau fericiţi împreună.

— Îl înşela?

— Cred că l-a înşelat încă dinainte să se instaleze în casa de pe strada Tholozé. Dar eu n-am văzut-o. Însă, de cînd a devenit doamna Planchon...

— Cu cine?

— Cu orice mascul. Aproape cu toţi muncitorii care au trecut pe-acolo. Dacă aş fi fost mai tînăr...

— Planchon nu bănuia nimic?

— Păi bănuiesc vreodată soţii ceva?

— Şi cu Prou?

— A dat peste unul tare, peste un bărbat care avea planul lui. Nu s-a mulţumit, ca ceilalţi, cu o plăcere pe fugă.

— Credeţi că urmărea de la început să-i ia locul patronului?

— Întîi, în pat. Apoi, la conducerea afacerii. Acum, dacă spuneţi în altă parte ce v-am zis, ar fi bine să-mi caut imediat de lucru altundeva. Fără să mai pun la socoteală că ar putea să mă aştepte într-o zi la un colţ de stradă...

— E violent?

— Nu l-am văzut niciodată lovind pe cineva, dar prefer să nu fiu dușmanul lui.

— Cînd l-ați văzut pe Planchon ultima oară?

— Bun! Am ajuns la asta. V-a trebuit ceva timp. Aveam răspunsul gata pregătit cînd am venit aici, cu gîndul că va fi prima întrebare pe care o să mi-o puneți. Luni, la cinci și jumătate seara.

— Unde?

— Pe strada Tholozé. Nu eram la același punct de lucru ca el. Treaba mea era să zugrăvesc o bucătărie la o bătrînă de pe strada Caulaincourt. Patronul și ceilalți muncitori lucrau într-o casă nouă de pe Avenue Junot. Muncă de durată. Cel puțin trei săptămîni... Am trecut pe strada Tholozé pe la cinci și jumătate, după cum vă spuneam, și mă aflam în remiză cînd camioneta a intrat în curte. Patronul era la volan, cu Prou lîngă el, iar Angelo și marele Jef în spate.

— N-ați remarcat nimic deosebit?

— Nu. Au descărcat materiale și patronul, ca de obicei, a intrat în casă să se schimbe. Se schimba întotdeauna după ce termina treaba.

— Știți cum își petrecea serile?

— S-a întîmplat să-l întîlnesc.

— Unde?

— Prin bistrouri. De cînd Prou s-a mutat în casă, trăgea bine la măsea, mai ales seara.

— N-aţi avut niciodată impresia că ar putea să se sinucidă?

— Nu mi-a trecut prin minte.

— De ce?

— Pentru că, atunci cînd suporţi doi ani o situaţie ca asta, n-ai nici un motiv să n-o accepţi toată viaţa.

— N-aţi auzit niciodată că nu mai era el patron?

— Nu mai era de mult timp. Era lăsat să creadă asta, dar, în realitate...

— Nu v-a anunţat nimeni că Prou a cumpărat afacerea?

Cel poreclit Tataie îl privi cu ochii lui mici şi pătrunzători, dînd din cap.

— Au reuşit să-l facă să semneze o hîrtie?

Apoi, ca pentru sine:

— Sînt mai tari decît credeam...

— Prou nu v-a spus nimic?

— Acum aud prima dată. Şi nu mă mir㠖 De-asta a plecat? L-au dat afară pînă la urmă?

Asta părea totuşi să-l nedumerească.

— Nu prea înţeleg de ce nu şi-a luat cu el şi fiica. Eram convins că pentru ea suporta totul.

— Nu vi s-a spus nimic marţi?

— Prou ne-a anunţat că Planchon a plecat.

— Nu v-a zis cum şi de ce?

— Doar că era mangă cînd venise să-şi ia lucrurile.

— L-aţi crezut?

— De ce nu? Nu aşa se întîmplă?

Privirea îi deveni curioasă.

— Aveţi o idee, nu-i aşa?

— Dar dumneata?

— Ştiţi, eu şi ideile...

— N-aţi fost surprins?

— Seara, cînd am ajuns acasă, i-am zis soţiei mele că Planchon probabil n-o să reziste mult. Se poate spune că şi-a iubit soţia ca un nebun, pînă la demenţă. Iar fata era pentru el ceva sfînt.

— Aţi luat camioneta marţi dimineaţă?

— Ne-am urcat toţi în ea. Prou era la volan. M-a lăsat pe strada Caulaincourt, în faţă la bătrîna mea.

— N-aţi observat nimic anormal?

— Erau bidoane cu vopsea ca întotdeauna, suluri de tapet, perii, bureţi, de-astea!

— Mulţumesc, domnule Lavisse.

— Asta e tot?

Bătrînul părea dezamăgit.

— Aţi vrea să vă pun şi alte întrebări?

— Nu. Credeam că va dura mai mult. E prima dată cînd vin aici.

— Dacă vă amintiţi ceva, nu ezitaţi să mă căutaţi sau să-mi telefonaţi.

— Prou o să mă întrebe despre ce-am vorbit.

— Spuneţi-i că v-am cerut informaţii despre Planchon, despre comportamentul lui, despre posibilitatea să se fi sinucis.

— S-ar putea aşa ceva?

— Nu ştiu mai mult decît dumneata.

Plecă şi, după cîteva clipe, pe locul încălzit de bătrîn se aşeză tînărul italian Angelo. Se afla în Franţa doar de şase luni şi Maigret se văzu obligat să-i repete de două-trei ori fiecare întrebare.

Una dintre ele păru să-l surprindă:

— Patroana nu ţi-a făcut niciodată avansuri?

Era un adolescent frumos, cu ochi blînzi şi catifelaţi.

— Avansuri?

— N-a încercat să te atragă în casă?

Asta îl făcu să rîdă.

— Şi domnul Roger? protestă el.

— E gelos?

— Cred că...

Făcu gestul împlîntării unui pumnal în pieptul cuiva.

— Nu l-ai mai văzut pe domnul Planchon de luni?

Asta a fost tot în cazul lui, iar al treilea muncitor, convocat la ora unsprezece, cel pe care colegii lui îl numeau marele Jef, se limită să răspundă la cele mai multe întrebări:

— Nu știu...

Nu voia să se amestece în treburile altora și nu părea să simpatizeze în mod deosebit poliția. Este adevărat că Maigret avea să descopere mai tîrziu că fusese arestat de două-trei ori pentru scandal în public și, o dată, pentru lovituri cauzatoare de răni, după ce spărsese o sticlă în capul unui vecin de bar.

Maigret luă masa de prînz la braseria *Dauphine*, împreună cu Lucas, chiar dacă acesta nu avea nimic nou să-i aducă la cunoștință. Circulara trimisă șoferilor nu dăduse încă nici un rezultat. Asta nu însemna nimic, pentru că unii evitau pe cît posibil contactele cu poliția. Știau că asta însemna timp pierdut, interogatorii pe Quai des Orfèvres, apoi la judecătorul de instrucție, în sfîrșit, uneori două-trei zile de așteptat în sala martorilor de la tribunal.

Brigada de supraveghere a hotelurilor, deși una dintre cele mai eficace, nu dăduse nici ea de urma lui Planchon. Cu toate astea, nu părea omul care să-și procure o carte de identitate

falsă. Dacă se dusese la vreun hotel, își folosise propriul nume.

Ultima imagine pe care o aveau despre el era cea a unui bărbat scund, cu două valize, coborînd strada Tholozé pe la miezul nopții. Bineînțeles, putuse să ia un autobuz și să se ducă la o gară, unde nu fusese neapărat remarcat.

— Ce părere aveți, șefule?

— Promisese că-mi va telefona în fiecare zi. N-a făcut-o duminică, dar luni m-a sunat.

Nu-i omorîse pe Renée și pe amantul ei. Hotărîse brusc să plece? Pe la opt, părăsise micul local din Piața Abbesses și, în acel moment, băuse deja cîteva pahare de coniac. După toate aparențele, intrase și în alte crîșme. Căutînd bine în împrejurimi, probabil că aveau să-i descopere urma.

După ce se îmbătase, ce gînd putuse să-i vină în minte?

— Dacă s-a aruncat în Sena, ar putea să treacă săptămîni întregi pînă să fie scos din apă, murmură Lucas.

Evident, era grotesc să ți-l imaginezi pe omul cu buză de iepure umplîndu-și valizele cu toate lucrurile personale și cărîndu-le pe străzi ca să se ducă să se arunce în Sena!

Maigret, pe care îl lua guturaiul pe nesimţite, comandă un coniac la cafea şi, la ora două, era înapoi la birou.

Roger Prou îl făcu să aştepte zece minute încheiate, iar comisarul, parcă pentru a se răzbuna, îl lăsă să fiarbă la foc mărunt în sala de aşteptare pînă la trei fără un sfert. Lucas se dusese de două-trei ori să se uite la el prin geam.

— Cum arată?

— Nu prea simpatic.

— Ce face?

— Citeşte un ziar, dar ridică mereu privirea spre uşă.

Joseph îl aduse în sfîrşit şi Maigret rămase la birou, cu pipa între dinţi, aplecat asupra unor documente care păreau să-i reţină întreaga atenţie.

— Luaţi loc..., mormăi el, făcînd un gest spre unul dintre scaune.

— N-aş vrea să pierd toată după-amiaza...

— O clipă şi sînt gata...

Dar continuă să citească, bifînd unele fraze cu creionul roşu. Totul dură încă zece minute, după care Maigret se ridică, deschise uşa de la biroul inspectorilor şi mai zăbovi un timp, dînd instrucţiuni cu glas şoptit.

Abia după aceea îl privi în faţă pe bărbatul aşezat pe unul dintre scaunele tapiţate cu catifea verde. Şi întrebă cu o voce cît se poate de neutră, reaşezîndu-se la birou:

— Te numeşti Roger Prou?

VI

— Roger Étienne Ferdinand Prou, răspunse el, apăsînd pe silabe. Născut la Paris, strada Roquette...

Se ridică ușor pe scaun și scoase un portofel din buzunarul interior, din care luă o carte de identitate și o puse pe birou, remarcînd:

— Presupun că doriți dovezi.

Era proaspăt bărbierit și purta un costum albastru, care trebuie să fi fost costumul lui de duminică. Maigret nu se înșelase imaginîndu-și-l cu părul des, foarte negru, crescut din josul frunții, și cu sprîncenele stufoase.

Era un mascul frumos, așa cum Renée era o femelă frumoasă, și, prin calmul lor agresiv, te duceau cu gîndul la niște animale sălbatice. Prou protestase de formă, pentru că pierdea timpul, al lui și al angajaților săi, dar nu se lăsa impresionat de manevra clasică a comisarului și ochii lui exprimau mai curînd ironie.

La țară, ar fi fost cocoșul satului, cel care, duminica, își ia cu el tovarășii ca să-i provoace pe flăcăii din satul vecin și lasă grele fetele cu cinism.

La uzină, ar fi fost încăpățînatul, care se ia în gură cu șeful de echipă și creează incidente cîte vrea ca să-și impună prestigiul în fața tovarășilor de muncă.

Așa cum era clădit și cu caracterul pe care Maigret credea că i-l descoperea, ar fi putut să fie și proxenet, nu în Piața Étoile, ci în cartierul de la Poarta Saint-Denis sau în Piața Bastiliei, și ți-l puteai închipui foarte bine jucînd cărți toată ziua în bistrouri și supraveghind trotuarul cu ochi vigilenți.

În sfîrșit, poate că ar fi putut să fie șeful unei bande de delincvenți, nu un bandit, ci organizatorul, de exemplu, al unor jafuri nocturne la depozitele din jurul Gării de Nord sau din suburbiile apropiate.

Maigret îi împinse înapoi cartea de identitate, care era în regulă.

— Ai adus actul pe care ți l-am cerut?

Deoarece își păstrase portofelul în mînă, calm, cu degete groase care nu tremurau, scoase din el foaia de hîrtie semnată de Léonard Planchon,

care îl făcea coproprietar al antreprizei de zugrăvit, alături de amanta lui.

I-o întinse comisarului cu aceeaşi indiferenţă dispreţuitoare.

Maigret se ridică şi se îndreptă din nou spre biroul inspectorilor. Rămase în picioare între cele două încăperi, ca să nu-şi piardă din vedere vizitatorul.

— Lapointe!

Şi, cu glas scăzut:

— Du-te să-i arăţi asta domnului Pirouet. Ştie despre ce e vorba.

Îl trimisese sus, la mansarda Palatului de Justiţie, la laboratorul de poliţie ştiinţifică. Domnul Pirouet era o achiziţie destul de recentă, un ins ciudat, gras şi jovial, care fusese privit cu oarecare neîncredere cînd venise ca ajutor-chimist, pentru că arăta mai curînd a comis-voiajor. Căpătaseră obiceiul să-i zică în mod ironic „domnul Pirouet", apăsînd pe „domnul".

Dar acesta se dovedise un colaborator de primă clasă, un om îndemînatic, plin de idei, care construise deja cu mîinile lui mai multe aparate ingenioase, şi, în plus, descoperiseră că era un grafolog uimitor.

Înainte de venirea lui Prou, Maigret trimisese un inspector la Asigurările Sociale să aducă nişte foi de plată cu semnătura lui Planchon.

Afară, totul era cenușiu. Ceața începea să coboare peste străzi, ca sîmbăta trecută.

Comisarul reveni lent la locul lui, cu încetinitorul parcă, și, în pofida stăpînirii sale de sine, Prou vorbi primul:

— Presupun că, dacă m-ați chemat, aveți să-mi puneți întrebări?

Maigret îl privi cu o expresie cordială pe față, doar puțintel ironică.

— Bineînțeles, răspunse el din vîrful buzelor. Am întotdeauna întrebări de pus, dar nu știu exact care anume...

— Vă previn că, dacă vă bateți joc de mine...

— N-am intenția să-mi bat joc de dumneata... Fostul dumitale patron, Planchon, a dispărut și aș vrea să știu ce s-a întîmplat cu el.

— V-a spus Renée.

— A afirmat că a plecat luni seara, luînd cu el două valize. Și dumneata l-ai văzut plecînd, nu-i așa?

— Pardon! Nu mă faceți să spun ce n-am spus. *L-am auzit*... Mă aflam în spatele ușii.

— Așadar, nu l-ai văzut plecînd?

— E ca și cum l-aș fi văzut. Am auzit ce-au vorbit. Și l-am auzit urcînd la etaj să-și ia lucrurile. Apoi am auzit pașii lui pe culoar, ușa de la intrare care se închidea și, din nou, pași în curte.

— Din acel moment, a dispărut.

— De unde ştiţi? Un om care pleacă de acasă nu înseamnă că dispare.

— Numai că Planchon trebuia să-mi telefoneze marţi.

Maigret nu-şi pregătise interogatoriul şi aceste cuvinte, anodine în aparenţă, se datorau inspiraţiei de moment. Bineînţeles, nu-l slăbea din ochi pe Prou. Reacţia acestuia îl dezamăgi cumva? Desigur, fusese un mic şoc. Era evident că omul din faţa lui nu se aştepta la această dezvăluire. Sprîncenele lui groase se încruntară. Lăsă impresia că, în cîteva secunde, trecea în revistă situaţia, gîndindu-se la toate implicaţiile acestei informaţii.

— De unde ştiţi că trebuia să vă telefoneze?

— Pentru că aşa îmi promisese.

— Îl cunoşteaţi?

Maigret evită să răspundă şi îşi umplu pipa cu gesturi minuţioase, care ar fi exasperat pe oricine. Numai că Roger Prou nu dădea încă nici un semn de nervozitate.

— Să vorbim mai curînd despre dumneata. Ai douăzeci şi opt de ani?

— Douăzeci şi nouă.

— Te-ai născut pe strada Roquette... Cu ce se ocupa tatăl dumitale?

— Tîmplar. Avea şi îşi are încă atelierul la capătul unei fundături. Pentru că vreţi să ştiţi totul, pot să vă spun că e specializat în restaurarea mobilelor vechi.

— Ai fraţi sau surori?

— Surori.

— Erai aşadar singurul băiat al familiei? Tatăl dumitale nu a încercat să te înveţe meseria lui? Cred că e o meserie care dispare şi de pe urma căreia se cîştigă foarte bine.

— Am lucrat cu el pînă la vîrsta de şaisprezece ani.

Vorbea intenţionat ca şi cum ar fi spus o lecţie la şcoală.

— Şi pe urmă?

— M-am săturat.

— Ai preferat să te faci zugrav?

— Nu imediat. Voiam să mă fac ciclist de curse. Nu ciclist de fond... Nu Turul Franţei... Ci pe pistă! Doi ani de zile am concurat ca junior la Vél d'Hiv'.

— Asta îţi permitea să mănînci în fiecare zi?

— Tocmai că nu! Şi, înţelegînd că eram prea greu şi că n-am să devin niciodată un as, am renunţat la ciclism. Vreţi să cunoaşteţi urmarea?

Maigret îi făcu semn că da şi trăgea alene din pipă în timp ce se juca neglijent cu un creion.

— Am devansat recrutarea, ca să termin mai repede cu serviciul militar.

— Ştiai deja ce voiai să faci?

— Foarte bine. Şi n-am nici un motiv să nu vă spun. Să cîştig destui bani ca să fiu un om liber.

— Ce-ai făcut după ce te-ai întors la Paris?

— Am lucrat întîi într-un garaj, unde viaţa era prea monotonă pentru gustul meu. În plus, patronul îmi stătea tot timpul în cîrcă, iar ziua de lucru avea mai des zece sau douăsprezece ore decît opt. Cîteva luni, am fost ucenic lăcătuş. În sfîrşit, un amic m-a ajutat să mă angajez la o antrepriză de zugrăvit.

— La Planchon?

— Nu, încă nu. *La Desjardins şi Brosse*, pe bulevardul Rochechouart.

Se apropiau de Montmartre şi de strada Tholozé.

— Puneai bani deoparte?

Prou văzu semnalul.

— Bineînţeles.

— Mulţi?

— Cît puteam.

— Cînd ai intrat la Planchon?

— Acum doi ani și ceva. Mă certasem cu unul dintre patroni. În plus, antrepriza era prea mare. Doream să lucrez cu un mic patron.

— Locuiai tot la părinți?

— Locuiam de mult singur la un mic hotel.

— Unde?

— La capătul de jos al străzii Lepic. Hotelul *Beauséjour*...

— Presupun că l-ai întîlnit pe Planchon într-o cafenea și ți-a spus că era în căutarea unui zugrav bun?

Prou îl privi încruntîndu-și din nou sprîncenele și Maigret nu era foarte surprins să vadă la el reacții aproape identice cu cele ale amantei sale, Renée.

— Ce încercați să mă faceți să spun?

— Nimic. Mă informez. Planchon frecventa cîrciumile din cartier... E firesc să te gîndești...

— Gîndiți greșit.

— S-ar putea și s-o fi întîlnit pe doamna Planchon, ori cînd făcea piața, ori...

— M-ați deranjat ca să-mi serviți gogoșile astea?

S-ar fi putut crede că se va ridica și se va îndrepta spre ușă.

— Unu! N-am întîlnit-o pe Renée înainte de a lucra la antrepriza de pe strada Tholozé. Doi! Nu m-a ajutat să mă angajez la bărbatul ei. E clar?

Maigret repetă, cu un zîmbet ciudat:

— E clar! Ai răspuns la un anunţ? Ai zărit, trecînd prin faţa porţii, un afiş care anunţa că era nevoie de un muncitor?

— N-a fost nici un mic anunţ. Am intrat la noroc şi se întîmplă că tocmai aveau nevoie de cineva.

— După cît timp aţi devenit amantul doamnei Planchon?

— Auziţi! Aveţi dreptul să vă băgaţi în felul ăsta în viaţa privată a oamenilor?

— Planchon a dispărut.

— Dumneavoastră ziceţi asta.

— Nu eşti obligat să răspunzi.

— Şi dacă nu răspund?

— Voi trage concluziile de rigoare.

Prou zise dispreţuitor:

— Să spunem, o săptămînă...

— În fond, aproape dragoste la prima vedere?

— Lipeala s-a făcut imediat.

— Ştiai că „lipeala", cum spui, se făcuse şi cu majoritatea colegilor dumitale de muncă?

Prou se împurpură brusc la faţă şi, preţ de cîteva secunde, strînse cu putere din fălci.

— Ştiai? insistă Maigret.

— Asta nu vă priveşte.

— O iubeşti?

— E treaba mea.

— După cît timp v-a surprins Planchon?

— Nu ne-a surprins.

Maigret se prefăcu mirat.

— Credeam că v-a prins în flagrant şi că în urma acestui fapt s-a...

— Ce?

— O clipă. Stai să-mi fac ordine în idei. Erai unul dintre muncitorii lui Planchon şi, cînd se ivea ocazia, te culcai cu nevasta lui. Locuiai tot pe strada Lepic?

— Da.

— Şi, într-o bună zi, te-ai instalat în casa de pe strada Tholozé şi, într-un fel, l-ai împins pe Planchon jos din pat ca să-i iei locul...

— L-aţi văzut?

— Pe cine?

— Pe Planchon? Mi-aţi spus adineauri că trebuia să vă telefoneze. Înseamnă că eraţi în legătură. A venit la dumneavoastră? S-a plîns de noi?

În acel moment, privirea lui Maigret deveni absentă şi întreaga lui fiinţă se impregnă de

o pasivitate exasperantă. Fără să pară că ar fi auzit întrebarea, privea fără vlagă în direcţia ferestrei şi, trăgînd în continuare din pipă, murmură, ca şi cum şi-ar fi vorbit lui însuşi:

— Încerc să-mi imaginez scena... Planchon vine acasă, seara, şi găseşte un pat de campanie instalat pentru el în sufragerie. Presupun că omul acesta se miră! Pînă atunci, nu ştia nimic despre ce se petrecea în spatele lui şi uite că, de la o oră la alta, află că nu mai avea dreptul să se culce în propriul lui pat.

— Şi asta vă amuză?

Tot calm în aparenţă, Prou avea ochii duri şi lucitori şi, din cînd în cînd, se auzea un clămpănit de fălci.

— O iubeşti atît de mult?

— E femeia mea!

— În mod legal, e încă nevasta lui Planchon. De ce n-a divorţat amanta dumitale?

— Pentru că nu putea să divorţeze de una singură şi el se opunea cu încăpăţînare.

— O iubea şi el?

— Habar n-am. Nu mă priveşte. Întrebaţi-l pe el. Dacă l-aţi văzut, ştiţi la fel de bine ca mine că ăsta nu e bărbat. E o cîrpă! E un rebut! E...

Vocea îi devenea pătimaşă.

— E tatăl micuței Isabelle...

— Și credeți că Isabelle nu preferă să mă aibă pe mine în casă decît pe acest tip care se îmbată în fiecare seară și căruia i se întîmplă să plîngă pe patul ei?

— Nu băuse pînă să devii angajatul lui.

— El v-a spus asta? Și l-ați crezut? În cazul ăsta, tot ce spunem noi nu servește la nimic și ne pierdem timpul. Dați-mi înapoi actul, puneți-mi întrebările pe care le mai aveți de pus și să sfîrșim. Mi-e indiferent dacă ziceți că eu sînt ăla rău...

— E un lucru pe care nu-l înțeleg.

— Numai unul? replică ironic el.

Maigret, ca și cum n-ar fi auzit, continuă să vorbească la fel de lent și monoton:

— Au trecut ceva mai mult de cincisprezece zile de cînd Planchon ți-a cedat partea lui din antrepriză. Ai devenit proprietarul ei împreună cu amanta dumitale. Presupun că Planchon nu intenționa să rămînă și să lucreze sub conducerea dumitale?

— Dovadă c-a plecat...

— Dar a mai stat două săptămîni.

— Vă surprinde pentru că vă închipuiți că oamenii trebuie să acționeze așa sau așa, după logica dumneavoastră. Întîmplător, acest om

nu se comporta logic. Cu alte cuvinte, n-ar fi dormit doi ani pe un pat de campanie, în timp ce nevasta lui se culca cu mine în camera vecină... Înţelegeţi asta, da?

— Aşadar, de la semnarea actului de vînzare, se resemnase să plece?

— Asta fusese înţelegerea dintre noi.

— Aveai într-un fel dreptul să-l dai afară.

— Nu ştiu. Nu sînt avocat. Fapt e că am avut răbdare să aşteptăm două săptămîni.

În timp ce asculta, comisarul îl revedea pe bărbatul mic de statură cu buză de iepure confesîndu-se în salonul apartamentului din bulevardul Richard-Lenoir, pe cînd masa era pusă pentru cină dincolo de uşa cu geam. Desigur, Planchon băuse ca să-şi facă puţin curaj, cum zicea el, iar Maigret, cînd simţise că se înmuia, îi turnase rachiu în pahar. Totuşi, ce spunea suna adevărat.

Cu toate astea... Oare Maigret nu simţise, chiar de sîmbătă seara, o anumită tulburare? Nu i se întîmplase să se îndoiască de două-trei ori şi să se uite la interlocutorul lui cu o privire care devenise brusc aspră?

Lungul lui monolog era marcat de pecetea patimii.

Dar Renée, în dimineaţa aceea, deşi mai calmă, era la fel de pătimaşă.

Iar Prou, deşi se străduia să-şi păstreze stăpînirea de sine, strîngea uneori din dinţi.

— De ce crezi că s-a decis brusc luni seara?

Celălalt dădu din umeri cu indiferenţă.

— Avea trei milioane la el? insistă Maigret.

— Nu l-am întrebat.

— Cînd i-ai dat banii, cu două săptămîni în urmă, ce-a făcut cu ei?

— A urcat la etaj. Presupun că i-a ascuns undeva.

— Nu i-a dus la bancă?

— Nu în ziua aia, pentru că i-am dat seara, după cină.

— În birou?

— Nu. În camera de zi. Am aşteptat să se culce aia mică.

— Vorbiserăţi deja de bani? Vă înţeleseserăţi, inclusiv în privinţa sumei? Presupun că ai pus bancnotele în birou?

— Nu. În dormitor.

— De teamă să nu-i ia?

— Pentru că dormitorul era al nostru.

— Ai douăzeci şi nouă de ani... Nu prea ai avut ocazia să faci economii decît după serviciul

militar. Cum ai putut să pui deoparte o sumă atît de mare într-un timp atît de scurt?

— Nu aveam decît o parte, mai exact, o treime.

— De unde ai luat restul?

Prou nu părea deloc încurcat. Dimpotrivă! S-ar fi zis că îl aştepta pe comisar să-i pună întrebarea asta şi continuă, ascunzîndu-şi prost satisfacţia:

— Tata m-a împrumutat cu un milion. El a muncit destul de mult ca să facă economii. Celălalt milion l-am luat de la soţul surorii mele. Îl cheamă Mourier, François Mourier, şi are o mezelărie pe bulevardul Charonne.

— Cînd ai împrumutat toţi aceşti bani?

— În ajunul Crăciunului. Speram să terminăm a doua zi cu Planchon.

— Să terminaţi?

— Adică să-i dăm banii şi să-l vedem părăsind casa! M-aţi înţeles foarte bine.

— Presupun că aţi semnat nişte chitanţe?

— Chiar şi cînd e vorba de familie, îmi place ca totul să fie în regulă.

Maigret împinse spre el un blocnotes şi un creion.

— Vrei să-mi scrii adresa exactă a tatălui şi pe cea a cumnatului dumitale?

— Domneşte încrederea, ce să zic!

Notă totuşi cele două adrese. Era un scris muncit, dar regulat, aproape şcolăresc şi, în momentul în care comisarul lua înapoi blocnotesul, sună telefonul.

— Aici Pirouet... Am terminat... Vreţi să veniţi să vedeţi sau preferaţi să cobor eu?

— Urc...

Apoi, către Prou:

— Scuză-mă o clipă!

Trecu prin biroul vecin, lăsînd uşa deschisă, şi îi zise lui Lapointe:

— Intră la mine şi supraveghează-l.

După cîteva minute, ajungea la mansardă. Dădu mîna cu Moers, atinse uşor manechinul care servea la reconstituiri şi intră în laborator.

Domnul Pirouet, cu faţa lucind de sudoare, stătea în picioare în faţa a două imagini fotografice mărite, încă umede, ţinute de cîrlige de rufe.

— Deci?

— Trebuie să vă pun o întrebare, şefule. Tipul care a semnat hîrtiile astea bea mult?

— De ce?

— Pentru că asta ar explica diferenţa de scris. Priviţi întîi semnătura de pe borderoul de la Asistenţa Socială. Scrisul nu e foarte ferm.

Aş zice că e al unui om instabil, care are totuşi sînge-rece. Îl cunoaşteţi?

— Da. L-am avut în faţa mea aproape o seară întreagă.

— Vreţi să vă spun impresia mea despre el?

Maigret încuviinţă cu o mişcare a capului şi domnul Pirouet continuă:

— E un om doar cu instruire primară, dar care a fost întotdeauna silitor. E de o timiditate aproape maladivă, cu tresăriri de orgoliu totuşi. Se străduieşte să se arate calm, stăpîn pe el, deşi, în realitate, e pătimaş.

— Nu e rău deloc!

— S-a întîmplat ceva cu sănătatea lui. E bolnav sau se crede bolnav...

— Şi semnătura de pe actul de vînzare?

— Tocmai pentru asta v-am întrebat dacă bea. Scrisul este destul de diferit. Poate e aceeaşi mînă, dar, în cazul acesta, cel care a semnat era ori beat, ori stăpînit de o emoţie violentă. Uitaţi-vă! Comparaţi... Aici, liniile sînt regulate, deşi puţin tremurate, cum se întîmplă în cazul unui om care bea, dar care, în momentul în care scrie, nu e beat. Pe actul de vînzare însă, toate literele sînt lipsite de fermitate.

— Crezi că poate să fie acelaşi om?

— Da, în cazul pe care vi l-am expus. Dacă nu, e vorba de un fals. Deseori, în falsuri, regăsim aceeaşi imprecizie, aceleaşi indicii de emoţie.

— Mulţumesc. Apropo, acest scris are puncte comune cu ăsta?

Îi arătă cele două adrese scrise pe o foaie de hîrtie de Roger Prou cu cîteva minute mai înainte. Domnul Pirouet nu avu nevoie decît de o singură privire.

— Nici o legătură. Pot să vă explic.

— Nu acum. Mulţumesc, domnule Pirouet.

Maigret luă originalul documentelor şi coborî spre etajul lui. Îl găsi pe Prou tot pe scaun, în timp ce Lapointe stătea în picioare la fereastră.

— Poţi să ne laşi singuri.

— Deci? întrebă amantul lui Renée.

— Nimic. Vă înapoiez actul de vînzare. Presupun că a fost bătut la maşină de doamna Planchon?

— Ea v-a spus, nu? Nu e nici un secret...

— Soţul ei era beat cînd a semnat?

— Ştia ce făcea. Am fost cinstiţi cu el. Asta nu înseamnă că nu băuse cîteva păhărele, ca întotdeauna la acea oră.

— Tatăl dumitale are telefon? Îi ştii numărul?

Comisarul formă numărul, pe măsură ce Prou i-l spunea pe acelaşi ton dispreţuitor.

— Îl cheamă Gustave Prou. Să vorbiţi tare, pentru că nu mai aude bine.

— Domnul Gustave Prou? Îmi cer scuze că vă deranjez... Sînt aici cu fiul dumneavoastră... Mi-a spus că, în cursul lunii decembrie, i-aţi împrumutat suma de un milion de franci vechi... Da... Sînt împreună cu el... Cum?... Vreţi să-i vorbiţi?

Bătrînul era şi el neîncrezător. Maigret întinse receptorul spre interlocutorul lui.

— Eu sînt, tati... Îmi recunoşti vocea? Bun! Poţi să răspunzi la întrebările care îţi vor fi puse... Nu! E doar o formalitate... O să-ţi explic mai tîrziu. Da, pe curînd... Totul e bine... Da, a plecat... Nu acum... Trec duminică pe la tine...

Îi înapoie receptorul comisarului.

— Puteţi să răspundeţi acum la întrebările mele?... I-aţi împrumutat un milion?... Bun!... În bancnote?... Le-aţi scos în ajun de la bancă?... De la Casa de Economii?... Da, vă aud... Fiul dumneavoastră v-a semnat o chitanţă?... Vă mulţumesc... O să treacă cineva pe la dumneavoastră... O simplă verificare. E de ajuns să arătaţi această chitanţă... În ce zi a fost?... În ajunul Crăciunului?

Ochii lui Prou exprimau mai mult ca niciodată o ironie dispreţuitoare.

— Presupun că o să-l sunaţi pe cumnatul meu?

— Nu e nici o grabă. Nu mă îndoiesc c-o să-ţi confirme spusele.

— Pot să plec?

— Doar dacă nu ai vreo declaraţie de făcut.

— Ce declaraţie?

— Nu ştiu. Ai putea avea o idee despre locul unde s-a dus Planchon după ce a plecat de acasă. Nu e un om prea voinic. În plus, era beat. Încărcat cu două valize mari, probabil că n-a ajuns departe...

— Asta vă priveşte pe dumneavoastră, nu? Sau trebuie să-l găsesc tot eu?

— Nu-ţi cer atît de mult. Doar, dacă ai vreo idee, să mi-o comunici, ca să cîştigăm timp.

— De ce nu l-aţi întrebat asta pe Planchon cînd l-aţi văzut sau cînd v-a telefonat? Poate să răspundă mai bine decît mine.

— Ciudat e că n-avea deloc intenţia să plece de acasă.

— V-a spus el asta?

Acum era rîndul lui Prou să pescuiască informaţii.

— Mi-a spus multe lucruri.

— A venit aici?

În pofida stăpînirii lui de sine, se simţea la Prou o oarecare nelinişte. Maigret avu grijă să

nu răspundă, să se uite la el cu o privire cît se poate de neutră, ca şi cum n-ar mai fi dat importanţă acestei discuţii.

— Un singur lucru mă miră..., murmură totuşi comisarul.

— Ce anume?

— Nu ştiu dacă îşi mai iubea soţia sau începuse s-o urască.

— Presupun că asta era în funcţie de momente.

— Ce vrei să spui?

— De gradul lui de beţie. În funcţie de ore, nu era acelaşi om. Ni s-a întîmplat să stăm treji şi să-l ascultăm mormăind în camera vecină, întrebîndu-ne dacă nu cumva se pregătea să ne facă vreo bucurie.

— Cum ar fi?

— Trebuie să vă dau mură-n gură? O să vă mărturisesc altceva. Aveam grijă întotdeauna să fiu la acelaşi punct de lucru cu el, ca să-l supraveghez. Şi dacă, în cursul zilei, îşi manifesta intenţia să dea o fugă pînă pe strada Tholozé, îl însoţeam. Îmi era teamă pentru Renée.

— Crezi că era în stare s-o omoare?

— S-a întîmplat s-o ameninţe.

— Cu moartea?

— Poate că nu era atît de precis. După ce bea, vorbea singur, cu aerul că ştia el ce ştia.

N-aș putea să vă repet exact cuvintele lui. Întotdeauna era puțin incoerent. „Sînt doar un laș... Bun!... Toată lumea își bate joc de mine... Dar, într-o zi, vor vedea că..." Înțelegeți? În momentele alea, ochii îi sclipeau de maliție. Adică știa el ce știa. Se întîmpla să izbucnească uneori în rîs. „Bietul Planchon! Un omuleț amărît, neînsemnat, cu o față care dezgustă oamenii... Dar poate că omulețul nu e chiar atît de laș..."

Maigret asculta cu atenție, cu o mică apăsare în piept, căci nu părea ceva inventat. Îl văzuse pe Planchon la el acasă, iar omul pe care Prou îl imita acum cu o ironie plină de cruzime, Planchon de pe strada Tholozé, era într-adevăr același personaj, foarte puțin exagerat.

— Crezi că a avut cu adevărat intenția să-și omoare soția?

— Sînt sigur că s-a gîndit la asta, că era o idee care îi venea mereu cînd atingea un anumit grad de beție.

— Și pe dumneata?

— Poate și pe mine.

— Și pe fiica lui?

— Probabil că nu s-ar fi atins de Isabelle. Și totuși! Dacă ar fi putut să arunce toată casa în aer cu o bombă...

Maigret se ridică oftînd și păși șovăielnic spre fereastră.

— Dumitale nu ți-a venit niciodată ideea asta?

— S-o omor pe Renée?

— Nu pe ea. Pe el!

— Ar fi fost cu siguranță modul cel mai rapid să scăpăm de el. Dar vă rog să credeți că, dacă aș fi avut intenția asta, n-aș fi așteptat doi ani. Vă puteți închipui ce-au fost acești doi ani, împiedicîndu-ne mereu de omul ăsta?

— Dar pentru el?

— Ar fi trebuit să înțeleagă mai devreme și să plece. Cînd o femeie nu te mai iubește, cînd e îndrăgostită de altul, cînd ți-o spune clar în față, știi ce-ți rămîne de făcut.

Se ridicase și el. Își pierduse puțin din calm; vocea îi devenise mai vehementă.

— Cu toate astea, continuă să ne otrăvească viața: vă duceți acasă să-i puneți întrebări lui Renée, îmi convocați muncitorii și, de mai bine de o oră, încercați să mă faceți să spun nu mai știu ce. Mai aveți întrebări de pus? Mai sînt un om liber? Pot să plec?

— Poți să pleci.

— Vă salut...

Și, ieșind, trînti ușa în urma lui.

VII

În seara aceea, Maigret putu să se uite la televizor, la căldură, cu papucii de casă în picioare și soția care tricota lîngă el, dar ar fi preferat să fie în locul lui Janvier și Lapointe care, în Montmartre, pe care îl cunoștea foarte bine, pe străzi care îi erau familiare, luau, separat, bistrourile la rînd, trecînd de la o lumină gălbuie la alta mai albă, de la un decor învechit la altul mai modern, de la un miros de bere la altul de calvados.

Bineînțeles, îi păruse bine cînd fusese avansat, cînd devenise în cele din urmă domnul divizionar, pus în fruntea Brigăzii criminale. Cu toate astea, rămăsese cu nostalgia unor misiuni de supraveghere cînd dîrdîia de frig în nopțile de iarnă, a lojilor de portar cu mirosuri diferite, pe care le vizita zile întregi ca să pună la nesfîrșit aceleași întrebări, inutile în aparență.

Oare cei de sus nu-i reproșau că-și părăsea cu prea mare ușurință biroul ca să facă personal

pe cîinele de vînătoare? Cum să le explice, mai ales celor de la Parchet, că avea nevoie să vadă, să adulmece, să se impregneze de o atmosferă?

Ca o ironie, la televizor era o tragedie de Corneille. Regi și războinici, în costume de epocă pe micul ecran, declamau rînd pe rînd versuri nobile cu iz de colegiu, și avea o senzație ciudată cînd, la fiecare jumătate de oră, era întrerupt de soneria telefonului și auzea vocea lui Janvier – el sună primul – spunînd cu mult mai puțină emfază:

— Cred că am dat de-o urmă, șefule. Vă sun dintr-un bar de pe strada Germain-Pilon, aflat la două sute de metri de Piața Abbesses. Îi zice *Au Bon Coin*. Patronul s-a dus deja la culcare. Acum servește la tejghea soția lui, care se va așeza din nou lîngă sobă. A fost de ajuns să pomenesc de un bărbat cu buză de iepure ca să-și amintească. „A pățit ceva?", m-a întrebat ea. Venea des, pe la opt seara, să bea un pahar-două. Se pare că pisica se atașase de el, i se freca de picioare și Planchon se apleca s-o mîngîie... E un bar mic, prost luminat, cu pereții întunecați. Nu știu de ce rămîne deschis seara, pentru că singurul client e un bărbat în vîrstă care bea un grog lîngă geam.

— L-a mai văzut pe Planchon de luni?

— Nu. E aproape sigură că luni a venit ultima oară. În orice caz, ieri i-a atras atenția soțului că nu mai apăruse clientul cu buză de iepure și s-a întrebat dacă nu era cumva bolnav.

— Nu i-a făcut niciodată confidențe?

— Aproape că nu vorbea. Femeia îl deplîngea, i se părea că avea un aer de om nefericit și încerca să-l îmbărbăteze.

— Caută mai departe...

Janvier avea să se cufunde în frigul și întunericul de afară, ca să intre, puțin mai departe, în altă cafenea, apoi în următoarea. Lapointe făcea și el același lucru.

Iar Maigret revenea la personajele lui Corneille de pe micul ecran și la soția sa care, dintr-un fotoliu, îl privea cu un aer întrebător.

La nouă și jumătate, îi veni rîndul lui Lapointe să sune. Telefona de pe strada Lepic, din alt bar, mai mare, mai luminos, unde cîțiva clienți fideli jucau cărți și unde dăduse și el de o urmă.

— Tot coniac, șefule! Aici, se știa cine era și că locuia pe strada Tholozé, pentru că fusese văzut, în timpul zilei, trecînd la volanul camionetei pe care scria numele lui cu litere mari. Îl deplîngeau. Cînd sosea, era deja pe jumătate beat. Nu vorbea cu nimeni. Unul dintre jucătorii de belotă își amintește că ultima dată a

venit luni. A mîncat două ouă tari, pe care le-a luat din suportul de sîrmă de pe tejghea.

Janvier alesese probabil un itinerar nepotrivit, deoarece telefonă curînd că intrase degeaba în cinci bistrouri, unde nimeni nu-l cunoştea pe bărbatul cu buză de iepure.

Pe micul ecran, cîntăreţi şi cîntăreţe luaseră locul eroilor lui Corneille cînd, pe la unsprezece, Lapointe sună a doua oară. Părea entuziasmat.

— Am noutăţi, şefule! Mă întreb dacă n-ar fi bine să ne întîlnim la sediu. Supraveghez o femeie prin gemul cabinei telefonice de teamă să n-o şteargă. Sînt într-o braserie din Piaţa Blanche, terasa e cu geamuri, încălzită de două braserouri. Mai sînteţi la telefon?

— Te ascult...

— Primul chelner cu care am stat de vorbă îl cunoaşte bine pe Planchon din vedere. Se pare că venea întotdeauna destul de tîrziu în cursul serii şi că, de cele mai multe ori, nu se ţinea prea bine pe picioare. Se aşeza la terasă şi comanda bere.

— Ca să stingă probabil tot coniacul pe care îl băuse în alte părţi!

— Nu ştiu dacă cunoaşteţi locul... Două-trei femei stau permanent la terasă şi urmăresc trecătorii cu privirea. Lucrează îndeosebi la

ieșirea cinematografului din vecinătate. Chelnerul mi-a arătat una. „Uitați! Vorbiți cu Clémentine! Așa o cheamă. O să vă spună mai multe decît mine. I-am văzut de mai multe ori plecînd împreună." Ea a ghicit imediat că sînt de la poliție și, la început, nu voia să recunoască. Întreba întruna: „Ce-a făcut? De ce-l căutați? De ce-ați vrea să-l cunosc?". Treptat, a început să vorbească și cred că ceea ce mi-a spus o să vă intereseze. Cred chiar că ar fi bine să-i consemnăm declarația cît e dispusă să spună ceva. Ce fac?

— O duci la sediu. O să ajung cam în același timp cu tine.

Resemnată, doamna Maigret se ducea deja să-i aducă pantofii.

— Vrei să chem un taxi?

— Da.

Își îmbrăcă pardesiul, fără să-și uite fularul. Tocmai băuse un grog, pentru că nu scăpase de aromeala dinaintea unei gripe zdravene.

La Poliția Judiciară, îl salută pe omul de pază singuratic, urcă scara lată, cenușie și prost luminată, ajunse pe culoarul pustiu, aprinse lumina într-un birou, deschise ușa de la biroul inspectorilor. Lapointe se afla acolo, cu pălăria încă pe cap, iar o femeie se ridică de pe scaunul pe care stătea.

La aceeași oră, în cele patru colțuri ale Parisului, sute de femei care îi semănau ca niște surori se plimbau în umbră, nu departe de mici hoteluri cu ușa întredeschisă discret.

Avea tocuri foarte înalte și ascuțite, iar picioarele îi erau slabe. Toată jumătatea de jos a corpului său era lungă și subțire. Abia de la șolduri devenea mai lată și disproporția era cu atît mai frapantă cu cît purta o scurtă făcută dintr-o blană cu firul lung care semăna cu o piele de capră.

Avea fața roz-bombon și genele foarte negre, ca de păpușă.

— Domnișoara a binevoit să mă urmeze, spuse afabil Lapointe.

Ea replică cu o ironie lipsită de răutate:

— De parcă altfel nu m-ați fi luat pe sus!

Părea impresionată de comisar, pe care îl măsura din cap pînă în picioare.

Maigret își scoase pardesiul și îi făcu semn să stea jos. Lapointe se așezase în fața unei mașini de scris, gata să-i înregistreze declarația.

— Cum te cheamă?

— Antoinette Lesourd. De cele mai multe ori, mă prezint ca Sylvie. Antoinette sună învechit. E numele bunicii mele și...

— Îl cunoșteai pe Planchon?

— Nu-i ştiam numele. Venea aproape în fiecare seară la braserie şi mergea întotdeauna pe două cărări. La început, am crezut că e un văduv care îşi îneca amarul în băutură. Părea tare nefericit.

— El a intrat în vorbă cu dumneata?

— Nu, eu am intrat în vorbă cu el. Şi, prima dată, am crezut c-o să fugă. Atunci, i-am zis: „Am avut şi eu necazurile mele. Ştiu cum e. Am fost măritată cu un netrebnic, care a plecat într-o dimineaţă cu fiica mea...". Cînd i-am vorbit despre fiica mea, s-a îmbunat pe dată.

Apoi, întorcîndu-se spre Lapointe:

— Doar n-o să scrieţi toate astea?

— Doar esenţialul, interveni Maigret. De cît timp aţi făcut cunoştinţă?

— Cîteva luni... Să mă gîndesc... Vara, m-am dus să lucrez la Cannes, unde era flota americană... M-am întors în septembrie... Cred că l-am întîlnit pe la începutul lui octombrie...

— Te-a urmat din prima seară?

— Nu. Mi-a plătit o băutură. Pe urmă mi-a zis că trebuia să se ducă acasă, că se scula devreme din cauza meseriei sale şi că era tîrziu. Abia după două-trei zile a venit cu mine.

— Aţi fost la dumneata?

— Nu primesc niciodată la mine. De altfel, portăreasa nu mi-ar da voie. E o casă decentă.

La etajul întîi stă chiar un judecător. De obicei, mă duc la un mic hotel de pe strada Lepic. Ştiţi unde vine? Să nu le faceţi necazuri! Cu toate regulamentele astea noi, nici nu ştii cum e mai bine să faci...

— Planchon te-a însoţit de multe ori acolo?

— Nu. Poate de vreo zece ori cu totul. Şi chiar s-a întîmplat să nu facă nimic.

— Vorbea?

— Da, o dată mi-a zis: „Vezi! Ei au dreptate! Nu sînt nici măcar bărbat!".

— Nu-ţi spunea nimic despre viaţa lui?

— Bineînţeles, îi observasem verigheta. Într-o seară, l-am întrebat: „Nevasta îţi face mizerii?". Mi-a răspuns că nevasta lui nu meritase să dea peste un bărbat ca el...

— Cînd l-ai văzut ultima dată?

După privirea aruncată de Lapointe, pregătit să bată la maşină răspunsul, Maigret înţelese că ajunsese la punctul interesant.

— Luni seara...

— Cum poţi fi sigură că era luni?

— Pentru că luni am fost luată de poliţie şi am stat douăzeci şi patru de ore în arestul Prefecturii. Puteţi să vă întrebaţi colegii. Numele meu trebuie să fie pe listă. Au umplut o dubă.

— Ce oră era luni cînd a sosit la braserie?

— Nu era încă zece. Tocmai ieșisem, pentru că, în Montmatre, nu te ajută cu nimic dacă începi devreme.

— În ce stare era?

— Abia se ținea pe picioare. Am văzut imediat că băuse mai mult decît de obicei. A venit să se așeze lîngă mine, la terasă, lîngă brasero. Nu reușea să ridice brațul ca să cheme chelnerul și a bolborosit: „Un coniac... Un coniac și pentru doamna...". Aproape că ne-am certat. Nu voiam să bea alcool, în starea în care era, dar nu voia să audă. „Sînt bolnav", zicea. „Numai un coniac mare mă pune pe picioare..."

— N-a spus nimic altceva care să te frapeze?

Altă privire aruncată de Lapointe.

— Ba da. Ceva ce n-am înțeles. A repetat de două-trei ori: „Nici el nu vrea să mă creadă...".

— N-a explicat ce voia să zică?

— Mormăia: „Lasă... Știu eu ce spun... Și-o să știi și tu într-o zi...".

Maigret își amintea de tonul cu care Planchon îi spusese la telefon, în aceeași zi de luni, cu cîteva ore înaintea acestei scene, pe cînd se găsea încă în Piața Abbesses: „Vă mulțumesc...".

Nu simțise numai amărăciune, dezamăgire, ci și un fel de amenințare.

— V-ați dus împreună la hotel?

— El voia. Dar, cînd am ieșit afară, s-a întins cît era de lung pe trotuar. L-am ajutat să se ridice. Îi era rușine. „O să le arăt că sînt bărbat...", gemea el. Am fost nevoită să-l țin să nu cadă. Știam că patronul hotelului nu-l va lăsa să intre în starea aceea și nici eu nu aveam chef să zacă în camera mea. „Unde stai?", l-am întrebat. „Acolo, sus..." „Unde sus?" „Strada Tho... Strada Tho..." Abia dacă mai putea să vorbească. „Strada Tholozé?" „Da... Sus... Sus..." Vă asigur că nu e totdeauna distractiv! Îmi era teamă să nu ne vadă vreun agent de poliție și să-și închipuie că voiam să-i fur banii. S-ar fi pretins cu siguranță că eu îl îmbătasem. Nu vreau să vorbesc de rău poliția, dar trebuie să recunoașteți că uneori...

— Spune mai departe. Ai chemat un taxi?

— De unde? Eram lefteră. L-am ajutat să meargă. Ne-a trebuit aproape o jumătate de oră să ajungem în capătul de sus al străzii Tholozé, pentru că se oprea mereu, îi tremurau picioarele și-mi repeta, în fața fiecărui bistrou, că un coniac mare l-ar pune pe picioare. S-a oprit pînă la urmă în fața unei porți de fier și, acolo, a căzut iar. Poarta nu era încuiată. În curte se afla o camionetă și pe ea scria un nume pe care nu l-am putut citi în întuneric. Nu i-am dat drumul decît la ușă.

— Ferestrele erau luminate?

— Se vedea lumină prin jaluzelele de la parter. L-am lipit de zid, sperînd că va rămîne în picioare destul de mult, am sunat și am plecat în fugă.

Tot timpul cît vorbise, se auzise țăcănitul mașinii de scris.

— A pățit ceva?

— A dispărut.

— Sper că n-o să vă închipuiți că e vina mea?

— Stai liniștită.

— Credeți c-o să fiu convocată la judecător?

— Sper că nu. Și, chiar dacă ar fi așa, n-ai de ce te teme.

Lapointe scosese foaia de hîrtie din mașina de scris și i-o întinse femeii.

— Trebuie să citesc?

— Și să semnezi.

— N-o să am necazuri?

Pînă la urmă, își scrise numele cu litere mari și stîngace.

— Acum, ce fac?

— Ești liberă.

— Credeți că mai găsesc un autobuz?

Maigret scoase o bancnotă din buzunar.

— Poftim pentru taxi.

Nici nu plecă bine și se auzi soneria telefonului. Era Janvier, care îl sunase acasă și aflase

de la doamna Maigret că soţul ei era la Poliţia Judiciară.

— Nimic, şefule. Am făcut bulevardul Rochechouart pînă în Piaţa Anvers. Am bătut zece străduţe.

— Poţi să te duci la culcare.

— Lapointe a găsit ceva?

— Da. O să-ţi spunem mîine.

Maigret, întorcîndu-se acasă, avea o singură teamă: să nu se trezească a doua zi cu febră. Simţea permanent un gîdilat neplăcut în nări şi i se părea că avea pleoapele fierbinţi. În plus, pipa nu mai avea gustul obişnuit.

Soţia îi prepară încă un grog. Transpiră toată noaptea. La nouă dimineaţa, stătea, puţin ameţit, în anticamera Parchetului, unde aşteptă douăzeci de minute încheiate sosirea substitutului.

Comisarul avea probabil un aer sumbru, pentru că magistratul îl întrebă:

— Aveţi necazuri cu tipul pe care l-aţi convocat?

— Nu, dar s-a ivit ceva nou.

— A fost găsit meşterul zugrav? Cum îi zice?

— Planchon. N-a fost găsit. Am putut reconstitui ce-a făcut în seara zilei de luni. Cînd s-a întors acasă, cu puţin înainte de unsprezece,

era atît de beat, încît nu se mai ţinea pe picioare şi a căzut de cîteva ori pe trotuar între Piaţa Blanche, unde a băut ultimul pahar, şi strada Tholozé.

— Era singur?

— Era ajutat să meargă de o prostituată, cu care avusese de mai multe ori relaţii intime.

— O credeţi?

— Sînt sigur că spune adevărul. Ea a sunat la uşa casei înainte să se îndepărteze în grabă, lăsîndu-l pe Planchon sprijinit de perete, într-un echilibru mai mult sau mai puţin stabil. Este imposibil ca acelaşi om, cîteva minute mai tîrziu, să urce la etaj, să umple două valize mari cu lucrurile lui, să coboare cu ele şi să plece apoi pe stradă.

— Ar fi putut să ia ceva ca să se dezmeticească. Există medicamente...

— Soţia lui şi Prou ar fi pomenit despre asta.

— Prou e amantul, nu-i aşa? Cel pe care l-aţi convocat? Ce zice?

Greoi şi răbdător, cu aceeaşi uşoară ameţeală, Maigret istorisi în detaliu povestea celor trei milioane şi a chitanţelor. Întîi, era chitanţa semnată de Planchon.

— Domnul Pirouet, expertul nostru în grafologie, nu e categoric. După părerea lui, hîrtia poate să fi fost semnată de Planchon în stare

de beţie, dar rezultatul ar fi asemănător dacă semnătura ar fi fost imitată de altă persoană.

— De ce vorbiţi de mai multe chitanţe?

— Pentru că, încă de pe 24 decembrie, Prou a împrumutat două milioane de franci vechi, unul de la tatăl lui, celălalt de la cumnat. Unul dintre oamenii mei s-a dus să fotografieze aceste chitanţe. În cea aflată la cumnat scrie că suma trebuie să fie înapoiată în cinci ani şi că Prou va plăti o dobîndă de 6%. În schimb, cea a tatălui prevede înapoierea banilor în doi ani şi nu menţionează vreo dobîndă.

— Credeţi că sînt chitanţe fictive?

— Nu! Colaboratorii mei au verificat. Pe 23 decembrie, cu o zi înainte de vărsămînt, bătrînul Prou a scos un milion, în bancnote, din contul lui de la Casa de Economii, unde are puţin peste două milioane. Cumnatul, Mourier, a scos şi el, tot atunci, aceeaşi sumă din contul lui de cecuri poştale.

— Parcă aţi pomenit de trei milioane?

— Al treilea milion a fost scos de Roger Prou din contul lui de la banca Crédit Lyonnais. Prin urmare, la acea dată, existau într-adevăr trei milioane de franci vechi în numerar în casa de pe strada Tholozé.

— Cînd a fost semnat actul de cesiune?

— În ziua de 29 decembrie. Totul pare pregătit de Prou și de amanta lui, încă dinainte de Crăciun, în așteptarea unei ocazii ca să-l pună pe soț să semneze actul.

— În acest caz, nu văd...

Vrînd parcă să sporească dificultatea, Maigret adăugă:

— Domnul Pirouet a analizat cerneala semnăturii. Fără să poată fixa o dată precisă, are certitudinea că datează de mai bine de două săptămîni.

— Ce intenție aveți? Renunțați?

— Am venit să vă cer un mandat de percheziție.

— După tot ce mi-ați spus?

Maigret, nu foarte mîndru, făcu din cap semn că da.

— Ce sperați să găsiți în casă? Cadavrul lui Planchon?

— E puțin probabil.

— Bancnotele?

— Nu știu.

— Chiar vreți să faceți asta?

— Luni, la ora unsprezece seara, Planchon nu mai era în stare să meargă...

— Așteptați-mă o clipă. Nu pot să-mi iau această responsabilitate. Mă duc să-i spun două vorbe procurorului.

Maigret rămase singur vreo zece minute.

— Treaba asta nu-l încîntă nici pe el, mai ales în acest moment, cînd poliţia nu are presă bună. În fine!

Răspunsul era totuşi da şi, cîteva clipe mai tîrziu, comisarul lua cu el mandatul semnat. Era zece fără zece. Deschise brusc uşa de la biroul inspectorilor, nu-l văzu pe Lapointe, dar îl zări pe Janvier.

— Ia o maşină din curte. Cobor imediat.

Apoi sună la serviciul de Identitate Judiciară şi îi dădu instrucţiuni lui Moers.

— Să fie toţi acolo cît mai repede posibil. Şi alege-i pe cei mai buni.

Coborî şi el şi intră, lîngă Janvier, în micul automobil negru.

— Strada Tholozé!

— Aţi obţinut mandatul?

— L-am smuls! Prefer să nu mă gîndesc la ce mă aşteaptă dacă nu găsim nimic şi dacă femeia sau amantul se apucă să facă tărăboi.

Era atît de cufundat în gînduri, încît abia dacă observă că, pentru prima oară de mai multe zile, apăruse soarele. Janvier vorbea, în timp ce se strecura printre autobuze şi taxiuri.

— În principiu, oamenii ăştia nu lucrează sîmbăta. Cred că e interzis de sindicate, în afară

de cazul în care orele se plătesc dublu. Avem toate şansele să-l găsim pe Prou acasă.

Nu-l găsiră. Renée veni să le deschidă, după ce îi observase pe fereastră, şi era mai posacă, mai suspicioasă ca niciodată.

— Iar! exclamă ea.

— Prou nu e acasă?

— S-a dus să termine o treabă urgentă. Ce mai vreţi acum?

Maigret scoase mandatul din buzunar şi i-l dădu să-l citească.

— O să scotociţi casa? Asta e culmea culmilor!

O camionetă a Identităţii Judiciare, plină de oameni şi aparate, pătrunse în curte.

— Şi ăştia cine mai sînt?

— Colaboratorii mei. Îmi pare rău, dar va dura o vreme.

— O să faceţi dezordine?

— Mă tem că da.

— Sînteţi sigur că aveţi dreptul?

— Mandatul e semnat de substitut.

Ea dădu din umeri.

— Şi cu ce mă ajută pe mine asta? Nici nu ştiu ce e ăla substitut!

Îi lăsă totuşi să intre, urmărindu-i încruntată.

— Sper să terminaţi pînă vine fata mea de la şcoală!

— Depinde...

— De ce anume?

— De ce vom găsi.

— Spuneţi-mi măcar ce căutaţi!

— Luni seară, soţul dumneavoastră a plecat cu două valize, nu-i aşa?

— Eu v-am spus.

— Presupun că avea cu el cele trei milioane pe care Prou i le dăduse în ziua de 29 decembrie?

— Habar n-am. I-am dat banii şi nu ne-a mai interesat ce-a făcut cu ei.

— Nu i-a pus în contul lui din bancă.

— Aţi verificat?

— Da. Aţi spus chiar dumneavoastră că nu avea prieteni. Prin urmare, e improbabil să fi încredinţat această sumă cuiva.

— Unde vreţi să ajungeţi?

— Din ziua de 29 decembrie, nu se plimba toată ziua cu suma asta la el. Trei milioane înseamnă un pachet destul de mare.

— Şi?

— Nimic.

— Asta căutaţi?

— Nu ştiu.

Specialiștii se puseseră deja pe treabă, începînd cu bucătăria. Era o sarcină obișnuită pentru ei și o îndeplineau metodic, fără să lase vreun colț neexplorat, căutînd atît în cutiile de tablă cu făină, zahăr sau cafea, cît și în pubele.

Lucrau cu atîta ușurință, încît mișcările lor semănau cu un fel de balet, iar femeia îi privea cu o uimire aproape fascinată.

— Cine o să facă pe urmă ordine?

Maigret nu răspunse.

— Pot să dau un telefon? întrebă ea.

Sună la un apartament de pe strada Lamarck, la o anume doamnă Fajon, căreia îi ceru să vorbească cu zugravul care lucra la ea.

— Tu ești?... Au venit iar... Da, comisarul și o mulțime de inși care răstoarnă toată casa. Unul face chiar poze... Nu! Se pare că au un mandat... Mi-au arătat o hîrtie semnată cică de un substitut... Da... Ar fi mai bine să vii acasă...

Se uita la Maigret cu o privire încruntată, în care stăruia un fel de sfidare.

Unul dintre oameni răzuia niște pete de pe parchetul din sufragerie și punea în pliculețe praful obținut.

— Ce face ăsta? I se pare că parchetul meu nu e destul de curat?

Altul, cu ajutorul unui ciocan de tapițerie, lovea în pereți, iar fotografiile și reproducerile de tablouri erau date jos una după alta, apoi puse la loc, mai mult sau mai puțin strîmb.

Doi oameni urcaseră la etaj și puteau fi auziți cum umblau de colo-colo.

— O să facă la fel și la fata mea?

— Mă tem că da.

— Ce-o să-i spun, cînd o să vină acasă?

Doar atunci Maigret își permise o glumă:

— Că ne-am jucat de-a căutatul comorii. N-aveți televizor?

— Nu. Trebuia să cumpărăm unul luna viitoare.

— De ce spuneți *trebuia*?

— Trebuia, trebuie, e totuna, nu? Dacă credeți că pot să-mi mai aleg cuvintele...

Evident, îl recunoscuse pe Janvier!

— Cînd mă gîndesc că ăla a venit să măsoare toate camerele casei sub nu mai știu ce pretext...

Se auzi motorul unei mașini care intra în curte, apoi, o portieră trîntită și pași grăbiți. Renée îi recunoscu probabil, pentru că se îndreptă imediat spre ușă.

— Uită-te și tu! îi zise ea lui Roger Prou. Scotocesc peste tot, inclusiv prin cratițe și prin

lenjeria mea! Unii sînt sus, în camera lu' aia mică.

Buzele lui Prou tremurau de furie, în timp ce se uita crîncen la comisar.

— Aveţi dreptul să faceţi asta? întrebă el, cu vocea tremurîndă.

Maigret îi întinse mandatul.

— Şi dacă i-aş telefona unui avocat?

— E dreptul dumitale. Nu va putea decît să asiste la percheziţie.

Pe la amiază, se auzi un clinchet la cutia cu scrisori şi, prin fereastră, Maigret văzu că era Isabelle. Mama dădu fuga la ea şi se închiseră amîndouă în bucătărie, unde cei de la Identitatea Judiciară îşi terminaseră treaba.

Probabil că, stînd de vorbă cu fetiţa, ar fi putut afla lucruri interesante, dar, în afara cazurilor de strictă necesitate, lui Maigret nu-i plăcea să interogheze copiii.

Biroul fusese cercetat fără nici un rezultat. O parte dintre oameni se îndreptau spre remiza din fundul curţii şi unul urcă în camionetă.

Era o muncă de fineţe, făcută de specialişti cu o lungă experienţă.

— Vreţi să urcaţi, domnule comisar?

Prou, care auzise şi el, veni în urma lui Maigret pe scară.

O cameră de copil, unde un urs de pluş se afla încă pe pat, lăsa impresia unei case ai cărei locatari se pregăteau să se mute. Şifonierul cu oglindă fusese împins într-un colţ. Nici o mobilă nu mai era la locul ei şi linoleumul roşiatic care acoperea podeaua fusese ridicat.

Una dintre scîndurele fusese desprinsă din cuie.

— Priviţi aici...

Maigret privi întîi faţa lui Prou, care stătea în picioare în cadrul uşii. O faţă care devenise atît de dură, încît comisarul strigă, pentru orice eventualitate.

— Atenţie, cei de jos!

Dar Prou nu se repezi pe scară, cum s-ar fi putut aştepta. Nici nu păşi în încăpere şi nu simţi nevoia să se aplece asupra găurii din podea, pe fundul căreia se vedea un pachet înfăşurat în hîrtie de ziar.

Nimeni nu se atinse de nimic pînă la sosirea fotografului. Apoi, oamenii luară amprentele digitale de pe scîndurile cenuşii.

În sfîrşit, Maigret se putu apleca, apucă pachetul şi îl desfăcu. Ieşiră la iveală teancuri de bancnote de zece mii de franci, trei teancuri, fiecare de o sută de bancnote, iar cele dintr-un teanc erau nou-nouţe.

— Ai ceva de spus, Prou?

— Nu știu nimic.

— Nu dumneata ai pus banii în ascunzătoarea asta?

— De ce aș fi făcut-o?

— Tot mai pretinzi că, luni seara, fostul dumitale patron a plecat de aici ducînd două valize cu lucrurile lui, fără să ia totuși cele trei milioane?

— N-am nimic de adăugat.

— Nu dumneata ai ridicat linoleumul, ai scos din cuie scîndurica din parchet și ai ascuns bancnotele de zece mii de franci?

— Nu știu nimic mai mult decît ce v-am spus ieri.

— Doar nu amanta dumitale?

În ochii lui se zări un fel de ezitare.

— Ce-a putut să facă sau să nu facă ea nu mă privește.

VIII

Ce-a putut să facă sau să nu facă ea nu mă privește...

Aceste cuvinte, tonul pe care fuseseră rostite, privirea care le însoțise aveau să rămînă bine întipărite în memoria lui Maigret în lunile următoare.

În sîmbăta aceea, lumina a stat aprinsă la Poliția Judiciară pînă la orele mici ale dimineții. Comisarul își luase măsuri de precauție și îi sfătuise pe cei doi amanți să-și ia fiecare un avocat. Pentru că nu cunoșteau nici unul, li se pusese la dispoziție o listă cu membrii Baroului și aleseseră la întîmplare.

În felul acesta, regulile fuseseră respectate cu strictețe. Unul dintre avocați, cel al lui Renée, era tînăr și blond și, parcă fără voia ei, femeia începuse imediat să-i facă ochi dulci. Cel al lui Prou, în schimb, era un avocat mai în vîrstă, cu cravata prost legată la gît, cu o cămașă de o curățenie îndoielnică, cu unghiile murdare,

care era văzut vînînd zile întregi clienţi pe culoarele Palatului de Justiţie.

De zece ori, de douăzeci de ori, de o sută de ori, Maigret le repetă aceleaşi întrebări cînd lui Renée Planchon singură, cînd lui Prou, cînd amîndurora în acelaşi timp.

La început, cînd erau puşi faţă în faţă, păreau să se consulte din priviri. Apoi, pe măsură ce interogatoriile continuau, fiind despărţiţi un timp, ca apoi să fie puşi din nou faţă în faţă, privirile deveniseră mai neîncrezătoare.

Cînd îi văzuse prima dată, Maigret se gîndise, nu fără o oarecare admiraţie, la un cuplu de animale sălbatice.

Cuplul nu mai exista. Rămăseseră două animale sălbatice şi se putea presimţi momentul apropiat în care vor dori să se sfîşie între ele.

— Cine l-a lovit pe soţul dumitale?

— Habar n-am. Nu ştiu dacă a fost lovit. Am urcat înainte să plece...

— Mi-ai spus...

— Nu mai ştiu ce-am spus. M-aţi încurcat cu întrebările.

— Ştiai că cele trei milioane se aflau în camera fiicei dumitale?

— Nu.

— Nu ţi-ai auzit amantul deplasînd mobila, ridicînd linoleumul, desprinzînd o scîndurică din parchet?

— Nu sînt tot timpul acasă. Repet că nu ştiu nimic. Puteţi să-mi puneţi întrebări cît vreţi, n-am nimic altceva de spus.

— N-ai auzit nici camioneta ieşind din curte, în noaptea de luni spre marţi?

— Nu.

— Totuşi, nişte vecini au auzit-o.

— Să le fie de bine!

Nu era adevărat. Maigret folosise un şiretlic destul de grosolan. Portăreasa imobilului vecin nu auzise nimic. Ce-i drept loja ei era situată în partea opusă curţii. Locatarii nu ştiau nimic.

Prou repeta cu încăpăţînare ce-i spusese comisarului la primul interogatoriu de la Poliţia Judiciară.

— Mă culcasem cînd a venit acasă, Renée s-a sculat şi s-a dus în sufragerie. I-am auzit vorbind destul de mult. Cineva a urcat la etaj.

— Nu stăteai după uşă să asculţi?

— Dacă v-am spus, înseamnă că e adevărat.

— Auzeai tot ce se petrecea alături?

— Nu foarte bine.

— Amanta dumitale ar fi putut să-l doboare pe Planchon fără să ştii?

— M-am culcat la loc și-am adormit imediat.

— Înainte de plecarea fostului dumitale patron?

— Nu știu.

— N-ai auzit poarta de la curte închizîndu-se?

— N-am auzit nimic.

Avocații încuviințau, fiecare adoptînd atitudinea clientului său. La ora cinci dimineața, Prou și amanta lui erau duși separat în arestul Prefecturii. Maigret stătu numai o oră în pat, bău cinci-șase cești de cafea fără zahăr și se îndreptă încă o dată spre birourile Parchetului, prea solemne pentru gustul lui. De data asta, deși era duminică, avu dreptul la o întrevedere cu procurorul în persoană și discută cu el aproape două ore.

— Tot n-a fost găsit cadavrul?

— Nu.

— Urme de sînge în casă sau în camionetă?

— Nu pînă în prezent.

În lipsa cadavrului, cuplul nu putea fi învinuit încă de asasinat. Rămîneau bancnotele care, conform chitanței, îi aparțineau lui Planchon și pentru care nu exista nici un motiv să se găsească sub podeaua din camera micuței Isabelle.

Aceasta fusese dusă la o casă de copii.

Maigret a avut dreptul la încă trei ore de interogatoriu, luni dimineaţă, tot în prezenţa avocaţilor, după care cazul a fost preluat de un judecător de instrucţie. Acestea erau noile metode, cu care trebuia să se împace de voie, de nevoie.

Oare magistratul era mai fericit decît el? Nu ştia, pentru că nimeni nu-şi dădea osteneala să-l informeze.

Abia după o săptămînă, un cadavru a fost scos din Sena, la barajul de la Suresnes. Vreo zece persoane, în particular proprietarii barurilor din Montmartre frecventate de Planchon în fiecare seară şi prostituata care îşi zicea Sylvie, au putut să-l identifice.

Prou şi Renée, aduşi separat în faţa cadavrului descompus, nu şi-au descleştat dinţii.

După părerea medicului legist, Planchon murise în urma cîtorva lovituri date în cap cu un instrument greu, probabil înfăşurat într-o pînză.

Apoi fusese legat într-un sac şi, mai tîrziu, avea să se dea o adevărată luptă între experţi în privinţa acestui sac şi a sforii cu care fusese legat. În remiza din fundul curţii se găsiseră saci de acelaşi fel, precum şi sfoară care servea la menţinerea scărilor, a cărei compoziţie părea identică.

Maigret nu află nimic despre toate astea timp de cîteva luni. Căldura primăverii împodobise cu flori castanii. Acum, se putea ieşi în talie. Un tînăr englez a fost identificat ca fiind hoţul de bijuterii din marile hoteluri şi Interpolul a dat de urma lui în Australia, în timp ce unele pietre preţioase, scoase din montură, au fost recuperate în Italia.

Cazul Planchon a ajuns la curtea cu juri doar cu puţine zile înainte de vacanţa judiciară, iar Maigret a fost nevoit să aştepte din nou în sala martorilor, împreună cu unele persoane cunoscute şi altele necunoscute lui.

Cînd îi veni rîndul să se prezinte la bară, înţelese, de la prima privire aruncată spre acuzaţi, că pasiunea dintre Renée Planchon şi Roger Prou se transformase treptat în ură.

Fiecare se apăra pe sine, chiar dacă lăsa bănuielile să aplaneze asupra celuilalt. Se pîndeau cu o privire necruţătoare, plină de răutate.

— Juri să spui adevărul, tot adevărul şi numai adevărul?

Repetă gestul cu mîna pe care îl făcuse de atîtea ori în aceeaşi încăpere.

— Jur!

— Spuneţi-le juraţilor ce ştiţi despre acest caz.

Chiar şi în acel moment, cei doi acuzaţi îl priveau cu ostilitate. Nu declanşase el ancheta şi nu era el cauza arestării lor?

Era evident că totul fusese premeditat, pus la cale din vreme. Oare nu avusese Prou viclenia să împrumute două milioane, încă din data de 24 decembrie, de la tatăl şi de la cumnatul lui?

Nu era firesc să cumpere, de la un beţiv devenit incapabil, antrepriza în care lucra?

Chitanţele erau autentice. Banii fuseseră primiţi.

Dar Planchon nu ştiuse nimic despre asta niciodată. Nu avea habar de ce se urzea în propria casă. Simţea că Prou voia să-l îndepărteze, dar nu-şi imagina că operaţia începuse deja, nici că, în ziua de 29 decembrie sau, în orice caz, cam pe atunci soţia lui bătea la maşină un act de cesiune fals, pe care îi fusese imitată semnătura.

Cine semnase? Renée sau amantul ei?

Alt subiect de discuţii nesfîrşite între experţi, iar doi dintre ei îşi adresaseră chiar vorbe nu prea amabile.

— Sîmbătă seara..., începu Maigret.

— Vorbiţi mai tare.

— Sîmbătă seara, cînd m-am întors acasă, pe la ora şapte, am găsit un bărbat care mă aştepta.

— Îl cunoşteaţi?

— Nu-l cunoşteam, dar am ghicit imediat cine era după buza de iepure. De aproape două luni, un bărbat cu semnalmentele lui venea la Poliţia Judiciară, sîmbăta după-amiază, şi cerea să vorbească cu mine, dar dispărea înainte să am ocazia să-l primesc.

— Recunoaşteţi în mod categoric că este vorba despre Léonard Planchon?

— Da.

— Ce voia de la dumneavoastră?

Fiind cu faţa spre juraţi, comisarul stătea cu spatele la acuzaţi, astfel încît nu le văzu reacţiile.

N-au fost stupefiaţi constatînd că, împotriva aşteptării lor, le dădea apă la moară?

Într-o tăcere totală, urmată de o rumoare care îl forţă pe preşedinte să ameninţe cu evacuarea sălii, Maigret rosti foarte clar:

— Venise să-mi dezvăluie intenţia sa de a-şi ucide soţia şi pe amantul acesteia.

Ar fi dorit să-i ceară iertare în gînd bietului Planchon. Dar oare nu jurase, puţin mai devreme,

să spună adevărul, tot adevărul şi numai adevărul?

Odată restabilită liniştea, putu să răspundă la întrebările precise ale preşedintelui şi, după ce îşi termină depoziţia, nu prea mai avu timp să mai zăbovească în sală, pentru că tocmai i se anunţase descoperirea unei crime într-un apartament luxos dintr-un imobil de pe strada Lauriston.

Acuzaţii n-au recunoscut. Învinuirile cîntăreau totuşi destul de greu pentru ca juraţii să răspundă afirmativ la prima întrebare.

Ca o ironie, declaraţia lui Maigret i-a salvat capul lui Roger Prou şi l-a făcut să beneficieze de circumstanţe atenuante.

— Aţi auzit declaraţia comisarului..., pledase avocatul. Era care pe care... Chiar dacă a ucis, clientul meu era într-un fel în legitimă apărare.

Antoinette, prostituata cu picioare lungi şi şolduri mari care îşi zicea Sylvie, s-a aflat în sală cînd juraţii au dat verdictul.

Douăzeci de ani pentru Roger Prou, opt ani pentru Renée Planchon, care îşi privi fostul amant cu atîta ură, încît stîrni un fior în rîndul publicului din sală.

— Aţi citit, şefule?

Janvier îi arătă lui Maigret un ziar, cu cerneala încă proaspătă, care anunța verdictul pe prima pagină.

Comisarul aruncă doar o privire și se mulțumi să mormăie:

— Amărîtul!

Avea vaga impresie că îl trădase pe bărbatul cu buză de iepure, ale cărui ultime cuvinte la telefon fuseseră totuși: „Vă mulțumesc...".

Noland (Vaud),
27 februarie 1962

În seria *Maigret* au apărut:

1. *Prima anchetă a lui Maigret*
2. *Inspectorul Cadavre*
3. *Maigret şi şcoala crimei*
4. *Cazul Louise Laboine*
5. *Maigret se teme*
6. *Maigret şi mortul*
7. *Nebunul din Bergerac*
8. *Dansatoarea de la Gai-Moulin*
9. *Asta-i Félicie!*
10. *Maigret la New York*
11. *Maigret se înşală*
12. *Maigret la Picratt's*
13. *Maigret şi ucigaşul*
14. *Domnul Gallet a decedat*
15. *Spînzuratul de la Saint-Pholien*
16. *Cazul Saint-Fiacre*
17. *Cine a ucis-o pe Cécile?*
18. *Maigret şi omul dublu*
19. *Maigret şi prietenul din copilărie*
20. *Memoriile lui Maigret*
21. *Prietena doamnei Maigret*
22. *Liberty Bar*
23. *Careul de aşi*
24. *Răspîntia morţii*
25. *Maigret în Arizona*
26. *Maigret şi gangsterii*
27. *Capcana lui Maigret*
28. *Picpus*
29. *Maigret la Vichy*
30. *Maigret intră în ring*

31. *O crimă în Olanda*
32. *Maigret*
33. *Umbra chinezească*
34. *Maigret şi flamanzii*
35. *Maigret se înfurie*
36. *Maigret şi bătrîna doamnă*
37. *Revolverul lui Maigret*
38. *Maigret la ministru*
39. *Maigret şi cadavrul fără cap*
40. *Eşecul lui Maigret*
41. *Vacanţa lui Maigret*
42. *Maigret şi cazul Nahour*
43. *Maigret ezită*
44. *Maigret şi femeia nebună*
45. *Maigret şi domnul Charles*
46. *Maigret se apără*
47. *Prietenul meu Maigret*
48. *Maigret se amuză*
49. *Maigret călătoreşte*
50. *Cîinele galben*
51. *Pietr Letonul*
52. *Maigret şi hoţul leneş*
53. *Maigret şi informatorul*
54. *Crăciunul lui Maigret*
55. *Maigret şi vagabondul*
56. *Maigret şi fantoma*
57. *Răbdarea lui Maigret*
58. *Pivniţele hotelului Majestic*
59. *Maigret îşi pierde cumpătul*
60. *Ecluza nr. 1*
61. *Maigret închiriază o cameră*
62. *Taverna de pe malul Senei*
63. *Maigret şi martorii recalcitranţi*
64. *Căruţaşul de pe Providence*
65. *Maigret şi negustorul de vinuri*

66. *Portul înnegurat*
67. *Maigret la tribunal*
68. *Maigret şi clientul de sîmbătă*

în pregătire:

Taverna marinarilor

www.polirom.ro

Redactor: Giuliano Sfichi
Coperta: Radu Răileanu

Bun de tipar: mai 2013. Apărut: 2013
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53 • C.P. 15-728
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Tiparul executat la Tipografia Lidana, Suceava
Tel. 0230/517.518, 206147; Fax: 0230/206.268

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA

Maigret

Al 68-lea volum din seria Maigret

Léonard Planchon a preluat, după retragerea patronului său, o mică afacere destul de prosperă. Mai multe sîmbete la rînd, el vine la Poliţia Judiciară să stea de vorbă cu comisarul Maigret, însă pleacă întotdeauna înainte de a fi primit. „Clientul de sîmbătă" se prezintă pînă la urmă acasă la comisar, ca să-i destăinuie o idee care îl obsedează. Nedorind să-şi piardă afacerea şi fiica, Planchon nu vede altă soluţie decît aceea de a-şi ucide soţia şi pe amantul acesteia, Roger Prou, un bărbat chipeş care îi este angajat. Însă, de luneа următoare, Planchon nu îi mai dă nici un semn lui Maigret, căruia îi promisese să-i sune în fiecare zi. Ceea ce îl face pe comisar să o interogheze pe soţia lui Planchon, de la care află că acesta l-ar fi cedat afacerea lui Prou cu două săptămîni înainte, urmînd să părăsească oraşul şi să accepte divorţul...

În aceeaşi serie:

Căruţaşul de pe Providence
Maigret şi negustorul de vinuri
Portul înnegurat
Maigret la tribunal

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-46-3497-2

www.polirom.ro

Carte publicată şi în ediţie digitală

Foto copertă: Danny Lyon

virtual project